

KPNV
Koncepce práce s návštěvnickou veřejností
CHKO Křivoklátsko

4 – Interpretační plán Domu přírody Křivoklátska
Plánovací a aplikační část

Zadavatel: AOPK ČR
číslo smlouvy 06998/SOVV/21

Zpracovatel: UIMID – Ústav pro interpretaci místního dědictví ČR, z.ú.

Ing. Ladislav Ptáček, Mgr. Kristýna Pinkrová, Bc. Kateřina Netíková DiS., PhDr. Tereza Květoňová

www.dobrainterpretace.cz

2021 – 2022

Obsah

Obsah	2
O dokumentu	4
Seznam použitých zkratk	6
Interpretační plán Domu přírody Křivoklátska	7
Zkušenosti z českého prostředí, forma dokumentu	7
Interpretační plány pro objekty typu DP a kontext území	7
KPNV x IP CHKO x IP DP	8
IP DP Křivoklátska – PLÁNOVACÍ ČÁST	9
Lokalita DP Křivoklátska	9
Přehled zvažovaných lokalit	9
Lokalita IS CHKO Křivoklátsko	14
Lokalita Křivoklát (IS CHKO Křivoklátsko - Křivoklát)	14
Lokalita Nižbor (IS CHKO Křivoklátsko – Nižbor)	14
Lokalita Skryje (IS CHKO Křivoklátsko – Skryje)	14
Účel interpretace	15
Cíle interpretace	15
Cílové skupiny	19
Vybrané cílové skupiny interpretace	20
Klíčová sdělení	24
Možné prostředky interpretace	31
Doprovodná infrastruktura a služby	38
Obecné zásady a doporučení – vazba k DP	38
Další opatření spojená přímo se zajištěním obsahové náplně a chodu DP	39
Evaluace	42
1) Hodnocení účelnosti interpretace	42
2) Hodnocení dosažení komunikačních cílů	43
IP DP Křivoklátska – APLIKAČNÍ ČÁST	44
Navrhovaná opatření	45
Institucionální opatření	46
<i>Vytvoření koordinačního orgánu – Rady DP Křivoklátska</i>	50
Kdo: provozovatel DP ve spolupráci s AOPK / RP SČ - SCHKO Křivoklátsko	50
Co: vytvořit koordinační orgán – Radu DP Křivoklátska	50

Proč – co je účelem:	50
Činnosti	51
Projekty	57
Rámcový harmonogram	92
Příloha 1 - Zásady dobré interpretace.....	100
Jak se učíme	100
8 základních pravidel dobré komunikace.....	100
Základní zásady interpretace	101
Tipy pro tvorbu panelů naučných stezek	102

O dokumentu

Zadavatel dokumentu:

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, organizační složka státu (dále AOPK ČR)
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
zastoupena: regionálním pracovištěm Střední Čechy - Správa CHKO Křivoklátsko

Tento dokument je určen jako podkladový materiál pro přípravu a realizaci návštěvnického střediska chráněné krajinné oblasti Křivoklátsko „Dům přírody Křivoklátska“ v rámci programu Agentury ochrany přírody a krajiny ČR Dům přírody, sítě návštěvnických a informačních středisek na území chráněných krajinných oblastí a národních přírodních rezervací a památek.

Interpretační plán DP vychází **Jednotného architektonického konceptu, manuálu pro navrhování návštěvnických středisek AOPK ČR** (DAVID, VELKOVÁ 2019).

Interpretační plán je i podmínkou pro případné využití dotace z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci Operačního programu Životní prostředí. Byl proto zpracován dle stanovené metodiky pro interpretační plány za účelem podání žádosti o finanční podporu záměru do OPŽP (prioritní osa PO4, specifický cíl SC 4.1).

Interpretační plán DP je jednou ze součástí KPNV – Koncepce práce s návštěvnickou veřejností v CHKO Křivoklátsko, kterou obsahově tvoří:

- Interpretační plán CHKO Křivoklátsko (plán interpretace a pro celé území)
Analytická, Plánovací, Aplikační část
- Interpretační plán DP Křivoklátska (plán pro návštěvnické středisko CHKO),
Plánovací, Aplikační část
- Limity využití území návštěvníky.

V rámci KPNV je Analytická část interpretačního plánu celého území CHKO společná i pro interpretační plán DP, podobně jako Limity využití území návštěvníky. Viz schéma na str. 4 a 6.

Interpretační plán DP bude sloužit jako zásadní podklad pro koncepční řešení DP i pro tvorbu libreta a technického scénáře chystaných expozic DP a další interpretační infrastruktury, prvků a lokalit spojených s DP. Musel být i v rámci zastřešující KPNV připraven tak, aby mohl fungovat jako víceméně samostatný dokument, který budou později využívat i pracovníci DP např. při přípravě programů pro návštěvníky (proto se může zdát, že se zde některé části z plánu celého území opakují, jde však o záměr).

Ke zpracování interpretačního plánu svými znalostmi, zkušenostmi a doporučeními přispěli pracovníci AOPK ČR, RP Střední Čechy a Správy CHKO Křivoklátsko, místní znalci, zástupci veřejné správy, neziskových organizací i podnikatelských subjektů. Osobní setkání, rozhovory a terénní pochůzky byly zdrojem klíčových informací, které významně ovlivnily obsah dokumentu. Děkujeme všem, kdo věnovali svůj čas, energii a znalosti ve prospěch kvalitní interpretace Křivoklátska.

zpracovatelé

Příprava interpretačního plánu, fáze interpretačního plánování

INFORMACE	ANALÝZA	VÝBĚR	AKCE
<p>CHKO a okolí, vč. lokality DP</p> <p>přehled zdrojů území, sledování kontextu (co vše se na místě odehrává, jak místo souvisí se svým okolím), zjišťování kvantitativních a kvalitativních informací o návštěvnících, sledování stávajícího marketingu místa, přehled a hodnocení stávající interpretace</p>	<p>CHKO a okolí, vč. lokality DP</p> <p>hodnocení informací zjištěných v předchozím kroku, vyvození závěrů pro další postup, výběr faktů relevantních pro další plánování interpretace</p> <p>stanoveny limity využití území návštěvníky</p>	<p>výběr způsobu interpretace v DP:</p> <p>cíle interpretace, definování cílových skupin interpretace, tvorba sdělení výběr prostředků (forem) interpretace</p>	<p>akční plánování DP:</p> <p>kdo, kde, kdy, co, jak, za kolik</p>

ČÁST ANALYTICKÁ

společná s IP CHKO Křivoklátsko
a je obsažena v dokumentu k celému území
(KPNV – Interpretační plán CHKO Křivoklátsko)

PLÁNOVACÍ

tento dokument

APLIKAČNÍ

Seznam použitých zkratk

AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
CR	cestovní ruch
ČEMBA	Česká Mountainbiková Asociace
ČGS	Česká geologická služba
ČHS	Český horolezecký svaz
ČSOP	Český svaz ochránců přírody
DM	destinační management
DP	Dům přírody (případně přímo budoucí nebo plánovaný Dům přírody Křivoklátska)
EVL	evropsky významná lokalita
EVVO	environmentální výchova, vzdělávání a osvěta
Geopark	geopark Barrandien
GVO	Geologicky významná oblast (projekt)
CHKO	chráněná krajinná oblast (případně přímo CHKO Křivoklátsko)
IP	interpretační plán
KČT	Klub českých turistů
KPNV	koncepce práce s návštěvnickou veřejností
LČR	Lesy České republiky, s. p.
LPK	Lesnický park Křivoklátsko
LS	lesní správa
MAS	místní akční skupina
MZCHÚ	maloplošné zvláště chráněné území
MŽP	ministerstvo životního prostředí
NPÚ	národní památkový ústav
NPP/PP	národní přírodní památka /přírodní památka
NPR/PR	národní přírodní rezervace /přírodní rezervace
NS	naučná stezka
OP	ochrana přírody a krajiny
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
SČK	Středočeský kraj
PP	Plán péče o CHKO Křivoklátsko
RP SČ	Regionální pracoviště Střední Čechy (celá zkratka AOPK ČR, RP SČ)
SCHKO	Správa chráněné krajinné oblasti (celá zkratka AOPK ČR, RP VS – SCHKO Křivoklátsko)
TIC	turistické informační centrum
ZCHD	zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů
ZOPK	zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění

Interpretační plán Domu přírody Křivoklátska

Zkušenosti z českého prostředí, forma dokumentu

V našem prostředí nejsou interpretační plány běžnou součástí procesu tvorby interpretace a prezentace hodnot chráněných území. Na základě několikaletých zkušeností jsme proto zcela záměrně přistoupili k formě dokumentu, která se liší od běžných plánovacích dokumentů (např. Plánu péče o CHKO) a přímo v textu spojuje vysvětlení některých základních konceptů a postupů, metodické poznámky, s obsahem.

Interpretační plány se často čtou a používají po jednotlivých částech – týká se to především plánovací části, která stanovuje cíle, cílové skupiny, klíčová sdělení a prostředky interpretace (např. v území, ale i v Domě přírody). Všechny části dokumentu jsou však vzájemně provázány a je potřeba s nimi pracovat v kontextu celého dokumentu. V úvodech k jednotlivým částem proto opakovaně upozorňujeme na vzájemné vztahy mezi kapitolami (např. cíle, cílové skupiny, prostředky, sdělení...) i konkrétními návrhy interpretačního plánu.

Naše zkušenost ukazuje, že pokud nejsou jednotlivé části plánu vnímány v kontextu jeho celku, reálně hrozí, že dílčí návrhy (např. cílových skupin či sdělení) budou považovány víceméně za náhodný výběr, který je libovolně možné podle aktuální potřeby měnit. Jednotlivé části pak budou vytrhovány z kontextu – což popírá smysl přípravy interpretačního plánu. Pokud se výchozí situace postupem času změní a je potřeba tomu interpretaci přizpůsobit (např. dojde-li ke změně typu návštěvníků, a tím i žádoucích cílových skupin interpretace), je nutné postupovat systémově a aktualizovat dokument jako celek, se všemi vazbami, které tato změna přináší.

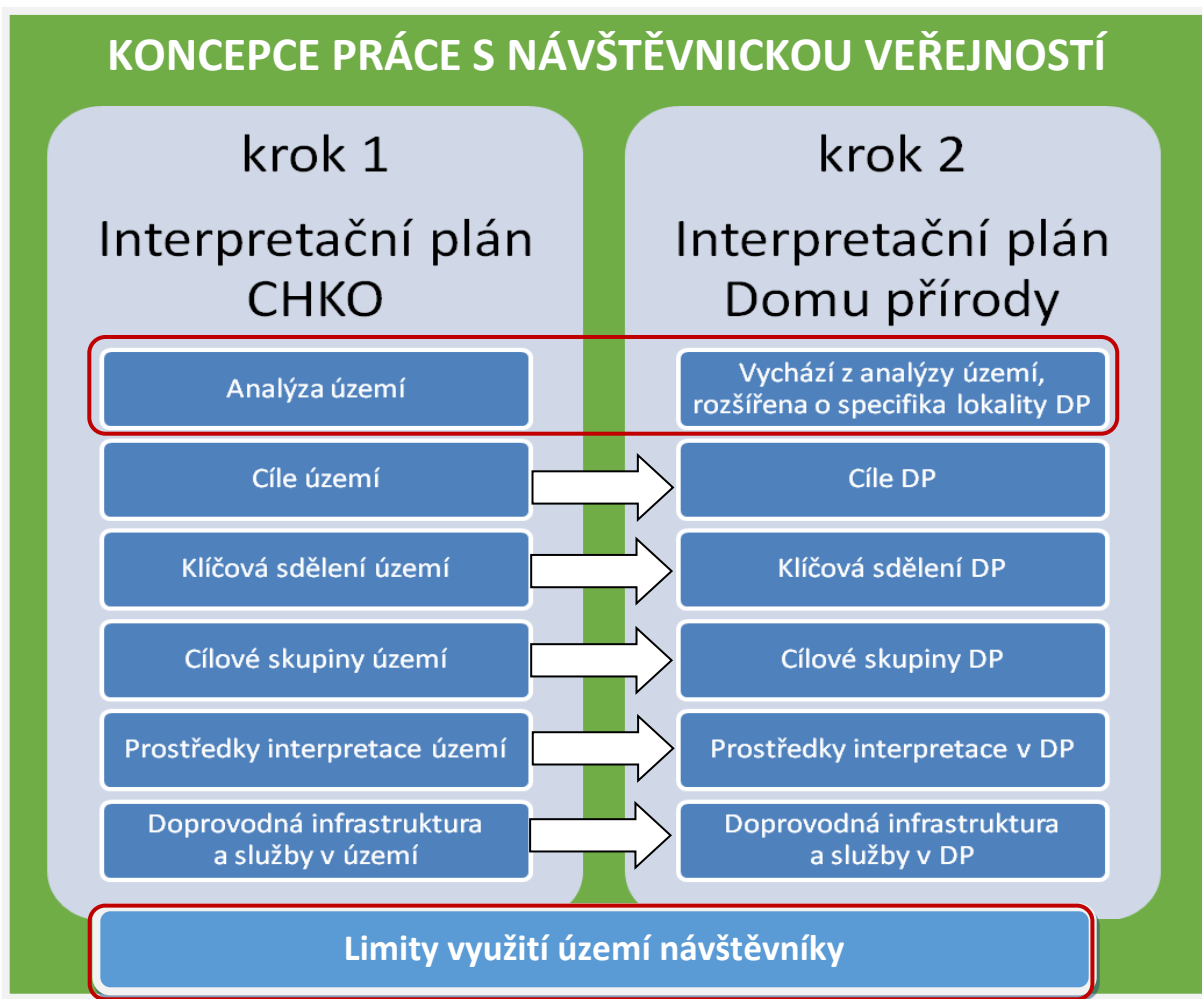
Pokud s interpretačním plánem bude pracovat někdo, kdo je v interpretaci zblhlý, opakování metodických poznámek a kontextu mu bude připadat zbytečné. V prostředí ČR s plány však často pracují lidé bez větších zkušeností v oblasti interpretačního plánování (například běžní pracovníci konkrétní Správy CHKO, či zainteresovaných poskytovatelů služeb cestovního ruchu, kteří musejí řešit práci s veřejností a hledají pro konkrétní aktivity obecný rámec či inspiraci, starostové obcí, kteří plánují interpretaci a potřebují ji někomu zadat apod.).

Mnozí z uživatelů interpretačních plánů mohou také později chtít plány pro své území sami vytvářet. Znalost a pochopení souvislostí interpretačního plánování jim v tom může hodně pomoci.

Interpretační plány pro objekty typu DP a kontext území

Interpretační plán pro konkrétní lokalitu či objekt (např. návštěvnické středisko jako je Dům přírody) by měl vycházet z interpretačního plánu pro celé území (např. CHKO) a být vytvářen v kontextu celého území.

Na území CHKO Křivoklátsko byl tento optimální postup dodržen. Nejdříve byl připraven interpretační plán pro celé území CHKO a interpretační plán pro DP Křivoklátska z něj vychází a logicky na něj navazuje. Základní zásady interpretace a důvody pro interpretační plánování jsou více popsány právě v dokumentu pro celé území CHKO Křivoklátsko (KPNV).

Komentář:

- **Koncepce práce s návštěvnickou veřejností udává plán interpretace a řízení návštěvnosti.** Je tvořena Limity území, Interpretačním plánem území CHKO a Interpretačním plánem DP.
- **Analýza území (=Analytická část KPNV) + Limity využití území návštěvníky tvoří společný základ obou IP.** Analýza bývá někdy u Domu přírody či informačního střediska rozšířena o specifika lokalit, ve kterých jsou umístěny.

Cíle interpretace v území jsou základem, ze kterého vychází Cíle DP, musí být vzájemně kompatibilní.

Cílové skupiny v území jsou základem pro stanovení Cílových skupin DP, musí být vzájemně kompatibilní. **Klíčová sdělení** území jsou základem pro výběr Klíčových sdělení DP a hlavních obsahových souvislostí, které je potřeba komunikovat. DP by měl obsahově pokrýt celé území CHKO, ale může dát různým klíčovým sdělením území různou váhu a prostor v expozici, v závislosti na lokalitě DP a jejím potenciálu pro ilustraci konkrétních sdělení. Informační středisko se může zaměřit na určitý výsek území a tematiky a těm se věnovat podrobněji.

Prostředky interpretace v území definují jako jeden z hlavních prostředků DP resp. IS. Prostředky interpretace v DP doporučují, jak a jaké prostředky využít v rámci expozic, příp. návazné interpretační infrastruktury. **Doprovodná infrastruktura a služby** v území definuje celkový rámeček, z něhož pak vychází Doprovodná infrastruktura a služby v DP, která se už zaměřuje pouze na prvky související s provozem Domu přírody.

IP DP Křivoklátska – PLÁNOVACÍ ČÁST

Lokalita DP Křivoklátska

Přehled zvažovaných lokalit

Lokalita	Silné stránky / příležitosti	Slabé stránky / hrozby
<p>Parkoviště u jezu, Roztoky, k.ú. Roztoky</p> <p>p.č. 84/2, 4287 m² Obec Roztoky</p>	<p>Velký pozemek umožňuje umístit vnitřní i venkovní expozici, dostatečně kapacitní parkoviště</p> <p>Blízkost autobusové zastávky</p> <p>Blízkost restaurace</p> <p>Pozemek v majetku obce</p> <p>Existující architektonická studie DP z roku 2009</p>	<p>Otázka výšky ceny</p> <p>Riziko, že pozemek koupí někdo jiný</p> <p>Těsná blízkost Berounky, riziko zaplavení při velkých povodních</p>
<p>Bývalá pila Roztoky, k.ú. Roztoky</p> <p>p.č. 246/6, 4577 m² p.č. 246/10 2356 m² st. 510, 984 m² Ing. Vladimír Melč</p>	<p>Velký pozemek umožňuje umístit vnitřní i venkovní expozici, dostatečně kapacitní parkoviště</p> <p>Blízkost vlakového nádraží a autobusové zastávky</p> <p>Soukromý vlastník nemovitost nabízí na prodej</p>	<p>Otázka výšky ceny</p> <p>Riziko, že objekt koupí někdo jiný</p> <p>Poloha stranou hlavních turistických tras</p>
<p>Komunál Křivoklát, k.ú. Křivoklát</p>	<p>Poloha v jednom z nástupních míst CHKO nedaleko nejnavštěvovanějšího cíle – SH Křivoklát</p>	<p>Otázka výšky ceny</p> <p>Riziko, že objekt koupí někdo jiný</p> <p>Menší pozemky</p>

 <p>st. 209/11, 1070 m² st. 209/2, 1782 m² Oldřich Tenopír, Ing. Radek Trhlík</p>	<p>Soukromí vlastníci nabízí pozemky na prodej</p>	<p>Poměrně složitá dopravní situace v okolí</p>
<p>IS CHKO Křivoklátsko – Křivoklát k.ú, Křivoklát</p> <p>St. 38/1 , 357 m² St. 38/2, 72 m² p.č. 45/3, 396 m² ČR, AOPK ČR</p>	<p>Blízkost vlakového nádraží a autobusové zastávky</p> <p>Objekt v majetku ČR, AOPK ČR</p>	<p>Objekt a přilehlý pozemek jsou malé pro umístění odpovídající vnitřní i venkovní expozice (vhodné pro IC CHKO)</p> <p>Není rezerva pro zvýšení parkovací kapacity v okolí objektu</p>
<p>Pivovarské sklepy, k.ú. Křivoklát</p> <p>St. 4/1, 875 m² St. 4/2, 981 m² ČR, NPÚ</p>	<p>Poloha v jednom z nástupních míst CHKO součást nejnavštěvovanějšího cíle – SH Křivoklát</p> <p>Objekt v majetku státu</p>	<p>Menší pozemky</p> <p>Poměrně složitá dopravní situace v okolí</p>

<p>IVC LČR, k. ú. Křivoklát</p> <p>St. 100/1, 897 m² p.č. 265, 325 m² ČR, LČR</p>	<p>Dostatečně velké, součást venkovní expozice</p> <p>Poloha v jednom z nástupních míst CHKO nedaleko nejnavštěvovanějšího cíle – SH Křivoklát</p>	<p>Není v majetku AOPK ČR ale LČR, o využití jako DP možno uvažovat pouze v případě vyhlášení NP</p>
<p>Emilovna k. ú. Branov</p> <p>St. 62/1, 5280 m², k.ú. ČR, LČR</p>	<p>Lokalita s atmosférou, dostatečně prostorný objekt a možnost venkovní expozice na přilehlých pozemcích v majetku státu</p>	<p>Poloha uvnitř klidové oblasti s problematickou dostupností veřejnou i individuální dopravou</p> <p>Není v majetku AOPK ČR ale LČR, o využití jako DP možno uvažovat pouze v případě vyhlášení NP</p>
<p>Zámek Nižbor k. ú. Nižbor</p> <p>St. 151/5, 1211 m² p.č. 455, 2270 m² p.č. 133, 307 m² p.č. 134, 773 m² Obec Nižbor</p>	<p>Poloha na příjezdové komunikaci od Berouna a dálnice</p> <p>Umístění DP v objektu, který je již navštěvován</p> <p>Majetek obce</p>	<p>Minimální rezerva pro rozšíření parkovacích ploch a venkovní expozici</p>

<p>Nedostavěný obecní objekt, k. ú. Sýkořice</p> <p>St. 1129, 381 m² St 30, 296 m² p.č. 155/6, 842 m² Obec Sýkořice</p>	<p>Obec nabízí lokalitu k využití</p>	<p>Poměrně malé pozemky pro potřeby objektu, venkovní expozice a parkování</p>
---	---------------------------------------	--

Zdroj foto: mapy.cz

Výsledné Doporučení:

Za stávající legislativní situace existence CHKO ve správě AOPK ČR se jako perspektivní řešení nabízí umístění DP do Křivoklátu (lokalita Komunál Křivoklát, lokalita Pivovarské sklepy) nebo Rostok (lokalita Bývalá pila Rostoky, lokalita Parkoviště u jezu, na kterou existuje architektonická studie DP z roku 2009).

Další navrhované lokality (Emilovna, Sýkořice) jsou méně vhodné. Emilovna je značně problematická vzhledem k její odlehlosti a problémům s dostupností. Objekt v Sýkořici neodpovídá požadavkům DP svou lokalizací ani velikostí pozemků. Dále jsou zhodnoceny lokality Křivoklát a Rostoky.

Z hlediska připravenosti je nejlepší situace v lokalitě Parkoviště u jezu, kde již existuje zpracovaná architektonická studie z roku 2009. V lokalitě Komunál Křivoklát i Bývalá pila Rostoky je stav připravenosti v podstatě stejný. Pozemky jsou nabízeny k prodeji, projektová dokumentace zatím není zpracovaná a umístění objektu není projednáno s příslušnými úřady. Využití lokality Pivovarské sklepy předpokládá zájem o uzavření dohody ze strany NPÚ, který není příliš pravděpodobný.

V žádné z navrhovaných lokalit není jasný investor ani potenciální provozovatel.

Z hlediska návaznosti na okolní přírodu a interpretační infrastrukturu jsou lokality srovnatelné. Z lokality Křivoklát je dobře dostupná NS Brdatka, NS Paraplíčko i Dendrologická stezka. Z Rostok je dostupná Školní NS Křivoklát a NS U Eremita.

Z pohledu dostupnosti dalších turistických služeb a cílů je výhodnější Křivoklát, kde jsou služby blíže zvažovaným lokalitám DP a hrad Křivoklát je hlavním turistickým cílem v oblasti (hrad ale může být i konkurent, protože je otázka, kolik lidí navštíví během výletu oba cíle – hrad i DP). Dobré zázemí turistických služeb má i lokalita Parkoviště u jezu, která se nachází v sousedství oblíbené Hospody u Jezzu.

Dostupnost veřejnou dopravou: vzdálenost od vlakového nádraží (700 m Křivoklát, 100 m Roztoky – pila, 1600 m Roztoky – parkoviště u jezu), vzdálenost od autobusové zastávky (450 m Křivoklát, více linek, 50 m Roztoky – pila, jedna linka, 500 m Roztoky – parkoviště u jezu, jedna linka).

Dostupnost osobním autem či zájezdovým autobusem: V lokalitě Roztoky – parkoviště u jezu lze umístit kapacitní parkoviště. Výhodou bývalé pily v Roztokách je fakt, že u objektu DP lze umístit kapacitní parkoviště, což v lokalitě Křivoklát není reálné. Na druhou stranu s výjimkou turistické špičky se v okolí hradu Křivoklát nachází dostatečná parkovací kapacita. Z hlediska mimosezónního provozu by tak pravděpodobně nebyl problém v okolí DP zaparkovat. V Roztokách by parkování mělo být dostupné bez ohledu na sezónu.

Obě lokality – Křivoklát i Roztoky – jsou pro potřeby DP využitelné a s největší pravděpodobností rozhodne to, kde se podaří najít investora a provozovatele a zajistit potřebné pozemky či objekty. S ohledem na již vynaložené náklady na projektovou přípravu, by v první řadě měla být prověřena lokalita Roztoky - Parkoviště u jezu.

Vzhledem k velikosti území CHKO by bylo vhodné rovněž doplnit síť informačních bodů v CHKO (zatím existuje pouze IS CHKO Křivoklátsko – Křivoklát) o další IS CHKO v Nižboru a Skryjích. Výhodou umístění DP do Roztok je možnost zachování IS CHKO v Křivoklátu, zatímco v případě realizace DP přímo v Křivoklátu (lokalita Komunál Křivoklát nebo Pivovarské sklepy) by existence IS CHKO ve stejné obci nedávala smysl.

Síť by měly doplnit ještě dočasné miniinfobody v existujících zařízeních dalších partnerů, jako jsou městská a obecní infocentra, turistické cíle a služby např. ve Zbirohu, Zvíkovci, Chříči...

Lokalita IS CHKO Křivoklátsko

S ohledem na velikost území CHKO Křivoklátsko je vhodné k IS CHKO Křivoklátsko – Křivoklát doplnit další IS CHKO v lokalitách Nižbor a Skryje.

Vytvoření sítě by umožnilo **efektivněji distribuovat návštěvníky** na území CHKO a **přirozenou tematickou profilaci nabídky IS** (Křivoklát – živá příroda, ochrana přírody a les, Nižbor – historie osídlení, ochrana krajinného rázu, Skryje – geologie a paleontologie).

Lokalita Křivoklát (IS CHKO Křivoklátsko - Křivoklát)

Využitelnost lokality pro potřeby DP prověřovala samostatná studie, která konstatovala, že **objekt IC Budy kapacitně a prostorově odpovídá IS CHKO, ale jako plnohodnotný DP fungovat nemůže.**

Objekt je v majetku AOPK ČR a dlouhodobě zde probíhají programy ekologické výchovy zaměřené na přírodu Křivoklátska a její ochranu. Jedná se **v současnosti o jediné funkční zařízení** na území CHKO, kde se návštěvník může dozvědět více o přírodě oblasti a ochraně přírody.

Objekt je snadno dostupný vlakem i autobusem. Problematická je parkovací kapacita v nejbližším okolí. Výhodou je dostupnost základních turistických služeb.

Lokalita Nižbor (IS CHKO Křivoklátsko – Nižbor)

Výhodou lokalizace na zámku v Nižboru je skutečnost, že se jedná o navštěvovaný objekt s expozicí zaměřenou na rané osídlení části dnešního území CHKO Kelty. IS by se mohlo obsahově zaměřit na problematiku osídlení a ochranu krajinného rázu CHKO.

V lokalitě je důležité poskytovat návštěvníkům zejména informační služby, které je vhodně nasměrují při objevování území CHKO. Vhodné by byly i služby místních průvodců.

Objekt je snadno dostupný vlakem i autobusem. Problematická je omezená parkovací kapacita v nejbližším okolí. Výhodou je dostupnost základních turistických služeb.

Lokalita Skryje (IS CHKO Křivoklátsko – Skryje)

Výhodou možného umístění IS do muzejního objektu s expozicí věnovanou paleontologii a J. Barrandovi a s návazností na geologickou zážitkovou naučnou stezku je možnost efektivně se zaměřit na prezentaci geologického a paleontologického bohatství území CHKO. Vhodná by v této tematické oblasti byla spolupráce s provozovatelem národního geoparku Barrandien.

V lokalitě je důležité poskytovat návštěvníkům zejména informační služby, které je vhodně nasměrují při objevování území CHKO. S ohledem na blízkost intenzivně navštěvovaných lokalit, jako jsou Jezírka a Týřov by byly vhodné také služby místních průvodců vč. toulavého průvodce / strážce.

Objekt je dostupný autobusem nebo autem. Výhodou je poměrně kapacitní parkoviště na návsi ve Skryjích i dostupnost základních turistických služeb.

Síť DP a IS CHKO by bylo vhodné doplnit o menší sezónní infopointy CHKO.

Účel interpretace

proč interpretace vzniká, k čemu má sloužit

Dům přírody Křivoklátska je klíčovým prostředkem interpretace v CHKO Křivoklátsko, který pomáhá naplňovat cíle KPNV pro celé území CHKO. **Účelem DP je:**

- směřovat do něj část toku přijíždějících návštěvníků,
- nabídnout návštěvníkům vhodné zázemí,
- nabídnout atraktivní interpretační a informační služby, které pomohou:
 - působit na zodpovědné chování návštěvníků v celém území,
 - podpořit ochranu konfliktních a citlivých míst, a tím zajistit o i ochranu biodiverzity,
 - prezentovat a vhodným způsobem komunikovat hodnoty území.

Cíle interpretace

čeho chceme interpretací dosáhnout, jak má působit na návštěvníky, co by si měli návštěvníci odnést a) v oblasti znalostí, b) postojů (emocí) a c) jak by interpretace měla ovlivnit jejich chování

Jelikož DP reprezentuje celou CHKO, **všechny uvedené cíle interpretace platné pro CHKO jsou logicky i cíli interpretace v DP.**

Obecný cíl interpretace

Pomoci návštěvníkům (místním i přespolním) vnímat význam, krásu, ale i zranitelnost krajiny Křivoklátska, uvědomit si provázanost jejích jednotlivých částí, které společně přispívají k jejímu zdravému fungování a její jedinečnosti, ocenit snahy o uchování zdravého fungování a jedinečnosti krajiny Křivoklátska ze strany orgánů ochrany přírody, vědeckých institucí, hospodářů, obcí, muzeí, i dalších subjektů, a dát návštěvníkům příležitost se na její ochraně a zachování podílet.

Pro dosažení tohoto obecného cíle interpretace pak byly stanoveny **KOMUNIKAČNÍ CÍLE**, a to v oblasti vzdělávací, emoční a v oblasti chování:

Cíle poznávací:

Uvědomit si hodnotu a význam zdejší krajiny v současném kontextu České republiky, pochopit důvody, které vedou k její ochraně, i roli, kterou mohu jako občan a návštěvník CHKO sehrát při jejím zachování.

- a) **pochopit, že výjimečnost CHKO Křivoklátsko a zdejší krajiny spočívá**
 - a. v zachovaném rázu zdejší krajiny tvořené rozsáhlými lesy s velkým zastoupením a různorodostí listnatých druhů dřevin, hlubokým údolím Berounky a bezlesými enklávami a květnatými loukami; krajiny, která je domovem mnoha vzácných druhů rostlin a živočichů,
 - b. v pozoruhodné historii a tradicích území zahrnujících keltské oppidum Stradonice, hrad Křivoklát, řadu zřícenin dalších královských hradů,

dochovanou lidovou architekturu, památky po různých způsobech hospodářského využití krajiny, Lánskou oboru i bohatou loveckou a lesnickou tradici,

- c. v geologickém a paleontologickém bohatství, díky němuž je součástí národního geoparku Barrandien

a že díky tomu se Křivoklátsko stalo součástí celosvětové sítě biosférických rezervací v programu UNESCO Člověk a biosféra,

- b) nahlédnout proměny krajiny Křivoklátska v čase i provázanost jednotlivých částí této krajiny, které společně přispívají k její jedinečnosti** (geologie a geomorfologie, historie osídlení člověkem, lesnictví a myslivost, těžba nerostných surovin a dřeva, historicky komponovaná krajina¹, ochrana přírody a památek vč. památných stromů),
- c) uvědomit si na první pohled skrytou křehkost a zranitelnost přírody a krajiny Křivoklátska,** která je ovlivňována nejen současnou změnou klimatu, ale také jednotlivými, zdánlivě nesouvisejícími rozhodnutími člověka (klimatické podmínky, přírodní katastrofy, extrémní počasí v kombinaci s tlakem člověka na využití území – hospodářské využití přírodních i kulturních zdrojů: intenzivní zemědělství, stavba vodních nádrží, lesnictví, myslivost, těžba surovin, pokračující zástavba, dopravní stavby, narůstající cestovní ruch apod.),
- d) uvědomit si, že péče o cennou a pestrou krajinu s množstvím sídel a překrývajících se zájmů i přes trvalou snahu nalézt všestranně výhodná řešení nutně přináší také potřebu hledat kompromisy a křehkou rovnováhu, která je pro dlouhodobou existenci krajiny i jejích obyvatel nezbytná,**
- e) pochopit, proč je důležité podporovat z veřejných zdrojů péči** o jedinečnou krajinu Křivoklátska, s vlastním duchem místa (genius loci) – její oceňovaný klid ve srovnání s více navštěvovanými regiony, a také cenné biotopy i vzácné organismy, které ji obývají,
- f) uvědomit si, že některé zásahy do zdejší krajiny a opatření, které se mohou na první pohled zdát radikální nebo zbytečné, jsou nezbytnou součástí ochrany a péče o jedinečnou přírodu a krajinu Křivoklátska** (kácení porostů napadených kůrovcem i ponechávání napadených či odumřelých stromů neodtěžených na místě, zamezení výstavbě či oplocování pozemků ve volné krajině, omezení využití některých částí území – např. cenných míst jako Vůznice – pro cestovní ruch),
- g) uvědomit si, že zvolit správný přístup, vedoucí k dlouhodobě úspěšné ochraně a péči o přírodní i kulturně-historické hodnoty CHKO, je velmi složité,** protože kvalitní vědecký výzkum je drahý a trvá desítky let a často existuje řada naprosto odlišných řešení, jejichž přínos se může projevit až po mnoha desetiletích – přičemž významnou roli při rozhodování vždy hrají i momentální ekonomické zájmy (intenzita a způsob využití území pro cestovní ruch, úpravy vodního režimu včetně protipovodňových opatření, zemědělské, lesnické a myslivecké hospodaření apod.),
- h) uvědomit si, že omezení pohybu návštěvníků** uvnitř území CHKO a snaha o zachování míst s minimálním cestovním ruchem pro místní obyvatele **jsou důležitou součástí ochrany a**

¹ např. okolí Karlova, zámecký park Slabce

péče o CHKO Křivoklátsko, a tím, že omezení respektuji, přispívám k ochraně a péči o jeho jedinečnou přírodu a krajinu i všech přírodních a kulturních hodnot území.

Cíle emoční

Pocítit osobní vazbu ke krajině Křivoklátska a touhu něco pro její zachování udělat.

- **pocítit kouzlo, klid zdejší jedinečné krajiny spojující rozsáhlé lesy, údolí Berounky a zemědělskou krajinu,**
- **pocítit obdiv k silám přírody,** které v průběhu milionů let utvářejí zdejší krajinu
- **pocítit respekt a úctu k rozhodnutím a činům předchozích generací,** které jsou s touto krajinou neodmyslitelně spjaty a v podobě památek a dochované krajiny je dokládají
- **pocítit respekt a úctu k osudům i práci lidí,** kteří k formování a uchování krajiny Křivoklátska svým dílem přispěli a přispívají (instituce i jednotlivci),
- **cítit vůli přispět k zachování kouzla jedinečné krajiny i ducha Křivoklátska a ochotu přijmout i určitá omezení, která se na využití území návštěvníky vztahují** (omezení přístupu do zvláště chráněných území, pravidla chování apod.),
- **pocítit uspokojení z toho, že jsem jako zodpovědný návštěvník přispěl/a** k ochraně přírodních a kulturně-historických hodnot zdejšího území,

následující 2 emoční cíle je potřeba chápat pouze v kombinaci s předchozími emočními cíli, není možné se soustředit pouze na ně:

- **cítit potřebu se vrátit** – obnovit hezké zážitky a získat další,
- **přát si přispět** místní komunitě a ekonomice (např. tím, že při svém pobytu nakoupím místní služby a výrobky).

Cíle v oblasti chování

Respektovat hodnotu krajiny Křivoklátska a osobně přispět k jejímu zachování pro příští generace.

- **objevovat přírodní i kulturně-historický význam míst** a vytvářet si osobní vazby k tomuto území,
- **vlastním chováním podporovat ochranu přírodních a kulturních hodnot oblasti** a nepoškozovat je (např. hlukem, odhazováním odpadků, sešlapem vegetace, nepovoleným tábořením a rozděláváním ohně apod.), **neodhalovat široké veřejnosti skrytá místa, využívat návštěvnickou infrastrukturu,** která je k dispozici, **ale nepoškozovat ji, uklízet po sobě, upozorňovat ostatní návštěvníky na nevhodné chování,**
- **respektovat omezení** parkování, vjezdu na kole i motorovými vozidly, vstupu do zakázaných zón (především v MZCHÚ a v lesích, v okolí vodních toků a ploch), a tím **přispívat k ochraně přírodního dědictví i bezproblémovému provozu především hospodářské činnosti** (zejména

v lesích, na loukách a pastvinách), které jsou součástí praktické péče o území CHKO,

- **dodržovat omezení sportovních a rekreačních aktivit**, které je jedním z ochranných opatření především v MZCHÚ,
- **respektovat správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkám,**
- **kladně referovat o přírodě a krajině Křivoklátska i péči o ně.**

Cílové skupiny

skupiny návštěvníků, na které se bude zaměřovat interpretace v DP, odůvodnění výběru, specifika těchto skupin návštěvníků

Cílové skupiny DP Křivoklátska vycházejí z cílových skupin KPNV CHKO Křivoklátsko (celé území).

Pro výběr a stanovení pořadí prioritních cílových skupin jsme zvolili kombinaci 3 aspektů:

1. **DOPAD** – které ze zjištěných skupin návštěvníků mají z pohledu správců a hospodářů v území **aktuálně největší dopad na jeho stav** a představují nejčastější zdroj problémového chování?
2. **VÝZNAM** – které skupiny návštěvníků jsou aktuálně i perspektivně **významné z hlediska zajištění dlouhodobé podpory péče o území** ze strany veřejnosti?
3. **VELIKOST SKUPINY** – početnost členů dané skupiny v území? (POZN: u výsledné pozice skupiny v tabulce je už velikost promítnuta jak do dopadu, tak významu)

Způsob výběru je blíže popsán v následující části textu Vybrané cílové skupiny interpretace, výsledky znázorňuje níže uvedená tabulka.

Co je potřeba prioritně komunikovat

- Vysvětlit hodnoty území
- Vysvětlit, co zachování těchto hodnot ztěžuje a proč
- Vysvětlit, k čemu je nutná péče a ochrana hodnot území

Tabulka výběru cílových skupin DP

VÝZNAM	VYSOKÝ	D Skupiny odborníků Dětské skupiny a tábory Místní na procházce Chalupáři Cykloturisté	B Pěší turisté Vodáci	A Rybáři Chataři
	STŘEDNÍ	G Starší páry a skupinky Rodiny s dětmi Školní výlety	E Návštěvníci památek	C
	NÍZKÝ	I Trampové Kešeři	H Houbaři	F Myslivci a lovci
		NÍZKÝ	STŘEDNÍ	VYSOKÝ
		DOPAD		

VÝZNAM = ODHADOVANÝ VÝZNAM PRO DLOUHODOBOU PODPORU PÉČE O ÚZEMÍ

DOPAD = AKTUÁLNÍ DOPAD NA STAV ÚZEMÍ a NEJČASTĚJŠÍ ZDROJ PROBLÉMOVÉHO CHOVÁNÍ

Dále jsou podrobněji rozpracovány nejdůležitější cílové skupiny, na které by se měla soustředit hlavní pozornost. Jedná se o skupiny, které mají vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území nebo střední význam pro podporu péče o území a současně střední nebo vysoký dopad na jeho stav – skupiny A-E.

Vybrané cílové skupiny interpretace

Skupina A: Vysoký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Rybáři

Stručná charakteristika

Vysoký dopad na území je spojen s dlouhodobým a opakovaným pobytem v okolí vodních toků a ploch. Problémy souvisejí s utrženými vlasci ve vodě a na březích, odhazováním odpadků, znečišťováním okolí výkaly, rušením zvířat, sešlapem, drobnými terénními úpravami v citlivých lokalitách, nedovoleným vjezdem a odstavováním vozidel, rozdělováním ohňů a táboření.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán hlavně možností působit na místní rybáře, kteří nejsou spokojeni s konzumním přístupem ke sportovnímu rybolovu části návštěvníků Křivoklátska, mají k přírodě a oblasti silný citový vztah související s étosem rybaření na Berounce, jak je zachycený v díle Oty Pavla. Jsou schopni působit na své okolí.

Zájmy a možná nabídka

Tato skupina nebyla v rámci průzkumu návštěvníků vzhledem k povaze své rekreační aktivity dostatečně zachycena, takže ji nelze samostatně vyhodnotit. Ze zkušenosti z jiných chráněných území lze předpokládat, že by bylo možné ji oslovit prostřednictvím stavovské organizace specializovanými prohlídkami s odborníky zaměřenými na vodní ekosystém. **Tyto prohlídky by mohl organizovat a nabízet DP.**

Chataři

Vysoký dopad na území je jejich vysokou početností v oblasti Křivoklátska. Tato skupina území navštěvuje pravidelně, ale část své chaty půjčuje a pronajímá.

V roli návštěvníků mohou působit podobné problémy jako jiné skupiny pěších či cyklistů hlavně odhazováním odpadků a hlukem a pohybem mimo značené cesty. Další problémy souvisejí s půjčováním či pronájmem chat a chalup dalším osobám bez vazby na území, které obtěžují okolí hlukem. Někdy bývají problémy také s nedovoleným vjezdem a parkováním vozidel v citlivých územích. Další problémy pro ochranu přírody jsou způsobeny spíše jejich přístupem k přetváření okolí chat a chalup a jejich využitím – zvyšování podílu živin v půdě, vysbírávání okolí od mrtvého dřeva, vnášení invazích a nepůvodních druhů do území, hluk. Území považují za „svoje“, mají tedy tendenci z tohoto důvodu méně respektovat zákazy, které vnímají jako něco, co je spíše mířeno na „cizí“, tedy turisty.

Vysoký význam pro podporu péče o území, odtud i potřeba s nimi komunikovat, souvisí v první řadě s jejich trvalou či opakovanou přítomností často v citlivých oblastech CHKO mimo zastavěná území obcí.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o které by chataři (případně i chalupáři) mohli mít zájem, lze odhadnout z odpovědí respondentů návštěvnického průzkumu, kteří jako místo noclehu označili vlastní chatu, chalupu nebo u známých. Projevili zájem o procházku přírodou s průvodcem (32 %), program pro děti (29 %), rukodělný program (26 %) a **návštěvu expozice ke Křivoklátsku**, resp. digitální průvodce po území (shodně 25 %). Z hlediska témat projevili největší zájem o **místní tradice** (42 %), **zvířata** (33 %), **základní informace o oblasti** (32 %) a **rostliny** (27 %).

Skupina B: Střední aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Pěší návštěvníci

Střední dopad na území je dán sice velkou početností této skupiny ale většinou jejím bezproblémovým chováním. Pěší návštěvníci za dobrého počasí od jara do podzimu vyhledávají turisticky atraktivní místa na území CHKO. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků, rozděláváním ohňů, hlukem a pohybem mimo značené cesty, kde mohou působit erozi a rušit zvířata. Problémem je i ruderalizace, zvláště v okolí nejnavštěvovanějších lokalit.

Vysoký význam pro podporu péče o území souvisí s vysokým zájmem o poznávání přírody a jejích krás, o klid a odpočinek a o poznávání kulturního bohatství oblasti. Především u mladších návštěvníků mezi 25 – 45 lze očekávat také zvýšený častý zájem o témata související s kvalitou životního prostředí.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o která skupina jevila zájem: procházka přírodou s průvodcem (35 %) a **návštěva expozice ke Křivoklátsku**, resp. digitální průvodce po území, program pro děti a rukodělný program (shodně 22 %). Z hlediska témat místní projevili největší zájem o **místní tradice** (41 %), **zvířata** (36 %), **historii osidlování** (31 %), **základní informace o oblasti** (28 %) a **rostliny** (27 %).

Vodáci

Stručná charakteristika

Střední dopad na území je spojen s pohybem a pobytem v citlivé nivě Berounky, který je nicméně omezen na poměrně malou část území a roku. Problémy souvisejí hlavně s tábořením mimo vyhrazená místa, odhazováním odpadků, znečišťováním okolí výkaly, rušením hlukem a sešlapem.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán poměrně velkou početností této skupiny a možností oslovit ji v kempech. Mnoho vodáků má velmi pozitivní vztah k přírodě a mohou působit na své okolí.

Zájmy a možná nabídka

Tuto skupinu se v rámci průzkumu návštěvnosti nepodařilo zachytit v dostatečně vysokém počtu. Lze předpokládat, že vzhledem ke způsobu trávení volného času by ji mohly oslovit interpretační programy v kempech, přírodovědně historická expozice, pokud by nebyla příliš daleko od řeky případně virtuální průvodce po oblasti. **DP i IS jsou plánovány v lokalitách nepříliš vzdálených od Berounky, což by mělo zvýšit jejich atraktivitu pro tuto cílovou skupinu.**

Skupina C: Vysoký aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Do této skupiny nebyla zařazena žádná z cílových skupin.

Skupina D: Nízký aktuální dopad na stav území x Vysoký význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Skupiny odborníků

Stručná charakteristika

Hodnocení **Nízký dopad** na území je založeno na stávající zkušenosti pracovníků CHKO s touto skupinou, která na Křivoklátsku nezpůsobuje významné škody sešlapem ani rušením v nejcitlivějších lokalitách, či sběrem.

Vysoký význam z pohledu podpory péče o území, je dán hlavně tím, že její členové mohou působit na ostatní návštěvníky a veřejné mínění ve prospěch ochrany hodnot území ne z pozic ochranářů, ale znalců a milovníků přírody. Tato skupina tak může být velmi důležitá při vysvětlování nutnosti péče o přírodu a širších souvislostí.

Zájmy a možná nabídka

Skupinu lze oslovit odbornějšími brožurami, aktuálními a přesnými informacemi na webu, přednáškami a exkurzemi v doprovodu erudovaných specialistů i vhodně zaměřenou přírodovědnou expozicí.

Přednášky a exkurze by mohly organizovat a nabízet DP a IS, DP (IS) by skupinu mohly oslovit i svou expozicí.

Tábory a dětské skupiny

Nízký dopad na území plyne z toho, že dětské skupiny a tábory jsou zpravidla vedeny zodpovědnými organizátory k chování šetrnému k přírodě a životnímu prostředí, i jiným lidem, proto se k přírodě *většinou* chovají s respektem.

Vysoký význam pro podporu péče o území je dán možností působit na mladou generaci prostřednictvím vedoucích.

Zájmy a možná nabídka

Z hlediska Domu přírody se jedná o významnou skupinu. Lze očekávat, že skupina jeví zájem o podobné aktivity, jako byly zjištěny u skupiny Rodiny s dětmi (tedy zájem o programy pro děti (43 %), procházku přírodou s průvodcem (28 %), návštěvu expozice o CHKO nebo digitálního průvodce území (oba 21 %) a o témata **místní tradice** (43 %), **historie osidlování** (36 %), **zvířata** (35 %), **základní informace o oblasti** (30 %). **Měla být následně zohledněna v expozici Domu přírody případně v jiných výstupech určených této cílové skupině.**

Místní návštěvníci a chalupáři

Nízký dopad na území je dán soustředěním aktivity této skupiny v území do zastavěných částí obcí.

Vysoký význam pro podporu péče o území souvisí v první řadě s jejich trvalou přítomností v území a jejich těsným vztahem k oblasti.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o které by místní mohli mít zájem, vyplývají z odpovědí respondentů návštěvnického průzkumu: procházka přírodou s průvodcem (32 %) a program pro děti (29 %), dále pak rukodělný

program (26 %) a **návštěva expozice ke Křivoklátsku**, resp. digitální průvodce po území (shodně 25 %). Z hlediska témat místní projeví největší zájem o **místní tradice** (42 %), **zvířata** (33 %), **základní informace o oblasti** (32 %) a **rostliny** (27 %).

Cykloturisté

Nízký dopad na stav území je dán i přes rostoucí početnost této skupiny především tím, že se většinou pohybuje mimo citlivá území, po veřejných komunikacích, polních a lesních cestách. Problémy mohou působit hlavně odhazováním odpadků, rušením, občasnou jízdou po pěšinách, střety s dalšími návštěvníky (pěší turisté, in-line bruslaři) a hospodáři. Problematický je také pohyb větších skupin po málo kapacitních komunikacích a související konflikty s motoristy.

Vysoký význam pro podporu péče o území vyplývá z rostoucí početnosti skupiny, zájmu o poznávání přírody a jejích krás, resp. klid, odpočinek a často i zdravý životní styl, který s kvalitami prostředí úzce souvisí.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o které by cykloturisté mohli mít zájem lze pouze odhadovat z výsledků průzkumů u této skupiny v jiných územích. V rámci nabídky aktivit to bývá procházka/cyklovýlet s průvodcem, program o místních tradicích, či virtuální průvodce. Z hlediska témat projevují největší zájem o místní tradice, základní informace o oblasti, rostliny a zvířata. **Tematické vycházky a cyklovýlety a programy o místních tradicích by mohly nabízet DP a IS.**

Skupina E: Střední aktuální dopad na stav území x Střední význam pro dlouhodobou podporu péče o území

Návštěvníci památek a kulturních akcí

Střední dopad na území vyplývá z relativní početnosti této skupiny na Křivoklátsku a jejího zájmu o hradní zříceniny, které se často nacházejí v blízkosti cenných přírodních lokalit.

Střední význam pro podporu péče o území je dán větším přirozeným zájmem o ochranu kulturního dědictví, které ale lze propojit i s potřebou chránit přírodu a krajinu. Členové této skupiny mohou pozitivně ovlivňovat postoje ve prospěch ochrany přírody a krajiny v okruhu svých známých.

Zájmy a možná nabídka

Aktivity a témata, o která skupina jevila zájem, nebylo možné z průzkumu zjistit vzhledem k relativně nízkému počtu respondentů uvádějících jako jeden ze dvou hlavních důvodů k návštěvě Křivoklátska poznávání kulturního bohatství a kulturní akce (55 respondentů, 15 %). **Z hlediska DP by návštěvníky mohla oslovit zejména tematika osidlování oblasti a místních tradic.**

KOMENTÁŘ: Nejsou zde blíže popsány skupiny návštěvníků, které byly správci území a pracovní skupinou vyhodnoceny jako mající **nízký význam pro dlouhodobou podporu péče o území** (skupiny F, H, I) **nebo střední význam pro podporu péče o území a současně nízký dopad na jeho stav** (skupina G). **I tyto skupiny jsou důležité, z hlediska interpretace a reálných kapacit je ale efektivnější zaměřit se na výše popsané vybrané skupiny a na ostatní skupiny působit jinými způsoby.**

Klíčová sdělení

odůvodnění výběru témat a klíčových sdělení, na která bude navazovat interpretace v DP, a která by si návštěvníci měli odnést; výběr těchto sdělení musí logicky navazovat na potenciál území, definované cíle a cílové skupiny interpretace

Dům přírody má reprezentovat celé území CHKO, proto je potřeba pracovat se sděleními formulovanými pro celou CHKO. **Různá klíčová sdělení však mohou mít v expozici DP různou míru důležitosti a může jim být přidělen různě velký prostor.** Závisí to mimo jiné na lokalitě DP a jejím potenciálu pro ilustraci konkrétních klíčových sdělení.

V DP by měl návštěvník získat základní servis a informace o území a v případě zájmu by měl být nasměrován k dalším částem infrastruktury na území CHKO i v blízkém okolí. Podobně i témata a sdělení prezentovaná v DP by měla být dále rozvíjena v dalších částech infrastruktury v území – na naučných stezkách, v expozicích apod. Jejich provázanost posiluje dojem, který si návštěvník má z území odnést.

Klíčová sdělení nejsou slogany, které by se měly doslova kopírovat a v této podobě objevit na všech interpretačních materiálech. Jejich úkolem je co nejlépe postihnout tematické souvislosti a obsahově vymezit, co budeme návštěvníkovi sdělovat. Tvůrce konkrétní interpretace si je pak dále rozpracuje sám. **Představují důležité vodítko, určují směr, od kterého by se tvůrce interpretace neměl odchýlit.**

Hlavní sdělení

Ráz Křivoklátska utvářely a dodnes ovlivňují geologické procesy a rozhodnutí českých panovníků zřídit zde královskou honitbu. Díky tomu a dlouhodobé péči člověka si Křivoklátsko, navzdory blízkosti Prahy, zachovává svůj jedinečný ráz poměrně řídké osídleného kraje s ostrovy luk a polí uprostřed rozlehlých smíšených lesů protnutých hlubokým údolím Berounky.

Dílčí sdělení

Klíčové sdělení 1

Geologická pestrost Křivoklátska dala základ členitosti a malebnosti zdejší lesnaté krajiny i rozmanitosti živé a neživé přírody, kterou hostí.

- a) Geologickou pestrost Křivoklátska dokládají lokality, jako je skryjsko-týřovické kambrium, buližnickové skalky, výchozy hornin z období karbonu či pozůstatky po historické těžbě a zpracování železné rudy.
- b) Členité a lesnaté krajiny Křivoklátska dodává malebnost kaňon řeky Berounky, křivoklátské pleše, skály, skalnaté pláně a květnaté louky.
- c) Geomorfologická rozmanitost území, údolní a vrcholový fenomén přispěly k existenci mnoha různých biotopů Křivoklátska, které dnes chráníme zejména proto, že hostí vzácné druhy hub, živočichů a rostlin.
- d) Geologická rozmanitost a přítomnost významných paleontologických nalezišť opodstatňuje začlenění území do národního geoparku Barrandien, který dnes přispívá k prezentaci zdejších geologických fenoménů.

Klíčové sdělení 2

Rozhodnutí přemyslovských knížat a králů zřídít v křivoklátských hvozdech královský lovecký revír předurčilo hlavní způsob využívání zdejších lesů i péče o ně. Jejich menší část časem ustoupila vsím, polím a loukám, které dále zvýšily pestrost zdejší krajiny a přírody.

- a. Ochrana zdejších lesů coby královské honitby vytvořila základ pro jeden z nejstabilnějších lesních ekosystémů na našem území i pro hluboce zakořeněnou mysliveckou tradici.
- b. Část lesů sloužila a slouží jako zdroj dřeva, o čemž svědčí viditelné stopy po pálení dřevěného uhlí i soudobé hospodářské lesy.
- c. Naši předkové již ve středověku kolonizovali část Křivoklátska a lesy nahradily vsi a zemědělsky využívané pozemky, které zvýšily pestrost Křivoklátské krajiny, ale také živé přírody, protože umožnily život dalších druhů rostlin a živočichů.

Klíčové sdělení 3

Křivoklátsko přitahuje pozornost lidí po staletí, což dokládají hrady a jejich zříceniny, malebné hájovny a dvory v krajině, obce, městečka i chatové osady a kempy u Berounky. Tisíce výletníků, kteří sem přijíždějí, mohou obdivovat zdejší krásy díky dlouholeté péči hospodářů i ochránců přírody.

- a. Zájem přemyslovských knížat a králů o Křivoklátsko dokládá řada královských hradů a jejich zřícenin, které jsou dnes naším kulturním dědictvím (Křivoklát, Krakovec, Týřov,...).
- b. Svou výraznou stopu v krajině zanechaly také šlechtické rody - v podobě založených vsí s příklady lidových staveb, hospodářských dvorů, hájoven, ale i zámeckých sídel s parky.
- c. Moderní doba se do podoby Křivoklátska otiskla nejen zemědělskými areály, ale hlavně tisíci chatami a množstvím kempů, které dokládají jeho velkou oblibu mezi návštěvníky. Křivoklátsko si i přes blízkost Prahy zachovalo venkovský ráz bez velkých průmyslových areálů či satelitních čtvrtí.
- d. Zachování Křivoklátska jako mimořádně hodnotné české krajiny závisí na schopnosti hospodářů, ochránců přírody a veřejné správy správně se rozhodovat i na ochotě veřejnosti v mimořádně náročném období klimatické změny podpořit zdravé fungování krajiny ve prospěch místních obyvatel, hospodářů i návštěvníků.

Hlavní sdělení	Nejdůležitější obsahové souvislosti, které je dobré komunikovat
<p>Ráz Křivoklátska utvářely a dodnes ovlivňují geologické procesy a rozhodnutí českých panovníků zřídit zde královskou honitbu. Díky tomu a dlouhodobé péči člověka si Křivoklátsko, navzdory blízkosti Prahy, zachovává svůj jedinečný ráz poměrně řídké osídleného kraje s ostrovy luk a polí uprostřed rozlehlých smíšených lesů protnutých hlubokým údolím Berounky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jádro území je po tisíc let využíváno panovníky a prezidenty ke stejnému účelu ➤ Krajina Křivoklátska je hodně lesnatá a málo zabydlená ➤ Krajinně Křivoklátska dominují rozlehlé lesy a hluboké údolí Berounky
Klíčová sdělení	Nejdůležitější obsahové souvislosti, které je dobré komunikovat
<p>Geologická pestrost Křivoklátska dala základ členitosti a malebnosti zdejší lesnaté krajiny i rozmanitosti živé a neživé přírody, kterou hostí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Křivoklátsko je součástí národního geoparku Barrandien ➤ Viditelné doklady geologické pestrosti dodávají území na zajímavosti a pestrosti
<p>Rozhodnutí přemyslovských knížat a králů zřídit v křivoklátských hvozdech královský lovecký revír předurčilo hlavní způsob využívání zdejších lesů i péče o ně. Jejich menší část časem ustoupila vsím, polím a loukám, které dále zvýšily pestrost zdejší krajiny a přírody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Území bylo od středověku v přímé správě panovníka a sloužilo k jeho reprezentaci ➤ Na části území proběhla kolonizace a začalo se hospodařit (zemědělství, využití dřeva na uhlí a hospodářské lesy) ➤ Se zemědělskou krajinou jsou spojeny jiné druhy než s lesní
<p>Křivoklátsko přitahuje pozornost lidí po staletí, což dokládají hrady a jejich zříceniny, malebné hájovny a dvory v krajině, obce, městečka i chatové osady a kempy u Berounky. Tisíce výletníků, kteří sem přijíždějí, mohou obdivovat zdejší krásy díky dlouholeté péči hospodářů i ochránců přírody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Od středověku až do dneška v území probíhá zemědělské, lesní a myslivecké hospodaření ➤ Křivoklátsko se ve 20. století stalo oblíbeným cílem trempů, vodáků, chatařů a chalupářů ➤ Od 1. pol. 19. století je území předmětem zájmu přírodovědců, od 20. století je věnována velká péče OPaK
Dílicí, podrobnější sdělení ke Klíčovému sdělení 1	Nejdůležitější obsahové souvislosti, které je dobré komunikovat
<p>Geologickou pestrost Křivoklátska dokládají lokality, jako je skryjsko-týřovické kambrium, buližnickové skalky, výchozy hornin z období karbonu či pozůstatky po historické těžbě a zpracování železné rudy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Na Křivoklátsku najdeme příklady hornin z různých geologických období (hl. starohory a prvohory) ➤ Území je známé nálezy prvohorních zkamenělin J. Barrandem

<p>Členité a lesnaté krajiny Křivoklátska dodává malebnost kaňon řeky Berounky, křivoklátské pleše, skály, skalnaté pláně a květnaté louky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jak vznikl kaňon Berounky, křivoklátské pleše, skalnaté pláně ➤ Čím jsou jednotlivá prostředí zajímavá
<p>Geomorfologická rozmanitost území, údolní a vrcholový fenomén přispěly k existenci mnoha různých biotopů Křivoklátska, které dnes chráníme zejména proto, že hostí vzácné druhy hub, živočichů a rostlin.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Co je to údolní a vrcholový fenomén a jak podmiňuje pestrost biotopů
<p>Geologická rozmanitost a přítomnost významných paleontologických nalezišť opodstatňuje začlenění území do národního geoparku Barrandien, který dnes přispívá k prezentaci zdejších geologických fenoménů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kde a jaké jsou příklady geologické rozmanitosti na Křivoklátsku a v NG Barrandien ➤ Co je to NG Barrandien, kde je, co chrání
<p>Dílčí, podrobnější sdělení ke Klíčovému sdělení 2</p>	<p>Nejdůležitější obsahové souvislosti, které je dobré komunikovat</p>
<p>Ochrana zdejších lesů coby královské honitby vytvořila základ pro jeden z nejstabilnějších lesních ekosystémů na našem území i pro hluboce zakořeněnou mysliveckou tradici.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Co vyplývalo z užívání území jakožto královské honitby ➤ Proč je na Křivoklátsku hluboce zakořeněna myslivecká tradice a jak se to projevuje
<p>Část lesů sloužila a slouží jako zdroj dřeva, o čemž svědčí viditelné stopy po pálení dřevěného uhlí i soudobé hospodářské lesy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jak byly lesy využívány a co o tom svědčí
<p>Naši předkové již ve středověku kolonizovali část Křivoklátska a lesy nahradily vsi a zemědělsky využívané pozemky, které zvýšily pestrost Křivoklátské krajiny, ale také živé přírody, protože umožnily život dalších druhů rostlin a živočichů.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jak probíhala kolonizace území dnešní CHKO ➤ Jaký vliv měla kolonizace na přírodu a krajinu Křivoklátska
<p>Dílčí, podrobnější sdělení ke Klíčovému sdělení 3</p>	<p>Nejdůležitější obsahové souvislosti, které je dobré komunikovat</p>
<p>Zájem přemyslovských knížat a králů o Křivoklátsko dokládá řada královských hradů a jejich zřícenin, které jsou dnes naším kulturním dědictvím (Křivoklát, Krakovec, Týřov,...).</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Které hradby na Křivoklátsku nechal vybudovat panovník a které šlechta a k čemu měly sloužit

<p>Svou výraznou stopu v krajině zanechaly také šlechtické rody - v podobě založených vsí s příklady lidových staveb, hospodářských dvorů, hájoven, ale i zámeckých sídel s parky.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Které šlechtické rody zanechaly na Křivoklátsku nejvýraznější stopu v podobě rodových sídel, vsí, dvorů, hájoven
<p>Moderní doba se do podoby Křivoklátska otiskla nejen zemědělskými areály, ale hlavně tisíci chatami a množstvím kempů, které dokládají jeho velkou oblibu mezi návštěvníky. Křivoklátsko si i přes blízkost Prahy zachovalo venkovský ráz bez velkých průmyslových areálů či satelitních čtvrtí.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kdy a kde se chataření na Křivoklátsku začalo rozvíjet ➤ Proč bylo a dosud je Křivoklátsko mezi chataři tak oblíbené
<p>Zachování Křivoklátska jako mimořádně hodnotné české krajiny závisí na schopnosti hospodářů, ochránců přírody a veřejné správy správně se rozhodovat i na ochotě veřejnosti v mimořádně náročném období klimatické změny podpořit zdravé fungování krajiny ve prospěch místních obyvatel, hospodářů i návštěvníků.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ O čem svědčí ochrana Křivoklátska jako BR a CHKO ➤ Jak se Křivoklátsko a jeho podmínky mění v souvislosti s klimatickou změnou ➤ Jak probíhající změny ovlivní fungování krajiny

Tematické linky a důležité souvislosti pro DP

Podoba expozice DP bude vycházet z tohoto Interpretačního plánu a dále ji bude konkretizovat libreto a scénář*. Dále uvádíme doporučení odrážející zkušenosti z ostatních DP a obdobných zařízení u nás i v zahraničí.

Doporučení:

- pojmout expozici inovativně, zdůraznit jedinečnost Křivoklátska tak, aby byl **odlišitelný od ostatních DP v ČR**, a to nejen lokalizací, ale i podobou a zaměřením expozice.
- **Soustředit se prioritně na 1 velké téma, které lze dobře prezentovat v místě** – v případě Křivoklátska se nabízí **témata spojená s přírodním rázem území ve vazbě na geomorfologii, a způsoby využívání, díky čemuž si Křivoklátsko, navzdory blízkosti Prahy, zachovává svůj jedinečný ráz** poměrně řídkce osídleného kraje s ostrovy luk a polí uprostřed rozlehlých listnatých lesů protnutých hlubokým údolím Berounky.
- **Zdůraznit vazby na tradiční témata a jedinečnosti regionu, jako jsou Myslivost a lesní hospodaření, Chatařství a Berounka, J. Barrande a zkameněliny**
- **Nedívat se jen do minulosti a přítomnosti, ale i do budoucnosti** – většina expozic DP v ČR se zatím dívá spíše na historii a současný stav přírody a krajiny v daných CHKO. Budoucnost a dopady současných změn na nás i přírodu a krajinu zatím řeší jen velmi okrajově. Je možné využít, a tím i podpořit současný vědecký výzkum a rozpoutat diskusi nad zodpovědným chováním k přírodě.

*Při návrzích expozic se většinou postupuje kroky: **synopse (základní myšlenka), libreto, scénář**.

Synopse stanovuje: jaký je cíl výstavy/expozice, o čem výstava/expozice bude, komu bude určena, co je k dispozici – prostory, předměty, peníze, informace. **Libreto upřesňuje obsah a formu expozice**. Stanovuje: lokalizaci expozice a základní prostorové rozvržení, rozpracování jednotlivých pod/témat cca na 1 stranu, návrh mobiliáře – vitrín, modelů, panelů apod., doprovodné programy, finanční rozvahu. **Scénář je podrobný popis expozice** vytvořený na základě libreta. Expozici lze podle něj nechat vyrobit. Obsahuje: přesné půdorysy místností, pohledy do vitrín, nákrety vitrín, plné znění textů a popisků, určení barvy, velikosti a typu písma atd., přesnou specifikaci obrazových materiálů a exponátů.

V případě DP Křivoklátska je potřeba zpracovat pro DP libreto i scénář. Synopsi může nahradit tento dokument (IP DP).

Maskot a jeho příběh

Maskot patří k ostatním základním symbolům DP dle JAK. Je průvodcem expozic a jeho příběh se následně promítá i do akcí DP a do prezentace DP. Regionální symbol – maskot je zpravidla živočich charakteristický pro danou CHKO. Na Křivoklátsku tyto požadavky splňuje **mlok skvrnitý**:

- Druh silně ohrožený, pro území CHKO typický, lze se s ním setkat v terénu na řadě míst za deštivých či vlhkých dnů
- Druh vázaný na vlhké listnaté a smíšené lesy, louky i pole v blízkosti vody
- Charismatický druh, se kterým se dá dobře vizuálně pracovat

Možné prostředky interpretace

Zde uvádíme různé prostředky interpretace, které je možné využít při přípravě konkrétní podoby expozice a související interpretační infrastruktury. Jako ideální forma se jeví autorská expozice vyváženě působící na rozum i emoce. Interiér a exteriér jsou pojímány jako celek, jsou propojeny, takže expozice DP využívá a podporuje smyslové poznání autentické přírody.

Z hlediska zapojení návštěvníka a jeho interakce s expozicí existují 4 typy prostředků:

Typ 1 Aktivní / Aktivní: Aktivní interakce návštěvníka s expozicí, návštěvník něco dělá a dostává zpětnou vazbu (aplikace, interaktivní panely, stoly...)

Typ 2 Aktivní / Pasivní: Návštěvník je aktivní, expozice statická (hrací prvky, dotykové prvky)

Typ 3 Pasivní / Aktivní: Návštěvník se jen dívá a expozice je aktivní (funkční modely, filmy, animace)

Typ 4 Pasivní / Pasivní: Návštěvník se jen dívá a expozice je statická (fotografie, panely, schémata, statické modely, artefakty, přírodniny, výtvarná díla).

V rámci DP je dobré vhodně namíchat ty prostředky, které od návštěvníka vyžadují vyšší aktivitu (Typ 1 a 2) s těmi, které jsou méně náročné (Typ 3 a 4). Prostředky, které návštěvníka nejvíce aktivizují a jsou nejatraktivnější (především Typ 1, částečně i 2 a 3) je třeba využít ke komunikování klíčových sdělení. Příliš interaktivní expozice návštěvníka brzy unaví.

Doporučený mix je 20 % typu 1, 50 % typu 2 a 3 a 30 % typu 4.

Pozor, u jednotlivých typů prostředků jsou dále uvedeny pouze ilustrativní příklady. Volba konkrétních prostředků a jejich přesné ztvárnění pro potřeby expozice DP bude úkolem tvůrců libreta a scénáře, kteří budou muset zohlednit prostorové možnosti expozice a její tematické zaměření, hlavní linku a komunikované souvislosti.

Typ 1 (Aktivní/aktivní, 20 %)

Interaktivní dotyková obrazovka - aplikace

- Aplikace s animacemi, které ukazují, co se Křivoklátsku stane, když = dopady změn v krajině, rozparcelování na výstavbu, těžba, výstavba přehrady, rozorání mezí, zrušení alejí, remízků apod.
- Případová studie / příklad výstupu výzkumu (+ jeho využití pro rozhodování o území CHKO)
- Křivoklátsko z nadhledu – 3D mapy území, geologická mapa se zajímavými lokalitami a souvisejícími přírodními fenomény (souvislost lokalita, podloží, rostliny, zvířata), vyhlídkové body s 3D panoramaty, historické mapy, vizualizace královské honitby a postupné kolonizace krajiny

Typ 2 (Aktivní/pasivní, 50 % spolu s Typem 3)

Dotykové exponáty

- dotykové prvky (vzorky hornin a minerálů s výbrusem, přírodniny, zkameněliny, výrobky)

Hrací prvky

- střelecký lovecký trenažér
- stavebnice hradu
- přiřad' stopou ke zvířeti
- trenažér pro vodáky

- vylez si na posed a podívej se dalekohledem do obory

Typ 3 (Pasivní/aktivní, 50 % spolu s Typem 2)

Filmy, projekce

- prezentace fotografií významných lokalit, osobností, rostlin a živočichů
- animace geologických jevů se stručným vysvětlením (schématem)
- animace vzniku kaňonu Berounky
- animace lesních řemesel
- časová linka – fáze osidlování Křivoklátska a postupných proměn krajiny
- animace dávného moře a zkamenělin na Křivoklátsku
- film o projektu Chytré krajiny
- film o vodácích a trampech (Trampové z Údolí hříchu...)
- film o filmech natáčených na území CHKO (Anděl Páně, Princ a večernice, Johanka z Arku, Tristan a Isolda...)

Zvukové ukázky

- ukázky zvuků krajiny v různých dobách

Typ 4 (Pasivní/pasivní, 30 % spolu s Typem 2)

Schémata / Infografiky

- průřez ukazující jak souvisí to, co je pod zemí s tím, co vidím nahoře - příklady vztahu podoby krajiny s geologií
- schéma/infografika – na čem závisí zdraví a pestrost lesa a zemědělské krajiny
- schéma/infografika vysvětlující údolní a vrcholový fenomén

Artefakty, přírodniny

- ukázky minerálů, hornin, fosilií

3D modely

- 3D model krajiny CHKO
- model výjimečné/typické stavby (např. hrad Křivoklát...)
- lesnictví – model milíře

Výtvarný prvek

- vstupní funkční výtvarný prvek dle JAK
- funkční výtvarné prvky v interiéru

Mapy

- nástěnná geologická mapa s vyznačením geologicky významných lokalit, mapa národních a evropských geoparků + příklady výrazných od nás i ze světa

Panely

- Berounka a život v ní a kolem ní
- významné druhy rostlin vázané na půdy na různém geologickém podkladu

- galerie různých typů lesa na Křivoklátsku s jejich procentním zastoupením, vazbou na geologické podloží a geomorfologii a řešenými problémy, bezzásahové lesy, příběhy na ně vázaných chráněných druhů rostlin a živočichů, polomy
- příběh maskota – mloka skrvnitého
- hrady – Křivoklát, Žebrák, Točnick, Týřov, Krakovec, Jenčov a Jivno v souvislosti s využíváním území
- Lánská obora – chovy zvěře, zámek Lány
- les a hospodaření v průběhu času – obnova přirozená, umělá, kategorie lesů, zásady přírodě blízkého hospodaření, změny v hospodaření z důvodu klimatických změn atd.
- osobnosti se vztahem ke Křivoklátsku – galerie kraje propojující konkrétní fenomény a lokality s osobnostmi a jejich reflexí kraje (Berounka – Ota Pavel, Nižbor – František Nepil)

Doporučení k využití technických prvků

Vzhledem k omezeným zdrojům a jejich efektivnímu využití je **důležité pečlivě zvážit množství, účel a přístupnost technických prvků v expozici**. Všechny technické prvky mají velkou schopnost poutat pozornost. Proto je zásadní, aby byly využity pro podporu sdělení. Tyto prvky by měly být kořením expozice, a proto by jejich využití mělo být uvážlivé. To platí pro všechny technické prvky od animovaných modelů, interaktivních digitálních her až po zvukové a světelné efekty.

Kvalitní vícejazyčný úvodní spot o hodnotě CHKO je např. stejně důležitý jako film ve formátu 3D, který podle zveřejněných studií cca 12 % lidí nemůže sledovat, protože jim způsobuje problémy podobně jako kinetóza od bolesti hlavy až po nevolnost. Proto je potřeba zajistit, aby vždy existovala varianta 2D dostupná všem.

Zkušenost z pandemie Covid19 v sezóně 2020 však jasně ukázala, že **moderní technologie** (zejména online simulační hry, kvízy, fotogalerie, videogalerie či „virtuální knihovny“ s odkazy na již publikované články z ochranářských a přírodovědných časopisů pro vážnější zájemce), **mohou zpřístupnit objekty a nabídnout náhradní řešení v době, kdy není možná fyzická návštěva expozice či konkrétního místa**. Doporučujeme tedy myslet na prvky tohoto typu, přístupné z dálky přes internet (ať už jsou využitelné online či po stažení offline), jako na důležitou součást komunikačních prostředků s návštěvníky. Vždy však musí splňovat jasný cíl a mít jasné komunikační sdělení.

Výběr technických prvků expozice DP probíhá v rámci tvorby scénáře expozice v přímé návaznosti na libreto. Respektuje možnosti expozičních prostor.

Doporučujeme věnovat velkou pozornost návrhu zvukových prvků a osvětlení expozice. Z hlediska zážitku návštěvníka bývá kvalitní návrh těchto prvků v podmínkách ČR značně podceňován a kvalitní designéři světla a zvuku nebývají běžně členy tvůrčích týmů, které navrhují podobu expozic. Zkušenosti pak ukazují, že zvukové nahrávky na jednotlivých místech expozice se mohou navzájem rušit, hudební smyčky mohou vyvolávat sice dramatický, ale při opakovaném poslechu depresivní pocit apod., málo promyšlené osvětlení může svítit návštěvníkům do očí. Tomuto problému se dá částečně předejít i dostatečným testováním, včetně testování zážitku přímo na místě, při přípravě expozice.

Interpretace, edukativní a environmentální aktivity v DP

viz také karty k prvkům v Aplikační části

Vnitřní a vnější expozice

Expozice budou podrobně řešeny v projektové dokumentaci. Expozice musí splňovat povinné jednotící prvky dle JAK. Expozice je podrobněji pojednána také v části Klíčová sdělení (zejména *Tematické linky a důležité souvislosti a Maskot a jeho příběh*)

Doporučení:

- Zajistit, aby expozice byly z hlediska obsahu i formy v souladu s KPNV a Interpretacním plánem DP a dobrou praxí v interpretaci místního dědictví
- Navázat na expozice DP prohlídky s průvodcem a doprovodné programy a využívat je v rámci vzdělávacích aktivit pro školy a širší veřejnost
- Sdělení zhuštěně prezentovaná v expozici DP reflektovat v dalších částech infrastruktury v území
- Vytvořit k DP síť doprovodných edukačních ploch (EPL).

Doplňkové venkovní prvky

U DP lze využít venkovní hrací prvky pro děti. U dětských prvků lze využít např. motivy související s maskotem DP a dalšími druhy, se kterými se dětský návštěvník setká v expozici či typickými rysy krajiny, místy, která lze doporučit k návštěvě. U všech navrhovaných prvků doporučujeme zvážit, pro koho jsou určeny a kde budou umístěny.

Povinným prvkem je funkční výtvarný venkovní prvek dle JAK. Funkční prvky musí být zároveň vhodné pro cílové skupiny návštěvníků – např. senior využije jen takovou lavičku či posezení, ze kterého bez problémů zase vstane a na němž se bude cítit bezpečně.

Doporučení:

- Zajistit, aby všechny hrací a výtvarné prvky byly v souladu s klíčovými sděleními a s potřebami hlavních cílových skupin návštěvníků.
- Zajistit, aby minimálně k části prvků byl přístup i v době, kdy není otevřen DP

Programy DP pro školní skupiny a rodiny s dětmi

Zejména v období mimo hlavní prázdninovou turistickou sezónu lze očekávat, že školní skupiny budou tvořit významnou část návštěvníků DP.

Doporučení:

- Připravit atraktivní nabídku programů odpovídající individuálním potřebám klientů. Při tvorbě programové nabídky pracovníky DP spolupracovat s partnery z řad NNO a pedagogů z místních škol, kteří dobře znají nejen region, ale i potřeby svých kolegů pedagogů. Inspiraci mohou získat také v rámci spolupráce s pracovníky již funkčních Domů přírody v ČR.
- Využít tematickou vazbu na tradiční atraktivity v okolí (viz Tematické linky a souvislosti)
- Spolupracovat s poskytovateli podobných služeb, provozovateli turistických cílů a pořadateli tradičních akcí v okolí. Cílem není konkurovat si, ale navzájem nabídku doplňovat, využít zkušeností, znalostí a silných stránek ostatních partnerů v regionu.

Prohlídky expozice s průvodcem (komentované prohlídky)

Součástí nabídky DP bude možnost absolvovat prohlídku expozice s průvodcem (na objednávku). Průvodce prohlídku uzpůsobí potřebám a zájmům příslušné skupiny návštěvníků, která přijde. Musí být schopen zohlednit a pracovat se specifickými potřebami rodin s dětmi, školních skupin a seniorů.

Doporučení:

- Zajistit proškolení personálu v zásadách průvodcovské činnosti a interpretace místního dědictví
- Nabídnout možnost komentované prohlídky expozice s výkladem průvodce

Procházka/vyjíždka s průvodcem (pěším i cyklo)

Součástí nabízených služeb DP by měly být i vycházky či vyjíždky s proškoleným průvodcem. Tito průvodci by mohli být pracovníci DP, ale mohli by to být i další průvodci proškolení v zásadách interpretace místního dědictví a průvodcovské služby, včetně poskytnutí první pomoci. Propagace této nabídky by měla být řešena v těsné spolupráci s destinačním managementem, TIC a poskytovateli turistických služeb v oblasti.

Doporučení:

- Zajistit proškolení personálu DP v zásadách průvodcovské činnosti a interpretace místního dědictví
- Nabídnout návštěvníkům možnost terénní exkurze či vyjíždky s průvodcem
- Navázat a rozvinout již existující programy a exkurze, které organizuje SCHKO, místní NNO, geopark apod.

Kratší okruhy pro běžného návštěvníka

Je potřeba počítat s tím, že i rodiny s menšími dětmi se budou chtít kromě návštěvy DP projít. Vhodnou nabídkou může být hledačka v blízkém okolí DP tematicky vycházející z KPNV nebo návštěva některé z naučných stezek v okolí.

Doporučení:

- Vzhledem k charakteru předpokládaných cílových skupin DP vytvořit:
 - a) okruh pro malé děti (do 0,5 km)** přímo u DP, který by využil dětské prvky v okolí DP
 - b) kratší okruh (do 4 km)** v blízkém okolí DP vhodný nejen pro rodiny s dětmi, ale i další návštěvníky DP.

Motivační aktivity pro děti (hledáčky, badatelské aplikace, hry jako Skryté příběhy)

Cílem těchto aktivit je vhodně doplnit nabídku aktivit v CHKO pro skupiny v dětském věku a pro rodiny s dětmi.

Doporučení:

- **Využít a propagovat hledáčky, které již existují v území CHKO a okolí**
- **Podporovat vznik dalších hledáček, jejichž poslání bude v souladu s KPNV**
- Vytvořit a využít aplikace jako např. Skryté příběhy apod.
- Podpořit jednoduché badatelské aktivity v okolí DP zejména pro rodiny s dětmi – využít stávající či připravit jednoduché klíče k určování různých druhů rostlin, hub, bezobratlých,

běžně se vyskytujících druhů hmyzu apod. Mohou být dostupné k vypůjčení či zakoupení v DP, ať už fyzicky či ke stažení.

Doprovodná infrastruktura a služby

plánovaná výstavba a tvorba doprovodné infrastruktury (např. venkovní areál DP, odpočívadla) a potenciál rozvoje služeb spojených s interpretací (např. poskytování vzdělávacích programů)

Tato kapitola vychází z Doporučených směrů rozvoje území CHKO (viz plánovací část KPNV) a obsahuje dvě části:

- 1) k jednotlivým obecným doporučením KPNV uvádí **konkrétní doporučení ve vztahu k DP**
- 2) doporučuje **další opatření spojená přímo se zajištěním obsahové náplně a chodu DP**

Navrhovaná opatření mají přispět k tomu, aby se podařilo **zachovat hodnoty území, ochránit (dále nesnižovat) kvalitu života místních obyvatel v turistických lokalitách, nezvyšovat počet návštěvníků bez zavedení adekvátních opatření týkajících se infrastruktury (zejména řešení dopravy a parkování) a ochránit kvalitu návštěvnického zážitku.**

Obecné zásady a doporučení – vazba k DP

ad) Lepší koordinace rozvoje cestovního ruchu a z ní plynoucí jednotná komunikace hodnot a limitů území s cílem vytváření jeho reálného obrazu

Doporučení pro DP:

- DP by měl **upozorňovat na možné turistické cíle, které jsou v souladu s limity** KPNV, případně, které se nacházejí za hranicemi CHKO a dobře reprezentují konkrétní fenomény Křivoklátska
- DP přispívá způsobem prezentace území Křivoklátska v souvislostech k **vytvoření reálného obrazu území** a k omezení možných střetů se zájmy OP – do svých expozic i nabízených programů promítá limity a sdělení z KPNV.
- DP efektivně, tedy srozumitelně a zajímavě, **komunikuje aktuální problémy OP** a přispívá k jejich vnímání návštěvníky a k pochopení možných souvisejících omezení
- DP srozumitelně **objasňuje jaký je vztah mezi CHKO, geoparkem a lesnickým parkem**, spolupracuje s geoparkem i lesnickým parkem a **cíleně prezentuje CHKO Křivoklátsko v kontextu ochrany krajinných a přírodních hodnot území a jeho ekologických funkcí.**

ad) Podporovat udržitelný rozvoj cestovního ruchu v území v souladu se stanovenými limity (včetně ochrany klidových oblastí, kde není zvyšování návštěvnosti žádoucí – viz Limity, plochy A a B)

Doporučení pro DP:

- Pracovníci DP chápou **podstatu a důvody stanovených limitů** využití území a dokážou je komunikovat směrem k veřejnosti
- **DP vytváří programy** a vede je vždy po dohodě s AOPK ČR a **v souladu s limity**, ideálně po značených trasách a ne do nejexponovanějších lokalit CHKO
- DP **působí na návštěvníky tak, aby byli ohleduplnější** k sobě navzájem, k místním obyvatelům, hospodářům i k prostředí, využívali šetrnější formy dopravy a respektovali existující omezení (např. při parkování)
- DP **nabízí možnost odložení odpadků** a jejich vytřídění
- DP návštěvníkům **komunikuje rizika a důsledky nelegálního zakládání ohně a táboření** na území CHKO

ad) Podpora šetrného obhospodařování krajiny a péče o jednotlivé přírodní a kulturní fenomény ve spolupráci s partnery

Doporučení pro DP:

- **Prezentovat praktická managementová opatření na podporu pestrosti přírody a krajiny Křivoklátska**
- Osvětlit v programech **souvislosti klimatické změny, odumírání lesů a udržitelnějších způsobů lesního hospodaření**
- Prezentovat krajinářsky hodnotné prvky, jako součást dědictví, které CHKO chrání
- **Prezentovat příklady vhodného hospodaření**, které přispívá k zachování krajinného rázu a biologické pestrosti
- Prezentovat příklady důsledků ztráty krajinné a biologické pestrosti pro místní obyvatele, návštěvníky i cestovní ruch

ad) Omezení individuální dopravy, podpora cestování veřejnou dopravou

Doporučení pro DP:

- informovat o výhodách veřejné dopravy, nabízet využití cyklobusů, jízdní řády
- **propagovat tipy na výlety s odlišným výchozím a cílovým bodem a s využitím veřejné dopravy**
- upozorňovat na problémy s živelným parkováním

Další opatření spojená přímo se zajištěním obsahové náplně a chodu DP

Využit poskytování turistických informačních služeb k ochraně hodnot území

Doporučení pro DP:

- DP mají jasně stanovené poslání, které musí provozovatelé respektovat. DP by měly poskytovat pouze **informace o takových akcích, službách a produktech, které jsou v souladu s KPNV**, případně podporují služby a chování přátelské k životnímu prostředí.
- **Pravidelně školit pracovníky DP** ve spolupráci s DM, AOPK ČR a dalšími partnery (školení zahrnující práci v turistickém informačním centru, chování ke klientům, koordinaci poskytovaných informací s ostatními, poskytování informací a dalších služeb v souladu s KPNV)
- Ve spolupráci s AOPK ČR **proškolit personál v tom, kam lidi v území posílat a kam ne, proč ne, a co návštěvníkům říkat** o přírodě CHKO a podmínkách návštěvy v území CHKO
- Ve spolupráci s AOPK ČR a externími školiteli **proškolit místní průvodce** a aktivně nabízet jejich služby návštěvníkům
- Propagovat prostřednictvím turistických informačních služeb nabídku DP

Zajistit částečnou přístupnost mimo otevírací dobu DP

Doporučení:

- Zajistit, aby hrací prvky pro děti, odpočívadla a posezení v okolí DP, které jsou volně přístupné **i v době mimo otevírací dobu, zprostředkovávaly návštěvníkům klíčové myšlenky** expozice DP a splňovaly podmínky JAK

Zajistit snadnou orientaci

Návštěvníci pro kvalitní zážitek potřebují 1) snadno se dostat do areálu a po návštěvě najít jednoduše zpáteční cestu, 2) zorientovat se v prostoru a nabídce, aby si mohli návštěvu rozplánovat a 3) najít důležité body v areálu. Základní orientační prvky jsou stanoveny v JAK.

Doporučení:

- Využít k označení DP standardní hnědé dopravní značení významných turistických cílů.
- Výrazně vyznačit DP na mapě CHKO na záchytných parkovištích na území CHKO a v nejbližším okolí
- Využít standardní značení KČT k nasměrování pěších návštěvníků, cykloturistů a návštěvníků, kteří použijí veřejnou dopravu.
- Zajistit zanesení DP do turistických map – tištěných i on-line
- K orientaci poblíž DP využít standardizované třístranné kiosky, které jsou součástí povinného vybavení všech Domů přírody (blíže stanoveno v JAK). Na kiosku bude:
 - mapa širšího okolí s vyznačením
 - nejdůležitějších objektů, WC
 - možných okruhů pro pěší, jejich zaměřením, časovou a fyzickou náročností, směru a vzdálenosti od nástupních míst okruhů naučných stezek, se stručnou informací o jejich zaměření a náročnosti (pouze pokud to bude žádoucí a jedná se o vhodnou lokalitu a zaměření stezky)
 - umístění dalších význačných bodů vhodných k návštěvě
 - stručná charakteristika nabídky DP a odhadované časové náročnosti aktivit
 - provozní doba a kontakty na provozovatele DP
- Viditelně označit vstup do DP v souladu s JAK
- Vytvořit přehledný a srozumitelný navigační systém uvnitř DP v souladu s JAK, popř. s grafikou expozice

Zajistit místa k odpočinku a funkčně je využít

Doporučení:

- Zajistit přímo v areálu DP a v nejbližším okolí možnost posadit se a odpočinout si. Využít odpočinková místa ke komunikování hlavních sdělení a pravidel chování v území CHKO. V jejich okolí průběžně udržovat pořádek a třídění odpadů.

Zajistit pořádek v DP a blízkém okolí

Doporučení:

- Informovat návštěvníky na parkovišti u DP, stejně jako na dalších vstupních bodech do CHKO, o skutečnosti, že ve zvláště chráněných územích nejsou odpadkové koše a že by si vše, co přinesou, měli také odnést.
- Průběžně udržovat pořádek v okolí odpočívadel po dohodě se správci území a hospodáři. Pořádek motivuje k pořádku, nepořádek usnadňuje znečišťování.
- Umožnit odložení a třídění odpadu v interiéru i exteriéru DP.

Nabídnout základní možnost občerstvení

Doporučení:

- Nabízet regionální produkty, místně vyprodukované potraviny a podporovat co nejekologičtější chování (množství a typy obalů apod.).
- Zajistit přístup ke zdroji pitné vody v areálu – venkovní pítka
- Upozorňovat při prodeji, že v území mimo obce nejsou odpadkové koše (a proč), nabádat návštěvníky k tomu, aby se na výlet dostatečně vybavili a odpadky odnášeli zpět mimo chráněné území. Ke zvážení je prodej vhodných sáčků, do kterých je možné odpadky uložit a pak je vzít zpět do DP a roztřídit.

Zajistit pro návštěvníky bezplatné WC i mimo otevírací dobu DP

Doporučení:

- Zajistit v DP WC, které by mělo být všem návštěvníkům k dispozici zdarma. Využít WC ke komunikaci klíčových sdělení.
- Zvážit ponechat veřejně přístupné WC i mimo otevírací dobu a předejít znečišťování okolí DP

Zajistit možnost bezpečně odložit kola a batohy

Doporučení:

- Zajistit přímo v objektech DP či jejich areálu možnost odložit kolo do stojanů nebo uzamykatelných kójí. Návštěvníci s dražšími koly do DP nepůjdou, pokud nebudou mít možnost kolo na dobu prohlídky bezpečně odložit.
- Zajistit návštěvníkům možnost bezpečně a bezplatně odložit batohy např. formou uzamykatelných boxů. Pokud tuto možnost mít nebudou, buď do expozice nepůjdou, nebo se ve stísněných prostorech stanou překážkou pro ostatní a mohou poškodit expozici.

Evaluace

Efektivitu interpretace ve vztahu k DP lze posuzovat na dvou základních úrovních:

- 1) do jaké míry je naplňován účel DP jako důležitého prostředku interpretace,**
- 2) do jaké míry je dosaženo stanovených komunikačních cílů DP.**

1) Hodnocení účelnosti interpretace

DP by měl pomocí komunikačních prostředků, jako jsou informační služby, průvodcovské služby, programy, expozice apod. dosáhnout toho, aby plnil konkrétní úlohu na území CHKO.

Účel DP Křivoklátska byl stanoven následovně (viz Účel interpretace):

- směřovat do něj část toku příjezdějících návštěvníků,
- nabídnout návštěvníkům vhodné zázemí,
- nabídnout atraktivní interpretační a informační služby, které pomohou:
 - působit na zodpovědné chování návštěvníků v celém území,
 - podpořit ochranu konfliktních a citlivých míst,
 - prezentovat a vhodným způsobem komunikovat hodnoty území.

Aby bylo možné zhodnotit, do jaké míry DP stanovený účel a svou roli v rámci CHKO naplňuje, je potřeba k jednotlivým bodům formulovat konkrétní, měřitelné, akceptovatelné, reálné a pokud možno termínované cíle:

Díky informacím a nabídce DP

1. **DP je uváděn 50 % návštěvníků území CHKO** mezi 3 cíli v CHKO, které navštívili v posledních dvou letech nebo se chystají navštívit v průběhu příštích 12 měsíců
2. **70 % návštěvníků DP pochopí**, proč je důležité respektovat omezení parkování, vjezdu na kole i motorovými vozidly, vstupu do zakázaných zón a pohybu mimo značené cesty pro zachování přírodního a kulturně-historického dědictví CHKO
3. **50 % návštěvníků DP** bude mít po absolvování prohlídky jasno v tom, které další lokality na území CHKO a v nejbližším okolí v budoucnu navštíví.
4. **50 % návštěvníků DP** bude mít po absolvování prohlídky jasno v tom, jak významné je Křivoklátsko jako biocentrum pro své okolí

Způsob hodnocení

Dosažení výše uvedených konkrétních cílů, lze vyhodnotit kombinací metod. Cíl 1 lze zkoumat formou dotazníkového průzkumu prováděného na území CHKO. Pomocným ukazatelem je také sledování vývoje návštěvnosti DP. Cíle 2, 3 a 4 lze zhodnotit na základě dotazníkového průzkumu prováděného mezi návštěvníky, kteří opouštějí DP.

Forma, rozsah, načasování, frekvence a způsob vyhodnocení jednotlivých šetření musí být upřesněny odborníkem na oblast statistických šetření a průzkumů.

U cílů 2, 3 a 4 je důležité, aby první vyhodnocení proběhlo **co nejdříve po otevření DP**, aby bylo možno ověřit jeho funkčnost a v případě potřeby provést potřebné změny.

2) Hodnocení dosažení komunikačních cílů

DP je v první řadě prostředek komunikace AOPK ČR s návštěvníky. O jeho efektivitě rozhoduje, do jaké míry dokáže návštěvníkům srozumitelně sdělit klíčové informace, vzbudit žádané emoce a motivovat je k určitému jednání. Tyto cíle jsou definovány v části Cíle interpretace, vztahují se přímo k návštěvníkům DP. Formulují, co by návštěvníci měli po zhlédnutí expozice pochopit (cíle vzdělávací), pocítit (cíle emoční) a udělat (cíle v oblasti chování).

Vyhodnocování toho, do jaké míry se záměry tvůrců interpretace potkávají s realitou, je pro efektivitu fungování DP stěžejní. Týká se to jak fáze vzniku DP a jeho expozic, tak období po jeho otevření.

Ve fázi vzniku

- Zásada 1: U klíčových komunikačních prostředků vybraných AOPK ČR (např. nákladných exponátů a částí expozice), bude příslušným dodavatelem před zadáním do výroby otestována a doložena jejich efektivita úspěšně komunikovat stanovené sdělení alespoň dvěma třetinám návštěvníků z příslušné cílové skupiny. Doporučuje se použití maket v dostatečném měřítku (ideálně 1:1), prezentovaných vzorku budoucích uživatelů.

Po otevření expozice

- Zásada 2: Formou strukturovaných rozhovorů s návštěvníky z různých cílových skupin bude po zprovoznění DP po dohodě s AOPK ČR periodicky ověřovaná efektivita expozic jako celku a jeho částí. Alespoň dvě třetiny respondentů by měly pochopit sdělení testované expozice či její částí.
- Zásada 3: V případě, že sdělení expozic nebo testovaných částí pochopí méně než dvě třetiny dotázaných návštěvníků, provede provozovatel expozice příslušné úpravy. Při jejich navrhování postupuje podle Zásady 1 a výsledek ověřuje dle Zásady 2.

Forma, rozsah, načasování, frekvence a způsob vyhodnocení jednotlivých šetření musí být podle konkrétní situace upřesněny odborníkem na interpretaci.

Poznámka:

Pro správce území, subjekty činné v cestovním ruchu, organizace, které pečují o místní přírodní a kulturně-historické dědictví i provozovatele DP bude **důležité sledovat nejen počet návštěvníků, ale i jejich názory.** Získané informace mohou být velmi užitečné při plánování a usměrňování rozvojových aktivit. Je tedy vhodné **zajistit dlouhodobý sběr dat.** Pokud by například nebylo možné získávat nadále data ze sčítačů, je potřeba minimálně jednou za rok udělat sčítání. V každém případě je třeba jednou za dva až tři roky udělat průzkum, který odráží trendy v názorech návštěvníků a umožňuje získat jejich zpětnou vazbu.

Na tomto úkolu by měly DP aktivně spolupracovat. Jako návštěvnícké středisko CHKO by měl DP shromažďovat potřebná data o počtu návštěvníků a měl by se se zjištěnými údaji a trendy pracovat.

Jako vzor může posloužit průzkum realizovaný při přípravě KPNV. Otázky dotazníku je možné změnit, doporučujeme však jeho znění konzultovat s odborníkem, aby některé otázky zůstaly zachovány a umožňovaly dlouhodobé srovnání.

IP DP Křivoklátska – APLIKAČNÍ ČÁST

Obsah

Navrhovaná opatření.....	45
Institucionální opatření	46
Zajištění personální kapacity	46
Kvalitní obsazení pracovních pozic v připravovaném návštěvnickém středisku CHKO (DP Křivoklátska) a nastavení vzájemné komunikace s AOPK ČR ... Chyba! Záložka není definována.	
Setkávání stálé pracovní skupiny k naplňování KPNV v území. Chyba! Záložka není definována.	
Vytvoření koordinačního orgánu – Rady DP Křivoklátska	50
Činnosti	51
Koncepční činnosti.....	51
Komunikace	53
Infrastruktura	54
Dopravní dostupnost a parkoviště.....	55
Regionální produkty a suvenýry	55
Programy	56
Projekty	57
Přehled karet s navrhovanými „projekty“, tj. prvky interpretace	57
Dům přírody Křivoklátska	58
Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Křivoklát	62
Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Skryje	65
Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Nižbor	68
Web DP Křivoklátska	71
Web Informačního střediska CHKO Křivoklátsko	75
APLIKACE (včetně her a digitálních průvodců).....	78
Suvenýry, včetně pohledů	Chyba! Záložka není definována.
Návštěvnické programy DP a IS	83
Průvodcovské služby DP a IS, toulavá interpretace	86
Interpretační tiskoviny související s DP, IS a jejich aktivitami	89
Rámcový harmonogram	92
Příloha 1 - Zásady dobré interpretace.....	100

Navrhovaná opatření

V Aplikační části vycházíme ze zjištění Analytické části KPNV (celé území) a z návrhů definovaných v Plánovací části IP DP. Řešíme v ní, jaká opatření je třeba zrealizovat, jejich logickou návaznost a kdo by měl být nositelem navržených opatření.

Účel a cíle interpretace jsou podrobněji popsány v Plánovací části KPNV. Připomínáme zde pouze roli **DP a IS**, které **patří k nejdůležitějším nástrojům práce s návštěvníkem na území CHKO. Mají pomoci:**

Dům přírody Křivoklátska

- směřovat do něj část toku přijíždějících návštěvníků,
- nabídnout návštěvníkům vhodné zázemí,
- nabídnout atraktivní interpretační a informační služby, které pomohou:
 - působit na zodpovědné chování návštěvníků v celém území,
 - podpořit ochranu konfliktních a citlivých míst,
 - prezentovat a vhodným způsobem komunikovat hodnoty území.

IS CHKO Křivoklátska

- oslovit návštěvníky konkrétních částí CHKO Křivoklátsko s vysokou koncentrací návštěvníků (Nižbor – východní část, Skryje – západní část, Křivoklát – centrální část)
- nabídnout návštěvníkům vhodné zázemí a orientaci v území
- nabídnout atraktivní interpretační a informační služby, které pomohou:
 - působit na zodpovědné chování návštěvníků v celém území,
 - prezentovat a vhodným způsobem komunikovat hodnoty území v daném místě
 - podpořit ochranu konfliktních a citlivých míst.

Účel a cíle interpretace a roli DP a IS doporučujeme vždy zdůrazňovat při prezentaci KPNV i jednotlivých navrhovaných opatření dalším partnerům a subjektům v území jako jsou např. obce, informační centra či jiné subjekty poskytující služby cestovního ruchu.

Opatření, která navrhujeme, jsou trojí povahy – institucionální opatření, činnosti a tzv. projekty.

- Pro naplnění Interpretačního plánu DP je potřeba, aby jeho budoucí provozovatel, zadavatel AOPK ČR a další partneři v regionu zajišťovali některé **průběžné i jednorázové ČINNOSTI** související s provozem, ale především s koordinační a komunikační rolí DP a IS jako návštěvnického střediska CHKO.
- **„PROJEKTY“** zde rozumíme konkrétní záměry, jejichž realizace je pro naplňování cílů interpretačního plánu DP a IS (a celé KPNV) důležitá. Mohou zahrnovat návazné části infrastruktury, jako je naváděcí a orientační systém, dále produkty pro návštěvníky – například tiskoviny nebo suvenýry, ale i služby – prohlídky s průvodcem apod.
- **INSTITUCIONÁLNÍ OPATŘENÍ** jsou nezbytná k tomu, aby byla vytvořena dostatečná kapacita k realizaci výše zmíněných „projektů“ a činností.

Opatření pro DP a IS v kontextu území CHKO

Důležitou rolí DP a IS je pomáhat koordinovat komunikaci s návštěvníky na území CHKO a spoluvytvářet prezentaci území CHKO. Proto má většina opatření pro DP a IS přesah do celého území CHKO a je provázána s opatřeními v Aplikační části KPNV (některá jsou shodná!)

Institucionální opatření

Tato opatření by měla mít v krátkodobém i střednědobém výhledu prioritu. Jsou zásadní pro realizaci DP a IS a zajištění jejich provozu, i pro naplňování cílů interpretace na území CHKO – tím pomáhají aktivně ovlivňovat směřování rozvoje cestovního ruchu v území.

Hlavní opatření v této oblasti jsou:

- trvalé zajištění dostatečné kapacity pracovníka AOPK ČR pro oblast práce s veřejností, který bude mít na starosti CHKO Křivoklátsko (nejlépe 1 celý pracovní úvazek přímo na pracovišti Správy CHKO)
- kvalitní obsazení pracovních pozic v DP a IS
- zajištění průběžné komunikace a koordinace mezi zástupci AOPK ČR, provozovatelem DP a IS, zástupci TIC, destinačního managementu a klíčových hospodářů a obcí v regionu – vytvoření stálé pracovní skupiny
(body 1-3 jsou shodné s institucionálními opatřeními pro celé CHKO Křivoklátsko)
- vytvoření koordinačního orgánu – Rady DP Křivoklátska

V případě, že by se nepodařilo kvalitně personálně obsadit pozice pracovníků DP, byla by vážně ohrožena realizace a naplnění smyslu KPNV a interpretačních plánů CHKO i DP.

Na základě zkušeností z národních parků v ČR by vyhlášení národního parku mělo pozitivní vliv na zajištění kapacit a prostředků v oblasti práce s veřejností.

Zajištění personální kapacity

Kdo: AOPK ČR

Co: zajistit úvazek pracovníka pro práci s veřejností ideálně přímo na pracovišti RP SČ, odd. Správa CHKO Křivoklátsko

Současný stav: 1 úvazek pro celé regionální pracoviště AOPK ČR: RP SČ. Při stávajících nárocích na komunikační aktivity je to nedostatečné. Kapacitu je potřeba zvýšit.

Proč – co je účelem:

Souvislost s DP (a IS CHKO): pracovník bude za SCHKO řešit přípravy DP / IS, bude průběžně spolupracovat – dodávat informace, podněty a sledovat, jestli se DP / IS svou činností neodklání od dohodnutého směru a zajišťovat školení o ochraně přírody a krajiny (základní přehled + co je aktuálně nového, jaké problémy se řeší apod.)

- Pohyb návštěvníků v CHKO Křivoklátsko se zintenzivňuje. Částečně je to důsledek koronavirové pandemie 2020-21, ale zčásti je to dáno celorepublikovými trendy, jako je zvyšování počtu cyklonávštěvníků, velký boom elektrokol, nástup obytných vozů a i blízkostí pražské a plzeňské aglomerace. **Práce s návštěvnickou veřejností je hodně a je potřeba**

zajistit pro ni přímo na území CHKO dostatečnou personální kapacitu, (ta ze strany AOPK ČR spočívá především v koordinaci s ostatními partnery, včetně DM, geoparku a provozovatelů DP a IS a dodávání potřebných informací – viz níže).

- **zajistit spolupráci s partnery v území** v oblasti rozvoje cestovního ruchu a jeho usměrňování jako jsou obce, vlastníci a hospodáři (např. Lesy ČR), kraj, národní geopark Barrandien, destinační management, muzea, památky a jiné prohlídkové objekty, informační centra a další důležití partneři poskytující služby v cestovním ruchu (např. vydavatelé map), nebo výzkum v oblasti cestovního ruchu (vysoké školy, vědecké instituce), zájmové organizace apod. – podrobněji viz body týkající se setkávání dále
- **zajistit každoroční pravidelné schůzky pracovní skupiny** (viz dále Setkávání pracovní skupiny)
- **zajistit pravidelná mimosezónní setkání se zástupci destinačního managementu a pracovníky informačních center uvnitř i v okolí CHKO**, na nichž Správa CHKO získá zpětnou vazbu o průběhu uplynulé sezóny a případných problémech, které bude potřeba řešit, a bude mít možnost informovat o tom, co AOPK ČR v území dělá – na rozdíl od zveřejňování zpráv umožňuje tento způsob osobní kontakt a dává příležitost věci vysvětlit nebo naopak klást dotazy apod.
- zajistit kontakt a průběžnou komunikaci s médii, monitoring médií o území CHKO
- realizovat konkrétní projekty a spolupracovat nebo konzultovat přípravu dalších produktů cestovního ruchu a částí infrastruktury v CHKO a bezprostředním okolí tak, aby výsledek nebyl v rozporu s KPNV (interpretačními plány CHKO a DP) a ochranou přírodních a kulturně-historických hodnot území
- sledovat dopady návštěvnosti na předměty ochrany na území CHKO = shromažďovat výsledky takto zaměřených projektů či výzkumů v území (o kterých správa ví) a změny zaznamenané kolegy v terénu, a následně využívat tyto argumenty při komunikaci
- sledovat stav návštěvnické infrastruktury + pohyb návštěvníků v území ve vazbě na návštěvnickou infrastrukturu a reagovat na aktuální situaci, konzultovat případná opatření – ta se pak promítnou i do přípravy konkrétních projektů či produktů
- připravovat a spolupracovat na sledování návštěvnosti na území CHKO a hodnocení naplňování KPNV, případně konkrétních částí návštěvnické infrastruktury
- podílet se na přípravách zřízení DP / IS, zajistit přenos informací mezi AOPK ČR a provozovatelem DP / IS, DM, národním geoparkem Barrandien, popř. dalšími

Kdy: co nejdříve, nejlépe 2023

Zdroje: rozpočtové prostředky

Kvalitní obsazení pracovních pozic v připravovaném návštěvnickém středisku CHKO (DP Křivoklátska a IS CHKO Křivoklátsko) a nastavení vzájemné komunikace s AOPK ČR

Kdo: Provozovatel DP / IS CHKO ve spolupráci s AOPK ČR

Co: kvalitně obsadit místa pracovníků návštěvnického střediska CHKO (DP Křivoklátska a IS CHKO Křivoklátsko) a zajistit jejich další školení a vzdělávání + nastavit vzájemnou komunikaci mezi DP / IS CHKO a AOPK ČR (zejména DP a správa CHKO, ale i DP – ústředí, RP SČ)

Pozice: - pracovník informačního centra
- programový pracovník / lektor

Proč – co je účelem:

- **zajistit spolupráci s realizátory DP (IS CHKO) při přípravě DP (IS CHKO) v souladu s cíli definovanými KPNV a interpretačním plánem DP**
- **zajistit provoz DP (IS CHKO) v souladu s cíli definovanými interpretačním plánem DP**
- **nastavit a dlouhodobě zajistit pravidelnou a průběžnou komunikaci se zástupci AOPK ČR**
- zajistit spolupráci s partnery v území v oblasti rozvoje cestovního ruchu a jeho usměrňování jako jsou obce, vlastníci a hospodáři, kraje, destinační management, muzea, informační centra a jiní strategičtí partneři poskytující služby v cestovním ruchu (viz Setkávání pracovní skupiny)
- zajistit kontakt a průběžnou komunikaci s médii
- realizovat konkrétní projekty a spolupracovat nebo konzultovat přípravu dalších produktů cestovního ruchu a částí infrastruktury v CHKO a bezprostředním okolí tak, aby výsledek nebyl v rozporu s KPNV, interpretačním plánem DP a ochranou přírodních a kulturně-historických hodnot území
- sledovat dopady návštěvnosti na předměty ochrany na území CHKO zejména v okolí DP (IS CHKO), navrhnout a realizovat návazná opatření
- sledovat stav návštěvnické infrastruktury + pohyb návštěvníků v okolí DP / IS ve vazbě na návštěvnickou infrastrukturu a reagovat na aktuální situaci, konzultovat případná opatření – ta se pak promítnou i do přípravy konkrétních projektů či produktů
- provádět evaluaci vlastní činnosti a návazná opatření
-

Kdy: v případě již existujícího IS CHKO Křivoklátsko – Křivoklát co nejdříve, u DP a dalších IS CHKO tak, aby se mohli zapojit do jejich příprav a realizace před jejich otevřením

Zdroje: Provozovatel DP, provozovatel IS

Pozn.: doporučujeme využít zkušeností z již fungujících DP (např. Poodří, Žďárských vrchů, Moravského krasu) a vybírat pracovníky, kteří jsou schopni se plnohodnotně zastoupit v různých rolích

Zajištění průběžné komunikace a koordinace – Setkávání stálé pracovní skupiny

Kdo: iniciuje AOPK ČR, zapojeni investor a provozovatel DP, provozovatel IS, případně správa NP Křivoklátsko, klíčové TIC v regionu, destinační management a další partneři jako památky a prohlídkové objekty.

Co: zajistit pravidelné setkávání stálé pracovní skupiny klíčových hráčů v území

Proč – co je účelem:

- **jedná se o stálou skupinu zástupců klíčových hráčů v území, kteří mohou podstatně ovlivnit naplňování cílů KPNV v území**
- **členové: doporučujeme vyjít z pracovní skupiny pro přípravu této KPNV, kvůli operativnosti držet počet mezi 10-15 členy**
- **návaznost: skupina by měla pracovat se zpětnou vazbou / aktuálními podněty / výstupy získanými na schůzkách:**
 - **1) TIC** (viz dále tabulka Činnosti – Koncepční, bod 17)
 - **2) orgánů, které řídí činnost DP** (např. Rady DP) – zpětná vazba o zkušenostech s návštěvníky v uplynulé sezóně, reakce návštěvníků, témata dotazů, zjištěné komunikační problémy, nefunkční infrastruktura apod.
 - **3) dalších partnerů** (jejich aktuální problémy týkající se práce s návštěvníky v území)
- **četnost schůzek: pravidelně, min. 1x za rok (mimo sezónu), nejlépe ale před i po sezóně, termínově směřovat tak, aby se konaly až po schůzkách TIC, zasedání řídicích orgánů DP, (důvodem je získání zpětné vazby: zkušenosti TIC za uplynulou sezónu, zkušenosti DP)**

Cílem práce skupiny je:

- **zajistit pravidelnou komunikaci a koordinaci kroků s cílem usměrňovat návštěvnost v CHKO a vytvářet jednotnou prezentaci CHKO, která bude podporovat zachování přírodního a kulturně-historického dědictví na území CHKO a v jeho nejbližším okolí**
- **zajistit průběžnou a dlouhodobou koordinaci kroků mezi AOPK ČR, provozovatelem návštěvníckého střediska CHKO (DP Křivoklátska), IS CHKO Křivoklátsko, a zástupci klíčových aktérů v oblasti cestovního ruchu v území**
- **na základě zpětné vazby, v souladu s KPNV upřesňovat jednotlivé kroky a opatření, které mohou pomoci zjištěné problémy řešit a mohou být příležitostí pro aktivity jednotlivých členů pracovní skupiny i dalších aktérů** (např. aktuální tematické zaměření prohlídek s průvodcem, tipy na články do turistických novin v regionu, možná řešení pro kritická místa – problémy s průjezdem a parkováním)
- **na základě zpětné vazby zhodnotit naplňování KPNV v rámci celého území, včetně kroků realizovaných DP resp. IS za předchozí rok a přínosu aktivit dalších důležitých partnerů (destinační management, organizace poskytující služby EVVO atd.)**

Kdy: co nejdříve, je možné navázat na činnost pracovní skupiny pro přípravu KPNV z roku 2022. Skupina by měla pracovat dostatečně dopředu před zahájením činnosti DP/ IS, aby se podle něj už mohl provoz v prvním roce činnosti řídit.

Zdroje: AOPK ČR ve spolupráci s ostatními členy pracovní skupiny

Vytvoření koordinačního orgánu – Rady DP Křivoklátska

Kdo: provozovatel DP ve spolupráci s AOPK / RP SČ - SCHKO Křivoklátsko

Co: vytvořit koordinační orgán – Radu DP Křivoklátska

Proč – co je účelem:

- zajistit průběžnou a dlouhodobou koordinaci postupu mezi provozovatelem DP a AOPK ČR (včetně obsahu prezentace na webových stránkách Domu přírody)
- v souladu s Interpretačním plánem DP upřesňovat plán činnosti Domu přírody na daný rok

Kdy: musí být ustaven a začít pracovat dostatečně dopředu před zahájením činnosti DP, aby se podle toho už mohl provoz DP v prvním roce činnosti řídit

Zdroje: provozovatel DP a AOPK ČR: RP SČ - SCHKO Křivoklátsko

Pozn: Jednání svolává řídicí pracovník DP v konzultaci s provozovatelem DP a AOPK ČR: RP SČ – SCHKO Křivoklátsko, určuje obsah jednání podle aktuálních potřeb. Zastoupení členských organizací Rady na konkrétních jednáních je možné přizpůsobit obsahu jednání, měla by však být zajištěna kontinuita a přenos informací v rámci jednotlivých členských organizací Rady.

Činnosti

Uvedené činnosti jsou nezbytné k naplnění KPNV a zahrnují **jednorázové, opakované i průběžné aktivity**, které zajišťuje především Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Regionální pracoviště Střední Čechy – Správa CHKO Křivoklátsko (dále AOPK ČR) ve spolupráci s partnery, zejména obcemi, destinačními managementy (DM), turistickými informačními centry, vzdělávacími a paměťovými institucemi, hospodáři jako LČR, podnikateli a nestátními neziskovými organizacemi. Důležitým partnerem v oblasti je národní geopark Barrandien.

Z hlediska provozu DP a IS jsou klíčoví provozovatelé DP a IS.

Níže uvedená tabulka stručně popisuje doporučené činnosti a stanovuje, kterých subjektů se daná činnost dotýká. Činnosti jsou pro seskupeny podle tematických oblastí (infrastruktura, komunikace aj.) a mohou se částečně překrývat. Je to pro snazší orientaci – pokud člověk hledá např. co je potřeba dělat v oblasti komunikace, programů pro návštěvníky apod.

Koncepční činnosti

Co	Kdo
1. Zajistit přípravu Domu přírody Křivoklátska , a dále IS CHKO Křivoklátsko (Křivoklát, Skryje, Nižbor), jako důležitých prostředků komunikace o území CHKO . Zajistit investora a provozovatele DP a v budoucnu také IS CHKO. Zpracovat na základě IP DP libreto, scénář expozice a doplnit projektovou dokumentaci.	AOPK ČR, provozovatel DP, provozovatelé IS
2. Zajistit realizaci Domu přírody Křivoklátska a IS CHKO Křivoklátsko, jako důležitých prostředků komunikace o území CHKO . Vybrat a dozorovat realizátora DP (a IS).	AOPK ČR, investoři, provozovatel DP, provozovatelé IS
3. Zajistit provoz Domu přírody Křivoklátska a IS CHKO Křivoklátsko, jako důležitých prostředků komunikace o území CHKO . K propagaci DP a IS a jejich programové nabídky využívat TIC, DM, subjekty CR v území, muzea a další partnerské organizace.	AOPK ČR, provozovatel DP, provozovatelé IS
4. Sledovat vnější prezentaci území formující očekávání návštěvníka a obraz území a systematicky ji ovlivňovat ve smyslu vytváření reálných představ o CHKO Křivoklátsko a možnostech / aktivitách, které s respektem k ochraně přírody a krajiny nabízí.	AOPK ČR, DM, TIC, obce, jiní partneři, provozovatelé DP a IS
5. Vytvořit komunikační kanály a zajistit jejich dlouhodobé fungování v rámci Stálé pracovní skupiny. Zajistit dlouhodobě funkční přenos informací mezi DP a IS a AOPK ČR a DM . Komunikace musí odrážet plán činností na daný rok a být v souladu s KPNV.	DP a IS, AOPK ČR, DM

<p>6. Zajistit koordinaci kroků a komunikaci v rámci zapojených institucí či organizací. Komunikace o CHKO a její návštěvnické infrastrukturu by navenek měla být jednotná a v souladu s cíli a obsahem KPNV (tj. regionální i centrální pracoviště dané instituce by například mělo znát závěry KPNV a jeho částí, všichni zaměstnanci DP a IS by měli vědět, k čemu DP a IS slouží a jak o něm komunikovat atd.).</p>	<p>AOPK ČR, obce, DM, provozovatelé DP a IS</p>
<p>7. Vytvořit marketingovou strategii pro DP a IS, pracovat s vizuální identitou DP a IS stanovenou manuálem (JAK) + maskotem DP. Marketing DP a IS musí být v souladu s KPNV CHKO, klíčovými sděleními a zásadami (nejde v první řadě o vytvoření turistického cíle s co největší návštěvností – DP a IS má zejména pomoci prezentovat CHKO a hodnoty území a má jasně daný účel a cíle)</p>	<p>AOPK ČR, provozovatel DP, provozovatelé IS, DM</p>
<p>8. <u>Dlouhodobě podporovat návaznost a obsahovou synergii částí návštěvnické infrastruktury a služeb v území</u> (expozice, naučné stezky, prohlídky s průvodcem, programy pro školy atd.) v souladu s KPNV a interpretačním plánem DP. Spolupracovat s vlastníky a provozovateli kulturních a prohlídkových objektů, muzeí apod. Klíčovým partnerem je národní geopark Barrandien.</p>	<p>AOPK ČR, DP a IS, TIC, DM, obce, Geopark</p>
<p>9. U infrastruktury v okolí DP a IS stanovit, kdo za ni bude zodpovědný, bude monitorovat její stav a bude ji udržovat (včetně značení) – vyvarovat se ad hoc částí infrastruktury vznikajících v rámci projektů (a mimo rámec KPNV a IP DP), ke kterým se po uplynutí projektu často už nikdo nehlásí</p>	<p>DP a IS + všichni zřizovatelé a realizátoři</p>
<p>10. Podílet se na monitoringu návštěvnosti CHKO a jeho dopadů na území (ve spolupráci s odborníky)</p>	<p>AOPK ČR, DM, DP a IS, vysoké školy, hospodáři</p>
<p>11. Spolupracovat na sledování rozvoje nových sportů a aktivit, které mohou negativně ovlivnit návštěvnický zážitek ostatních návštěvníků a kvalitu přírodního prostředí (drony, elektroskútry a elektrokola, adrenalinové sporty, team-buildingové aktivity apod.)</p>	<p>AOPK ČR, vysoké školy, DP, IS, DM,</p>
<p>12. Spolupracovat na aktualizaci pravidel chování (vhodná forma a zpracování pro cílové skupiny návštěvníků CHKO), která budou využívána při prezentaci a interpretaci v území. Kde je to vhodné, využít Kodex terénního cyklisty. Vysvětlovat, proč je dané chování ne/vhodné. Vyjít z 6 zásad AOPK ČR – Pojdte s námi do přírody.</p>	<p>AOPK ČR, TIC, DM, DP a IS, Rekreační lesy Podhůra</p>
<p>13. Připravit upozornění na možná základní zdravotní rizika např. v důsledku extrémních teplot, náročného terénu, výskytu klíšťat, nebezpečí úrazu při určitých povětrnostních podmínkách + nutné vybavení pro výlety (voda, vhodná obuv atd.). Využívat tyto informace při prezentaci a interpretaci v území.</p>	<p>AOPK ČR, TIC, DM, DP a IS</p>

14. Spolupracovat na přípravě nízkonákladových a k přírodě šetrných možností trávení volného času (vycházkové okruhy, tištěný a digitální průvodce, hledačky...), podporovat jejich rozvoj	AOPK ČR, DP a IS, DM, TIC, subjekty ČR
15. Navazovat stávající a nově vznikající pěší trasy, cyklotrasy, vycházkové okruhy a tipy na výlety na nabídku místních služeb v obcích (občerstvení, ubytování, průvodcovské a informační služby, WC, expozice apod.), vše v souladu s limity KPNV.	DM, TIC ve spolupráci se subjekty cestovního ruchu a obcemi
16. Pravidelně a podle potřeby hodnotit vlastní činnost a pracovat s výsledky hodnocení získanými např. na základě zpětné vazby od návštěvníků DP a IS, Stálé pracovní skupiny, odborníků na různé oblasti činnosti DP a IS apod.	DP a IS, AOPK ČR, ve spolupráci s odborníky
17. Udržovat dobrou kvalitu poskytovaných služeb v DP a IS, včetně vzdělávání zaměstnanců a zajištění jejich účasti na společných akcích DP v ČR, setkání informačních center v regionu apod.	DP a IS, AOPK ČR, DM, ve spolupráci s odborníky

Komunikace

Co	Kdo
1. Zajistit pravidelnou činnost stálé pracovní skupiny (podrobně viz Institucionální opatření) – komunikace a koordinace směřující k jednotnému přístupu k prezentaci území CHKO a udržování stálého povědomí o aktuální situaci v CHKO	AOPK ČR, provozovatel DP a IS, TIC v regionu, Geopark, další partneři
2. Udržovat komunikaci a spolupráci s různými typy organizací působících v území i mimo strukturu stálé pracovní skupiny	AOPK ČR, DM, DP a IS, Geopark, hospodáři
3. Komunikovat limity a specifika území i vhodné způsoby jeho využití směrem k návštěvníkům, ale především k subjektům, které jsou či budou aktivně zapojeny do cestovního ruchu (obce, destinační management, ubytovatelé, informační centra, další poskytovatelé služeb, kraje, organizátoři hromadných akcí). Koordinovat postup s kolegy z DM, AOPK, dalších informačních center.	DP a IS ve spolupráci s DM, AOPK ČR
4. Komunikovat s médii na základě znalosti místních poměrů, aktuálních a přesných informací a předcházet tak nedorozuměním, nereálným očekáváním návštěvníků CHKO a zbytečným následným potížím	AOPK ČR, DM, DP, Geopark

5. Komunikovat návštěvníkům pravidla chování v CHKO. Upozorňovat na interpretační infrastrukturu (DP, IS, naučné stezky, hledačky) a další programy (průvodcované vycházky...).	AOPK ČR, DM, provozovatelé atraktivit, TIC, DP a IS
6. Komunikovat návštěvníkům území citlivost některých částí CHKO. Nabádat návštěvníky k tomu, aby se na výlety dostatečně vybavili (extrémně horké počasí, náročný terén, nedostatek zdrojů pitné vody atd.) a odpadky odnášeli zpět mimo území CHKO.	DP a IS, AOPK ČR, DM, TIC, provozovatelé atraktivit v území
7. Komunikovat návštěvníkům lokalizaci a kapacitu parkovišť (případně také max. dobu parkování) a dostupné služby a infrastrukturu u parkovišť (občerstvení, toalety, kontejnery na tříděný odpad, hřiště, posezení, vstupní panely s mapou)	DM, TIC ve spolupráci s obcemi, DP a IS, vlastníky pozemků
8. Na parkovištích a terminálech hromadné dopravy, v informačních materiálech a mediálních výstupech zdůrazňovat potřebu respektu mezi skupinami návštěvníků (např. pěší a cyklisté) i návštěvníků k místním obyvatelům, informovat o možných rizicích pohybu po Křivoklátsku. Vítat pěší, kteří se řídí pravidly chování návštěvníka CHKO, cyklisty, kteří dodržují kodex terénního cyklisty a respektují omezení vyplývající z ochranného režimu na území CHKO.	DM, AOPK ČR, DP a IS, obce, Geopark, provozovatelé areálů a atrakcí
9. Komunikovat využívání hromadné dopravy při pohybu na území CHKO jako pozitivní přínos pro ochranu území CHKO a přírody a krajiny.	AOPK ČR, DP a IS, DM, obce, kraje, Geopark

Infrastruktura

1. Vytvořit expozici a doprovodnou infrastrukturu DP tak, aby byly obsahově i po formální stránce v souladu s KPNV (interpretačním plánem CHKO i IP DP) a dobrou praxí v interpretaci místního dědictví. Totéž se týká budoucích aktualizací či úprav.	Realizátor DP s AOPK ČR a odborníky
2. Ve spolupráci s DM sledovat a upozorňovat vydavatele turistických map či provozovatele on-line map na případné změny tras či označení lokalit, aby neposkytovali zavádějící informace. Spolupracovat s KČT na značení.	AOPK ČR, TIC, DM, DP a IS
3. Udržovat infrastrukturu v dobrém stavu uvnitř i v okolí DP a IS – týká se všech vlastníků a provozovatelů infrastruktury.	DP a IS, vlastníci
4. Odstraňovat neaktuální či nefunkční infrastrukturu v areálu DP a IS a jejich nejbližším okolí, která negativně ovlivňuje návštěvnícký zážitek (nefunkční turistické značení, neaktuální mapy v terénu, panely apod.), včetně infrastruktury, o kterou není možné se dále starat – týká se všech vlastníků a provozovatelů infrastruktury.	DP a IS s AOPK ČR, DM, subjekty v cestovním ruchu

<p>5. Každou přípravu nové či aktualizaci stávající části infrastruktury, produktu cestovního ruchu či interpretační služby plánovat s přihlédnutím k cílům interpretace v CHKO, limitům využití území + zásadám dobré interpretace stanoveným v KPNV.</p>	<p>AOPK ČR, DM, TIC, obce, subjekty v cestovním ruchu, DP a IS</p>
---	--

Dopravní dostupnost a parkoviště

<p>1. Vyřešit dostatečnou parkovací kapacitu pro návštěvníky DP a IS</p>	<p>AOPK ČR, realizátoři DP, IS</p>
<p>2. Zajistit na příjezdových komunikacích v dostatečném okruhu naváděcí systém pro DP/ IS, podle potřeby ho upravovat a udržovat ho stále funkční</p>	<p>AOPK ČR, realizátoři DP a IS</p>
<p>3. Zajistit vyznačení přístupu k DP/ IS, označit DP a IS v souladu s vizuální identitou (danou grafickým manuálem a JAK) pro všechny DP v ČR.</p>	<p>AOPK ČR, realizátoři DP a IS</p>
<p>4. Zajistit a poskytovat návštěvníkům v DP/ IS možnost odložit a uschovat kola a zavazadla</p>	<p>Realizátor DP a IS, DP a IS</p>
<p>5. Zajistit snadnou orientaci v areálu a budově DP a IS a udržovat orientační systém funkční</p>	<p>Realizátor DP a IS, DP a IS</p>

Regionální produkty a suvenýry

<p>1. Identifikovat vhodné regionální produkty a nabízet je v DP a IS, například i jako součást nabídky občerstvení. Nabídka by měla podporovat nejen regionální produkty, ale i zásady šetrného využívání zdrojů, nakládání s odpady apod. Získávat průběžnou zpětnou vazbu a reagovat na poptávku.</p>	<p>Realizátor, pak provozovatel DP a IS – spolu s DM a AOPK ČR</p>
<p>2. Využívat certifikované regionální produkty, ve spolupráci s DM zvážit certifikaci kvalitních služeb a zážitků nabízených DP a obou IS (například procházky s místním průvodcem, průvodcované prohlídky, programy apod.</p>	<p>DP a IS ve spolupráci s DM a AOPK ČR</p>

Programy

<p>1. Vyškolit personál DP a IS a místní průvodce, aby dokázali vhodným způsobem využívat nástroje interpretace místního dědictví a pracovat s interpretačním plánem (spolupráce se školiteli interpretačních průvodců)</p> <p>Jako součást materiálů školení pro průvodce připravit základní koncept pro vzorové programy/prohlídky, které budou v souladu s KPNV z hlediska zaměření na témata (sdělení) a cílové skupiny a budou respektovat limity využití území a zdroje interpretace. <i>POZN: Příprava vlastních programů průvodců vyžaduje čas. V rámci školení je možné zvládnout pouze základy. Přípravu je ale možné dále podporovat např. formou konzultací.</i></p>	<p>DP a IS, AOPK ČR, Geopark, DM, TIC</p>
<p>2. Vytvářet programy pro návštěvníky DP a IS tak, aby naplňovaly účel a cíle KPNV (interpretace klíčových sdělení o Křivoklátsku, usměrnění návštěvnosti), přizvat k přípravě místní odborníky a využívat místní zdroje. Do cílových skupin programové nabídky zahrnout školní skupiny, případně další organizované skupiny (senioři apod.)</p>	<p>AOPK ČR, DM, Geopark, provozovatelé atraktivit, spolupracující NNO zabývající se EVVO, DP a IS</p>
<p>3. Programy s tzv. toulavým průvodcem – postupně připravit k exponovaným návštěvnickým lokalitám (Skryjská jezírka, Týřov, NS Brdatka, rozhledna Máminka). Programy mohou být využívány stále, jen sezónně nebo i nárazově na akcích. <u>Cílem není zvýšit atraktivitu místa, ale dohlížet na lokalitu a zkvalitnit v místě návštěvnický zážitek.</u></p> <p>Programy zaměřit na cílové skupiny, které dané lokality navštěvují. Vyškolit rangery/strážce – toulavé průvodce, kteří by byli schopni nabízet v těchto místech toulavou interpretaci.</p>	<p>AOPK ČR, DM, NNO, muzea, TIC, DP a IS</p>
<p>4. Připravovat cíleně aktivity, které umožní nízkonákladové trávení volného času mimo nejcennější části přírody (návštěvní cíle v širším regionu Geoparku Barrandien apod.). Umísťovat je tam, kde je / bude dostatečné zázemí (odpočinkové plochy, občerstvení, WC). Koordinovat vznik a zaměření aktivit s nabídkou dalších prohlídkových objektů. Nabídku propagovat na webu, DP, prostřednictvím digitálního průvodce, návštěvnické mapy.</p>	<p>AOPK ČR, DM, TIC, partneři v území, DP a IS</p>
<p>5. Zpracovat celoroční nabídku programů pro místní obyvatele, chataře a chalupáře s cílem motivovat je k ohleduplnému chování (přednášky, terénní exkurze)</p>	<p>AOPK ČR, obce, DP a IS</p>
<p>6. Před otevřením návštěvnického střediska CHKO Křivoklátsko (DP) připravit /sestavit nabídku programů pro návštěvníky. Využít přitom zásady a programy zmiňované výše v bodech 1-5.</p>	<p>AOPK ČR, provozovatel DP</p>

Projekty

Do této oblasti patří široká škála konkrétních záměrů souvisejících buď s DP nebo IS. Stručně jsou popsány v jednotlivých kartách.

Karty jednotlivých prvků jasně říkají, k čemu byl daný prvek zřízen, jaká klíčová sdělení má v daném místě CHKO komunikovat, pro jakou cílovou skupinu návštěvníků je určen, jak je zajištěna jeho údržba apod.

Pozn: U návrhů spojených s Domem přírody a oběma informačními středisky je vždy nutno respektovat Jednotný architektonický koncept (JAK) a příslušný grafický manuál.

Přehled karet s navrhovanými „projekty“, tj. prvky interpretace

Kód	Název prvku
DP1	Dům přírody Křivoklátska
IS1	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Křivoklát
IS2	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Skryje
IS3	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Nižbor
K1	Web Domu přírody Křivoklátska
K2	Web konkrétního IS CHKO Křivoklátsko
K3	APLIKACE (vč. her a digitálních průvodců)
S1	Suvenýry, včetně pohledů
P1	Návštěvnické programy DP
P2	Průvodcovské služby DP a IS
T1	Interpretační tiskoviny související s DP, IS a jejich aktivitami

Karta interpretačního prvku

kód prvku	DP1
název prvku	<i>Dům přírody Křivoklátska</i>
lokalizace prvku	<p>Ze zvažovaných lokalit se nejlépe jeví následující 3 lokality:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roztoky u Křivoklátu, parkoviště u jezu • Roztoky u Křivoklátu, objekt bývalé pily • Křivoklát, objekt bývalého komunálu
popis prvku (stručně)	<p>Návštěvnické středisko CHKO Křivoklátsko</p> <p>Dům přírody bude součástí sítě návštěvnických středisek AOPK ČR v rámci programu Dům přírody a jeho vizuální identita i koncepce bude vycházet z Jednotného architektonického konceptu (JAK) vytvořeného pro program Dům přírody.</p> <p>Dům přírody je moderní návštěvnické středisko ve ZCHÚ určené pro veřejnost, které plní 4 základní služby:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. vítá návštěvníky v území a poskytuje jim vše pro jejich fyzický komfort a potřeby (toalety, odpočinek, drobné občerstvení) 2. orientuje a informuje návštěvníky 3. vzbuzuje zájem a vytváří pozitivní vztah návštěvníků k navštívenému místu 4. poskytuje vhodné místo pro setkávání. <p>V interiéru bude umístěna dlouhodobá interaktivní, úzeji tematicky zaměřená expozice prezentující přírodu a krajinu CHKO a její ochranu, součástí bude i venkovní expozice.</p> <p>V DP se budou pořádat krátkodobé výstavy na aktuální regionální témata. Návštěvník zde bude moci získat tiskoviny a materiály o ochraně přírody a krajiny, zúčastnit se přednášek, workshopů, seminářů, terénních exkurzí s certifikovanými průvodci a odbornými pracovníky AOPK ČR, a dále interpretačních i výukových programů s lektory.</p>
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>DP umožňuje seznámit návštěvníky s územím CHKO, jeho jedinečností, účelem jejího vyhlášení a dlouhodobými cíli ochrany přírody a péče o kulturně-historické hodnoty území.</p> <p>Pomáhá usměrňovat pohyb návštěvníků v území – směřovat pozornost do vybraných lokalit a k dalším částem infrastruktury v souladu s KPNV (Limity).</p> <p>Jeho důležitým úkolem je vysvětlovat a prezentovat omezení, s nimiž se návštěvník v CHKO setká, i pravidla, kterými by se měl</p>

	<p>při pobytu v CHKO řídit, a jejichž dodržováním aktivně přispívá k zachování přírodních i kulturně-historických hodnot území.</p> <p>DP má vycházet ze sdělení KPNV a Interpretčního plánu DP a prezentovat CHKO jako celek, v souvislostech (nejen prezentovat zajímavé jednotlivosti).</p> <p>DP bude nabízet vzdělávací a osvětové programy pro návštěvníky v interiéru i exteriéru.</p> <p>K návštěvnickým programům budou využity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pozemky v okolí návštěvnického centra • stávající i nově zbudovaná infrastruktura (např. naučné panely či stezky) • tematicky zajímavá spolupráce s partnery v regionu, která podporuje sdělení KPNV (ochrana půdy, vody, lesnictví, myslivost, zemědělství ...) <p>Programy budou realizovány i na dalších vhodných lokalitách v CHKO, včetně MZCHÚ (vždy v souladu s Limity KPNV).</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: metodika pro určení cílových skupin viz Plánovací část – Cílové skupiny.</i></p> <p>Tučně jsou vyznačeny nejvýznamnější cílové skupiny z pohledu Domu přírody.</p>	<p>(Skupina A) Rybáři, Chataři</p> <p>(Skupina B) Pěší návštěvníci, Vodáci</p> <p>(Skupina D) Skupiny odborníků, Dětské skupiny a tábory, Místní na procházce, Chalupáři, Cykloturisté</p> <p>(Skupina E) Návštěvníci památek</p> <p>(Skupina F) Myslivci a lovci</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupiny, Rodiny s dětmi, Školní výlety</p> <p>(Skupina H) Houbaři</p> <p>(Skupina I) Trampové, Kešeři</p>

Karta realizace

kód prvku	DP1
název prvku	<i>Dům přírody Křivoklátska</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Důležité součásti areálu DP:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vnitřní expozice • Venkovní expozice • Venkovní prvky v bezprostředním okolí DP • Související lokality (místa pro realizaci exkurzí či jiných programů), které pomohou přiblížit např. různé způsoby pěstování lesa, lesnického hospodaření či ochrannářského managementu • Jasný orientační systém v rámci DP (toalety, informace, směr prohlídky v expozici, přístupnost apod.) – viz JAK • Mapa, podle níž se návštěvník zorientuje, a která ho nasměruje do vhodných lokalit – povinný prvek JAK <p>Všechna sdělení (klíčová i dílčí) by v DP měla být zmíněna, i když některá nebudou rozpracována do větší hloubky.</p> <p>Expozice: výsledný výběr sdělení závisí na finálním tematickém zaměření expozice DP a je pak potřeba je promítnout i do související infrastruktury a aktivit</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zajistit vhodné pozemky k vybudování DP • Zajistit budoucího provozovatele DP, který by se měl aktivně zapojit do jeho plánování a příprav • zajistit finanční prostředky na přípravu, realizaci a provoz DP • připravit projekt DP dle připraveného Interpretačního plánu DP a navrhnout na základě něj libreto a scénář expozice a související programy • nastavit a rozběhnout spolehlivý způsob spolupráce a komunikace mezi AOPK ČR a provozovatelem DP, zásadní pro fungování DP • zajistit návaznost DP na subjekty koordinující a usměrňující práci s návštěvníky a cestovní ruch v regionu (DP musí být zastoupen ve Stále pracovní skupině pro práci s návštěvníky v CHKO - viz Institucionální opatření) • dořešit parkování návštěvníků DP i celkový management návštěvníků v této lokalitě • zajistit realizaci stavby a expozic, přípravy interpretace a úpravy venkovního areálu DP a souvisejících lokalit • zajistit kvalitní personální obsazení DP • vytvořit plnohodnotný obsah DP – kromě expozice také programy a informační služby • připravit zapojení DP do již fungující sítě DP v ČR (a spolupracovat s IS CHKO)

	<ul style="list-style-type: none"> • připravit propojení DP se stávající informační a interpretační infrastrukturou v území (sít informačních center, NS, expozic, prohlídkových objektů...) • zajistit běžný provoz DP • v případě vyhlášení NP Křivoklátsko bude nutné znovu přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku
<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina uživatelů by díky DP měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • mít pocit, že pomáhají území i tím, že respektují správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkají • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • dozvědět se, kde jsou lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké možnosti poznávání území nabízí vybrané naučné stezky a expozice (vnitřní i vnější)
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Návštěvnické středisko s vnitřní a vnější expozicí, hracími prvky pro děti, posezením / lavičkami u DP, které poskytuje interpretační a informační služby.</p> <p>Expozice a programy budou dostupné též pro děti včetně nečtenářů (věk do 6 let).</p> <p>Komunikační prostředky zahrnují i letáky k DP:</p> <ul style="list-style-type: none"> - malý 1/3 A4, který slouží k propagaci na distribučních místech jako infocentra - leták A4 skládaný, který slouží k orientaci v expozici, obsahuje hlavní sdělení, propojuje fenomény v expozici s místy v terénu a dále vhodně zvolené suvenýry.
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Rozpočet na realizaci DP není předmětem tohoto dokumentu, bude součástí projektové žádosti. Max. 75 mil Kč na přímé realizační náklady bez DPH, pokud bude investor čerpat z dotace EU v rámci OPŽP.</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Před schválením k výrobě by měl zhotovitel návrhy klíčových prvků expozice DP vybrané AOPK ČR otestovat na vzorku potenciálních návštěvníků, aby bylo zjištěno, zda naplňují stanovené cíle. • Provozovatel DP bude průběžně sledovat zpětnou vazbu od návštěvníků a dalších uživatelů a podněty využije v rámci činnosti Domu přírody.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	IS1
název prvku	<i>Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Křivoklát</i>
lokalizace prvku	Objekt stávajícího IS, Křivoklát 82
popis prvku (stručně 1 věta)	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Křivoklát je součástí sítě návštěvnických a informačních středisek AOPK ČR Dům přírody a jeho vizuální identita i koncepce respektuje jednotný architektonický koncept (JAK) vytvořený pro DP v ČR.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Městys Křivoklát je strategicky důležité místo v CHKO. Nachází se zde nejnavštěvovanější turistický cíl CHKO (státní hrad Křivoklát), v okolí je několik naučných stezek, rekreačně naučný areál provozovaný Informačním a vzdělávacím střediskem LČR.</p> <p>Objekt je v majetku AOPK ČR a vyžaduje zásadnější opravy a stavební úpravy. Dlouhodobě zde probíhají programy ekologické výchovy zaměřené na přírodu Křivoklátska a její ochranu. Jedná se v současnosti o jediné funkční zařízení na území CHKO, kde se návštěvník může dozvědět více o přírodě oblasti a ochraně přírody. V IS lze oslovit část návštěvníků, které sem přivádí jak zájem o přírodní krásy tak o historii.</p> <p>Informační středisko CHKO musí vycházet ze sdělení KPNV.</p> <p>Podává kvalitní, aktuální informace. Pomáhá usměrňovat pohyb návštěvníků v území – směřovat pozornost do vybraných lokalit a k dalším částem infrastruktury.</p> <p>Jeho důležitým úkolem je vysvětlovat a prezentovat omezení, s nimiž se návštěvník v CHKO setká i pravidla, kterými by se měl při pobytu v CHKO řídit, a jejichž dodržováním aktivně přispívá k zachování přírodních i kulturně-historických hodnot území.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV. Tučně jsou označeny nejvýznamnější cílové skupiny IS v Křivoklátě.</i>	<p>(Skupina A) Rybáři, Chataři</p> <p>(Skupina B) Pěší návštěvníci, Vodáci</p> <p>(Skupina D) Skupiny odborníků, Dětské skupiny a tábory, Místní na procházce, Chalupáři, Cykloturisté</p> <p>(Skupina E) Návštěvníci památek</p> <p>(Skupina F) Myslivci a lovci</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupiny, Rodiny s dětmi, Školní výlety</p> <p>(Skupina H) Houbaři</p> <p>(Skupina I) Trampové, Kešeři</p>

Karta realizace

kód prvku	IS1
název prvku	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Křivoklát
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Důležité součásti prostor Informačního střediska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapa, podle níž se návštěvník zorientuje a která ho nasměruje do vhodných lokalit • Jednotlivé prvky dle manuálu pro navrhování návštěvnických středisek AOPK ČR JAK (vstupní cedule, interiérová mapa) <p>Sdělení: všechna sdělení, důraz na les a ochranu přírody (2)</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajištění nezbytných oprav objektu • jasně komunikovat omezenou kapacitu parkování v místě • nastavit dlouhodobý, spolehlivý způsob spolupráce a komunikace mezi AOPK ČR a provozovatelem IS, který je zásadní pro fungování IS • zajistit návaznost IS na subjekty koordinující a usměrňující práci s návštěvníky a cestovní ruch v regionu (viz Institucionální opatření) • zajistit finanční prostředky na provoz • dlouhodobě zajistit kvalitní personální obsazení IS • tvořit plnohodnotný obsah IS (aktuální informace, materiály, případná nabídka navazujících programů apod.) • zajistit průběžné školení personálu (informační služby, průvodcovská činnost) • běžný provoz IS • v případě vyhlášení NP Křivoklátsko bude nutné znovu přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<p>Většina uživatelů by díky IS měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území a ochraně přírody • mít pocit, že pomáhají území i tím, že respektují správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkají • dozvědět se, v čem spočívá hodnota + jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • dozvědět, kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké možnosti poznávání území nabízí vybrané naučné stezky, expozice (vnitřní i vnější) a doporučené turistické cíle v území

<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Informační středisko s kvalitním informačním servisem schopné zodpovědět základní otázky o CHKO a ideálně také poskytnout zázemí pro toulavé průvodce, kteří by v exponovaných obdobích sezóny působili zejména na trase NS Brdatka.</p> <p>Komunikační prostředky zahrnují i leták o CHKO: - malý 1/3 A4, který slouží k propagaci na distribučních místech jako infocentra a případně vhodně zvolené suvenýry.</p> <p>Proškolení interpretační průvodci, schopní poskytovat toulavou interpretaci zejména na trase NS Brdatka, případně nabízet průvodcovské služby na dalších vhodných lokalitách v nejbližším okolí</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Rozpočet na provoz IS není předmětem tohoto dokumentu</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zaměření a rozsah základních informací otestovat na vzorku potenciálních návštěvníků, aby bylo zjištěno, zda naplňují stanovené cíle. • Provozovatel IS bude průběžně sledovat zpětnou vazbu od návštěvníků a dalších uživatelů a podněty využije v rámci své činnosti.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	IS2
název prvku	<i>Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Skryje</i>
lokalizace prvku	Skryje č.p. 68, muzejní objekt s expozicí věnovanou paleontologii a J. Barrandovi, geologická zážitková naučná stezka. Objekt je dostupný autobusem nebo autem. Poměrně kapacitní parkoviště na návsi ve Skryjích, dostupnost základních turistických služeb.
popis prvku (stručně 1 věta)	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Skryje bude součástí sítě návštěvnických a informačních středisek AOPK ČR Dům přírody a jeho vizuální identita i koncepce respektuje jednotný architektonický koncept (JAK) vytvořený pro DP v ČR.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Skryje jsou strategicky důležitým místem v západní části CHKO, vhodným pro umístění návštěvnické infrastruktury a práci s návštěvníky. Z tohoto důvodu jsou považovány za potenciální lokalitu pro umístění jednoho z IS CHKO. Vzhledem k blízkosti intenzivně navštěvovaných lokalit jako jsou Jezírka či Týřov, jde o místo vhodné pro činnost toulavých průvodců alespoň v nejlépe exponovaných částech sezóny.</p> <p>Návštěvníky přivádí zejména zájem o přírodní krásy, o expozici věnovanou působení J. Barranda a o návštěvu zážitkové geologické stezky Po stopách trilobita. IS by se mohlo obsahově zaměřit na problematiku geologie a paleontologie ve vazbě na území CHKO.</p> <p>IS podává kvalitní, aktuální informace. Pomáhá usměrňovat pohyb návštěvníků v území – směřovat pozornost do vybraných lokalit a k dalším částem infrastruktury.</p> <p>Jeho důležitým úkolem je vysvětlovat a prezentovat omezení, s nimiž se návštěvník v CHKO setká i pravidla, kterými by se měl při pobytu v CHKO řídit, a jejichž dodržováním aktivně přispívá k zachování přírodních i kulturně-historických hodnot území.</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV. Tučně jsou označeny nejvýznamnější cílové skupiny pro IS ve Skryjích</i></p>	<p>(Skupina A) Rybáři, Chataři</p> <p>(Skupina B) Pěší návštěvníci, Vodáci</p> <p>(Skupina D) Skupiny odborníků, Dětské skupiny a tábory, Místní na procházce, Chalupáři, Cykloturisté</p> <p>(Skupina E) Návštěvníci památek</p> <p>(Skupina F) Myslivci a lovci</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupiny, Rodiny s dětmi, Školní výlety</p> <p>(Skupina H) Houbaři</p> <p>(Skupina I) Trampové, Kešeři</p>

Karta realizace

kód prvku	IS2
název prvku	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Skryje
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Důležité součásti prostor Informačního střediska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapa, podle níž se návštěvník zorientuje a která ho nasměruje do vhodných lokalit – zde se nacházíte (před vstupem do IS i uvnitř objektu) • Jednotlivé prvky dle manuálu pro navrhování návštěvnických středisek AOPK ČR JAK (vstupní cedule, interiérová mapa) <p>Sdělení: především sdělení, která jsou podstatná pro CHKO Křivoklátsko a konkrétně Skryje. Výhodou je umístění IS do muzejního objektu s expozicí věnovanou paleontologii a J. Barrandovi a na geologickou zážitkovou NS. Je tedy možné se zaměřit na prezentaci geologického a paleontologického bohatství území CHKO, ideálně ve spolupráci s národním geoparkem Barrandien.</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dohodnout se s majitelem vhodného objektu na zřízení IS CHKO a podmínkách jeho provozování v rámci sítě Domů přírody AOPK ČR • nastavit dlouhodobý, spolehlivý způsob spolupráce a komunikace mezi AOPK ČR a provozovatelem IS, který bude zásadní pro fungování IS v dalších letech • zajistit návaznost IS na subjekty koordinující a usměrňující práci s návštěvníky a cestovní ruch v regionu (viz Institucionální opatření) • zajistit finanční prostředky na provoz • zajistit kvalitní personální obsazení IS • vytvořit plnohodnotný obsah IS (aktuální informace, materiály, případná nabídka navazujících programů apod.) • zajistit proškolení personálu (informační služby, průvodcovská činnost) • připravit zapojení IS do již fungující sítě DP v ČR • připravit propojení IS se stávající informační a interpretační infrastrukturou (sítí informačních center, muzeí apod.) • běžný provoz IS • v případě vyhlášení NP Křivoklátsko bude nutné znovu přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení)	<p>Většina uživatelů by díky IS měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují

<p>vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>pravidla, aktivně přispívají k ochraně území a ochraně přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít pocit, že pomáhají území i tím, že respektují správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkají • dozvědět se, v čem spočívá hodnota + jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • dozvědět, kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké možnosti poznávání území nabízí vybrané naučné stezky, expozice (vnitřní i vnější) a doporučené turistické cíle v území
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Informační středisko s kvalitním informačním servisem schopné zodpovědět základní otázky o CHKO a ideálně také poskytnout zázemí pro toulavé průvodce, kteří by v exponovaných obdobích sezóny působili zejména v oblasti Jezírek a Týřova.</p> <p>Komunikační prostředky zahrnují i</p> <p>leták o CHKO:</p> <ul style="list-style-type: none"> - malý 1/3 A4, který slouží k propagaci na distribučních místech jako infocentra a případně vhodně zvolené suvenýry <p>Proškolení interpretační průvodci, schopní poskytovat toulavou interpretaci zejména v lokalitě Jezírek a Týřova, případně nabízet průvodcovské služby na dalších vhodných lokalitách v nejbližším okolí</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Rozpočet na realizaci IS není předmětem tohoto dokumentu.</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zaměření a rozsah základních informací otestovat na vzorku potenciálních návštěvníků, aby bylo zjištěno, zda naplňují stanovené cíle. • Provozovatel IS bude průběžně sledovat zpětnou vazbu od návštěvníků a dalších uživatelů a podněty využije v rámci své činnosti.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	IS3
název prvku	<i>Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Nižbor</i>
lokalizace prvku	Zámek Nižbor
popis prvku (stručně 1 věta)	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Nižbor bude součástí sítě návštěvnických a informačních středisek AOPK ČR Dům přírody a jeho vizuální identita i koncepce respektuje jednotný architektonický koncept (JAK) vytvořený pro DP v ČR.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Zámek Nižbor je strategicky důležitým místem v CHKO, jedním z navštěvovaných cílů ve východní části CHKO, kde by bylo možné oslovit část návštěvníků, které sem přivádí zejména zájem o historii a expozici věnovanou keltskému osídlení. IS by se mohlo obsahově zaměřit na problematiku osídlení a ochranu krajinného rázu CHKO.</p> <p>Informační středisko CHKO musí vycházet ze sdělení KPNV.</p> <p>Podává kvalitní, aktuální informace. Pomáhá usměrňovat pohyb návštěvníků v území – směřovat pozornost do vybraných lokalit a k dalším částem infrastruktury.</p> <p>Jeho důležitým úkolem je vysvětlovat a prezentovat omezení, s nimiž se návštěvník v CHKO setká i pravidla, kterými by se měl při pobytu v CHKO řídit, a jejichž dodržováním aktivně přispívá k zachování přírodních i kulturně-historických hodnot území.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV. Tučně jsou označeny nejvýznamnější cílové skupiny pro IS v Nižboru</i>	<p>(Skupina A) Rybáři, Chataři</p> <p>(Skupina B) Pěší návštěvníci, Vodáci</p> <p>(Skupina D) Skupiny odborníků, Dětské skupiny a tábory, Místní na procházce, Chalupáři, Cykloturisté</p> <p>(Skupina E) Návštěvníci památek</p> <p>(Skupina F) Myslivci a lovci</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupiny, Rodiny s dětmi, Školní výlety</p> <p>(Skupina H) Houbaři</p> <p>(Skupina I) Trampové, Kešeři</p>

Karta realizace

kód prvku	IS3
název prvku	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Nižbor
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Důležité součásti prostor Informačního střediska:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mapa, podle níž se návštěvník zorientuje a která ho nasměruje do vhodných lokalit – zde se nacházíte (před vstupem do IS i uvnitř objektu) • Jednotlivé prvky dle manuálu pro navrhování návštěvnických středisek AOPK ČR JAK (vstupní cedule, interiérová mapa) <p>Sdělení: všechna sdělení, důraz na historii osídlování oblasti (3)</p> <p>Výhodou lokalizace na zámku v Nižboru je tamní expozice zaměřená na rané osídlení části dnešního území CHKO Kelty. IS by se mohlo obsahově zaměřit na problematiku osídlení a ochranu krajinného rázu CHKO.</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dohodnout se s majitelem objektu na zřízení IS CHKO a podmínkách jeho provozování v rámci sítě Domů přírody AOPK ČR • Vyřešit parkování v místě, případně jasně komunikovat jeho omezenou kapacitu. • nastavit dlouhodobý, spolehlivý způsob spolupráce a komunikace mezi AOPK ČR a provozovatelem IS, který bude zásadní pro fungování IS v dalších letech • zajistit návaznost IS na subjekty koordinující a usměrňující práci s návštěvníky a cestovní ruch v regionu (viz Institucionální opatření) • zajistit finanční prostředky na provoz • zajistit kvalitní personální obsazení IS • vytvořit plnohodnotný obsah IS (aktuální informace, materiály, případná nabídka navazujících programů apod.) • zajistit proškolení personálu (informační služby, ideálně také průvodcovská činnost) • připravit zapojení IS do již fungující sítě DP v ČR • připravit propojení IS se stávající informační a interpretační infrastrukturou (sítí informačních center, muzeí apod.) • běžný provoz IS • v případě vyhlášení NP Křivoklátsko bude nutné znovu přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení)	<p>Většina uživatelů by díky IS měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují

<p>vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>pravidla, aktivně přispívají k ochraně území a ochraně přírody</p> <ul style="list-style-type: none"> • mít pocit, že pomáhají území i tím, že respektují správce území, místní obyvatele, ty, kdo o území pečují, i jiné skupiny návštěvníků, které v území potkají • dozvědět se, v čem spočívá hodnota + jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • dozvědět, kde se nacházejí lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké možnosti poznávání území nabízí vybrané naučné stezky, expozice (vnitřní i vnější) a doporučené turistické cíle v území
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Informační středisko s kvalitním informačním servisem schopné zodpovědět základní otázky o CHKO.</p> <p>Komunikační prostředky zahrnují i</p> <p>leták o CHKO:</p> <p>- malý 1/3 A4, který slouží k propagaci na distribučních místech jako infocentra</p> <p>a případně vhodně zvolené suvenýry</p> <p>Proškolení interpretační průvodci, schopní nabízet průvodcovské služby na vhodných lokalitách v okolí.</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Rozpočet na realizaci IS není předmětem tohoto dokumentu</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zaměření a rozsah základních informací otestovat na vzorku potenciálních návštěvníků, aby bylo zjištěno, zda naplňují stanovené cíle. • Provozovatel IS bude průběžně sledovat zpětnou vazbu od návštěvníků a dalších uživatelů a podněty využije v rámci své činnosti.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	K1
název prvku	<i>Web DP Křivoklátska</i>
lokalizace prvku	Součást webu sítě návštěvnických středisek CHKO v České republice: http://www.dumprirody.cz/
popis prvku (stručně 1 věta)	Webové stránky určené návštěvníkům CHKO Křivoklátsko, návštěvnického střediska CHKO (Domu přírody)
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Základní prostředek pro prezentaci hodnot území CHKO, který nabízí návštěvníkům možnost naplánovat si návštěvu území, zvláště pokud je zajímavá přírodní bohatství Křivoklátska.</p> <p>Umožňuje</p> <ul style="list-style-type: none"> • usměrnit očekávání návštěvníků již před příjezdem do území a směřovat jejich pozornost do vybraných lokalit a časových období roku • informovat návštěvníky i místní veřejnost o aktuálním dění v CHKO, včetně osvětových akcí • prezentovat přímo či odkazovat na podrobnější / odbornější informace, které není možné či účelné zájemcům poskytnout např. formou panelů přímo v terénu <p>Prostřednictvím odkazů by web měl být propojen především s webovými prezentacemi TIC, destinačního managementu a webem AOPK ČR a webem národního geoparku Barrandien</p> <p><u>Srovnání web AOPK ČR x web DP:</u> Web AOPK: prezentace území, 2-3 tipy na výlety, pravidla chování, zapojte se do OP, z hlavní stránky odkaz na web DP Web DP: prezentace DP, tipy na akce a programy</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v Plánovací části KPNV a interpretačního plánu DP. Metodika pro určení cílových skupin je popsána tam.</i></p> <p>Tučně jsou vyznačeny nejvýznamnější cílové skupiny z pohledu Domu přírody.</p>	<p>(Skupina A) Rybáři, Chataři</p> <p>(Skupina B) Pěší návštěvníci, Vodáci</p> <p>(Skupina D) Skupiny odborníků, Dětské skupiny a tábory, Místní na procházce, Chalupáři, Cykloturisté</p> <p>(Skupina E) Návštěvníci památek</p> <p>(Skupina F) Myslivci a lovci</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupiny, Rodiny s dětmi, Školní výlety</p> <p>(Skupina H) Houbaři</p> <p>(Skupina I) Trampové, Kešeři</p>

Karta realizace

kód prvku	K1
název prvku	Web DP Křivoklátska
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Web bude zahrnovat tyto oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivítání návštěvníků v území; prezentace území CHKO jako jedinečné lokality, založená na klíčových sděleních KPNV CHKO Křivoklátsko • představení hlavních hodnot území a lokalit, kde je návštěvníci mohou vidět (pouze vhodné lokality viz Zdroje interpretace) • podrobnější informace o vybraných tématech, o která je zájem (dle aktuální potřeby) • standardní mapa území CHKO z mapového portálu AOPK ČR • případně tematické mapy (oblasti s omezenou přístupností, geologická mapa, zajímavé kulturně-historické lokality ap.) • usměrnění očekávání – občerstvení, odpadkové koše, dopravní dostupnost apod. + vysvětlení omezení pohybu v území – proč je nutné a k čemu je dobré • odkazy na turistické cíle a poskytované informační a průvodcovské služby (pokud jsou v souladu s cíli KPNV) • pravidla chování v území (a rady pro pohyb v území), včetně Pravidel pro návštěvníky CHKO (založit na 6 zásadách Pojďte s námi do přírody) a Kodexu terénního cyklisty • upozornění na zdravotní rizika a doporučení pro pohyb po CHKO (viz tabulka Činnosti) • kontakty pro případ ohrožení (policie, záchranáři, hasiči) • informace o aktuálním dění v CHKO a pozvánky na akce pro veřejnost • programová nabídka s možností rezervovat • fotogalerie • odkazy na TIC, muzea, prohlídkové objekty a další zajímavé zdroje informací o Křivoklátsku (pokud jsou v souladu s cíli KPNV) <p>Využívat všechna klíčová sdělení a souvislosti, důraz na dílčí sdělení související s návštěvníky</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jakmile bude požádáno o dotaci na realizaci DP, umístit provizorní oznámení o přípravě DP na webových stránkách sítě DP, dále zajistit přípravu kvalitního obsahu webu před otevřením DP, nastavit pravidla pro publikování a recenzování příspěvků a fungování webu (Rada DP), redaktor webu = SCHKO Křivoklátsko či spolehlivý partner, ale supervizi si musí nechat SCHKO Křivoklátsko (nebo RP SČ)

	<ul style="list-style-type: none"> • zajistit fotografie a vhodné mapy • zajistit propagaci webu a informovat o něm další zainteresované subjekty (destinační management, informační centra, ubytovatelé, obce) • propojit web odkazy s ostatními již existujícími weby v regionu (DM, TIC, muzea, prohlídkové objekty apod.) a vyměnit si odkazy – partneři musí být obeznámeni s KPNV a zásadami prezentace území CHKO • zajistit dlouhodobou spolupráci s krajskými weby, které budou oprávněně očekávat, že web DP bude důvěryhodným zdrojem informací o CHKO • zajistit pravidelnou aktualizaci obsahu webových stránek • zajistit chod webu (personální a finanční zajištění) • v předstihu připravovat veřejnost na otevření DP • v případě vyhlášení NP Křivoklátsko bude nutné znovu přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku
<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina uživatelů by díky webu měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní a dílčí sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • chtít navštívit DP + dozvědět se, kde se nacházejí další lokality doporučené k návštěvě • pochopit, jaké je zaměření dalších expozic v regionu a kde jsou poskytovány průvodcovské služby • uvědomit si, že dodržovat pravidla chování v CHKO (včetně respektování určitých omezení) je nezbytné pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud pravidla dodržují, aktivně přispívají k ochraně Křivoklátska
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Základní webová prezentace území, měla by pro potenciálního i aktuálního návštěvníka vytvářet celistvý obraz území CHKO. Web by měl návštěvníkovi poskytnout:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potřebné základní turistické informace o území (dostupnost, orientace, služby, omezení, s nimiž se v CHKO setká) • prezentovat pravidla chování při návštěvě a pobytu v CHKO • obsahovat podrobnější informace, které není v terénu nutné prezentovat všem a návštěvník si je v případě hlubšího zájmu může na webu snadno dohledat • odkazy na další užitečné zdroje informací o Křivoklátsku.
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Příprava obsahu: 50 – 150 tis. Kč Uveřejnění obsahu: zdarma – financováno AOPK ČR Testování / ladění: 20 – 50 tis. Kč Provoz webu (za 1 rok): práce redaktora 50 – 150 tis. Kč</p>

Monitoring / řízení kvality	<ul style="list-style-type: none">• Řízení obsahu webu bude součástí systému průběžné komunikace mezi provozovatelem DP a AOPK ČR• Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (informační centra, místní subjekty v cestovním ruchu – např. ubytovatelé), která bude zohledněna při úpravách a aktualizaci obsahu webu (v konzultaci s ústředím AOPK ČR)
------------------------------------	--

Karta interpretačního prvku

kód prvku	K2
název prvku	<i>Web Informačního střediska CHKO Křivoklátsko</i>
lokalizace prvku	Součást webu sítě návštěvnických středisek CHKO v České republice: http://www.dumprirody.cz/
popis prvku (stručně 1 věta)	Webové stránky určené návštěvníkům CHKO Křivoklátsko, informačního střediska CHKO Křivoklátsko
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Základní prostředek pro prezentaci hodnot území CHKO, který nabízí návštěvníkům možnost naplánovat si návštěvu Křivoklátska.</p> <p>Umožňuje usměrnit očekávání návštěvníků již před příjezdem do území a směřovat jejich pozornost do vybraných lokalit a časových období roku.</p> <p>Umožňuje prezentovat přímo či odkazovat na podrobnější / odbornější informace, které není možné či účelné zájemcům poskytnout např. formou panelů přímo v terénu.</p> <p>Umožňuje informovat návštěvníky i místní veřejnost o aktuálním dění v CHKO, včetně osvětových akcí.</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i></p>	<p>(Skupina A) Rybáři, Chataři</p> <p>(Skupina B) Pěší návštěvníci, Vodáci</p> <p>(Skupina D) Skupiny odborníků, Dětské skupiny a tábory, Místní na procházce, Chalupáři, Cykloturisté</p> <p>(Skupina E) Návštěvníci památek</p> <p>(Skupina F) Myslivci a lovci</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupiny, Rodiny s dětmi, Školní výlety</p> <p>(Skupina H) Houbaři</p> <p>(Skupina I) Trampové, Kešeři</p>

Karta realizace

kód prvku	K2
název prvku	Web Informačního střediska CHKO Křivoklátsko
<p>sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)</p>	<p>Web bude zahrnovat tyto oblasti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • přivítání návštěvníků v území • představení hlavních hodnot území a lokalit, kde je návštěvníci mohou vidět (pouze vhodné lokality) • podrobnější informace o vybraných tématech, o která je zájem (dle aktuální potřeby) • usměrnění očekávání – občerstvení, odpadkové koše, dopravní dostupnost apod. + vysvětlení omezení pohybu v území – proč je nutné a k čemu je dobré • odkazy na turistické cíle a poskytované informační a průvodcovské služby (pokud jsou v souladu s cíli KPNV) • pravidla chování v území (a rady pro pohyb v území), včetně Pravidel pro návštěvníky CHKO a Kodexu terénního cyklisty • upozornění na zdravotní rizika a doporučení pro pohyb po CHKO • kontakty pro případ ohrožení (policie, záchranáři, hasiči) • informace o aktuálním dění v CHKO a pozvánky na akce pro veřejnost • odkazy na AOPK ČR (krivoklatsko.nature.cz), TIC, muzea, prohlídkové objekty a další zajímavé zdroje informací o Křivoklátsku (pokud jsou v souladu s cíli KPNV) <p>Využívat všechna klíčová sdělení a souvislosti, důraz na dílčí sdělení související s návštěvníky.</p>
<p>věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)</p>	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit přípravu kvalitního obsahu již před spuštěním webu a otevřením IS CHKO • nastavit pravidla pro publikování a recenzování příspěvků a nad fungováním webu (Rada DP a IS) • zajistit fotografie a vhodné mapy • zajistit propagaci webu a informovat o něm další zainteresované subjekty (destinační management, informační centra, ubytovatelé, obce) • propojit web odkazy s ostatními již existujícími weby v regionu (DP, CHKO, DM, TIC, muzea, prohlídkové objekty apod.) a vyměnit si odkazy • zajistit pravidelnou aktualizaci obsahu webových stránek • zajistit chod webu (personální a finanční zajištění)

	<ul style="list-style-type: none"> • v případě vyhlášení NP Křivoklátsko bude nutné znovu přehodnotit vzhledem k potřebám a cílům národního parku
<p>cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<p>Většina uživatelů by díky webu měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní a dílčí sdělení) a pocítit obdiv k jedinečnosti území • dozvědět se, kde se nacházejí další lokality doporučené k návštěvě, například DP • pochopit, kde jsou poskytovány průvodcovské služby • uvědomit si, že dodržovat pravidla chování v CHKO (včetně respektování určitých omezení) je nezbytné pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud pravidla dodržují, aktivně přispívají k ochraně Křivoklátska
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Základní webová prezentace území, která by měla pro potenciálního i aktuálního návštěvníka vytvářet celistvý obraz území CHKO Křivoklátsko. Web by měl návštěvníkovi poskytnout:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potřebné základní turistické informace o území (dostupnost, orientace, služby, omezení, s nimiž se v CHKO setká) • prezentovat vhodná pravidla chování při návštěvě a pobytu v CHKO, • obsahovat podrobnější informace, které není v terénu nutné prezentovat všem a návštěvník si je v případě hlubšího zájmu může na webu snadno dohledat, • odkazy na další užitečné existující zdroje informací o Křivoklátsku.
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Příprava obsahu: 30 – 150 tis. Kč (v případě převzetí části obsahu bude částka nižší)</p> <p>Uveřejnění obsahu: zdarma – financováno AOPK ČR</p> <p>Testování / ladění: 20 – 50 tis. Kč (v případě tvorby nové aplikace)</p> <p>Provoz webu (za 1 rok): práce redaktora 30 – 150 tis. Kč (vyšší částka v případě průběžné tvorby nového obsahu)</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<p>Řízení obsahu webu bude součástí systému průběžné komunikace mezi provozovatelem DP a AOPK ČR (Rada DP (a IS))</p> <p>Před spuštěním bude obsah otestován na vzorku potenciálních návštěvníků a bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle</p> <p>Bude průběžně sledována zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (informační centra, místní subjekty v cestovním ruchu – např. ubytovatelé), která bude zohledněna při úpravách a aktualizaci obsahu webu</p>

Karta interpretačního prvku

kód prvku	K3
název prvku	<i>APLIKACE (včetně her a digitálních průvodců)</i>
lokalizace prvku	Dostupné online na stránkách AOPK ČR či partnerů jako geopark, či destinační management, případně ke stažení při návštěvě v TIC, DP
popis prvku (stručně 1 věta)	On-line/off-line aplikace včetně her a průvodců naučnou stezkou, trasou či územím CHKO Průvodce (např. nakoleipesky.cz, izi TRAVEL, GeoFun), hry nejlépe se vzdělávacím potenciálem jako Skryté příběhy apod.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>a) Usměřnit pohyb návštěvníků</p> <ul style="list-style-type: none"> - v souladu se snahou o minimalizaci návštěvnické infrastruktury by se mělo jednat o základní prostředek pro hlubší interpretaci konkrétních míst - průvodce nahrazuje nebo doplňuje tištěné materiály i informační panely v terénu - hry by měly mít vzdělávací aspekt - může jít o badatelskou aplikaci, určovací klíč apod. <p>a/nebo</p> <p>b) Doplnit aktivity v DP, podpořit expozici DP, např.</p> <ul style="list-style-type: none"> - průvodce expozicí pro specifickou cílovou skupinu - tematicky zaměřená prohlídková linka <p>Mají-li aplikace přispět k naplňování cílů KPNV a ochraně a šetrnému rozvoji přírodního a kulturně-historického dědictví Křivoklátska, <u>nesmí být samoučelné (minimálně musí návštěvníky směřovat k využívání území v souladu s limity KPNV).</u></p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)	Všechny cílové skupiny návštěvníků DP a okolí, ale především ty skupiny, které více využívají moderní technologie a sociální média.

Karta realizace

kód prvku	K3
název prvku	APLIKACE (vč. her a digitálních průvodců)
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, historie lokality...)	Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo pracovat: vhodná jsou klíčová sdělení, se kterými se pracuje v expozici DP, dále sdělení, u nichž se dá využít zajímavých, na expozici tematicky navázaných objektů na trase.
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	Je třeba dořešit: <ul style="list-style-type: none"> • vybrat vhodnou aplikaci (formu hry, průvodce) • vytipovat body případně trasy a připravit k nim texty (popisy), obrázky, popřípadě audio • převést návrhy do aplikace • zajistit fotografie, vhodné mapy, audio nahrávky • zajistit propagaci, informovat o aplikacích další zainteresované subjekty (infocentra, ubytovatelé, obce) • zajistit pravidelnou kontrolu obsahu (zda odpovídá situaci v terénu)
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	Většina uživatelů by díky aplikaci měla: <ul style="list-style-type: none"> • vyhýbat se nejcitlivějším plochám • lépe na příkladech v terénu pochopit sdělení KPNV • lépe pochopit sdělení prezentovaná v expozici DP • více si uvědomit význam místa k odpočinku • mít dobrý pocit z příjemně stráveného času Hry: cíle vybrat z KPNV dle zpracovávaného tématu
prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)	Volně stažitelná aplikace, která funguje v on-line i off-line (zejména průvodci) režimu. Představí vybrané fenomény území formou tras nebo bodových informací, popřípadě her. Informace jsou vázány na souřadnice v mapě, mohou obsahovat text, fotografie, audio nebo video obsah. Aplikace mohou mít i formu badatelskou – např. určovacího klíče, průvodce expozicí apod. U průvodců musí být možné informace v případě potřeby jednoduše upravit, trasy lze vytvořit v jazykových mutacích. Aplikace respektují zásady dobré interpretace.
odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	Příprava a zpracování bodu: podle náročnosti 5-30 tis. Kč (vyšší cena např. v případě využití audio záznamů) Aplikace: volně k použití / Digitální hra: různá výše dle využitých technologií (např. příprava Skrytého příběhu 50 tis. Kč + náklady na vytvoření zadání dle KPNV, které tomu musí předcházet)
Monitoring / řízení kvality	Před spuštěním aplikace otestovat na vzorku potenciálních návštěvníků. Naplňují stanovené cíle? Pak průběžně sledovat zpětnou vazbu od návštěvníků a dalších uživatelů (např. informační centra), která bude zohledněna při případných úpravách a aktualizaci obsahu ve spolupráci s tvůrci aplikací.

Karta interpretačního prvku

kód prvku	S1
název prvku	<i>Pohledy a další suvenýry</i>
lokalizace prvku	K dispozici v DP a IS
popis prvku (stručně 1 věta)	Suvenýry z návštěvy CHKO Křivoklátsko, DP / IS
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Umožňuje připomenout návštěvníkům území CHKO a sdělení, která viděl, zažil v expozici DP a IS i po návratu domů.</p> <p>Suvenýry jsou důležitým pojítkem mezi územím a návštěvníkem. Mohou skrz vzpomínky na zajímavé zážitky připomenout informace o území.</p> <p>Alespoň u části suvenýrů by měla být vazba nejen na CHKO, ale přímo i DP a IS (např. maskot DP, druhy zmiňované jako součást expozice, slogan připomínající klíčová sdělení).</p> <p>Při volbě suvenýrů a typu propagace, je stále potřeba dbát na účel DP/ IS – např. je-li celkovou myšlenkou usměrnění toku a množství návštěvníků + usměrňování jejich očekávání, je důležité zvážit, jaké motivy a jaká místa vybrat na pohlednice. Pokud budou samostatně prezentovány DP a IS, měly by na pohlednici být kontakty, kde si návštěvník může najít další informace, včetně toho, kdy jsou DP a IS otevřeny.</p> <p>Výběr suvenýrů je vhodné konzultovat s DM (zkušenosti s reakcemi návštěvníků a trendy v marketingu) a Správou CHKO.</p> <p><u>Suvenýry (stejně jako ostatní interpretační prvky v CHKO) by nikdy v návštěvníkovi neměly budit dojem a očekávání, které území nemůže splnit.</u></p> <p>Základní pravidla a některé typy suvenýrů pro DP uvádí JAK.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)	všechny skupiny návštěvníků DP / IS

Karta realizace

kód prvku	S1
název prvku	<i>Pohledy a další suvenýry</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Suvenýry s logem území (CHKO) Křivoklátsko, vhodnými slogany, pohledy z území CHKO.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suvenýry mohou tematicky využívat všech sdělení KPNV. • Důležité je zvolit suvenýry, které i svou formou (nejen natištěným sloganem) podporují sdělení o CHKO (např. tematické propojení s vodou – láhev na vodu, dřevem – dřevěné vyřezávané suvenýry, kameny – vazba na národní geopark) • Doporučujeme využít také výtvarná a literární díla a vhodné citáty a detaily z nich (nutno ošetřit autorská práva), suvenýry, které mají vazbu na KPNV a zároveň reprezentují exponáty v muzeích v regionu apod. (posilujeme ukotvení CHKO v kontextu regionu). • Posilovat identitu, méně je více – méně vhodně zvolených suvenýrů poslouží z hlediska naplňování poslání CHKO lépe než mnoho suvenýrů, které se dají koupit všude, nejsou místně specifické, ani nemají významovou vazbu na sdělení. <p>Sdělení vždy zaměřit na cílové skupiny návštěvníků CHKO</p>
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zvolit vhodné suvenýry po konzultaci se zástupci informačních center a návštěvnických objektů, kteří mají největší přehled o tom, jaký typ suvenýrů je návštěvníky žádaný – <u>mít přitom stále na paměti cíle interpretace a sdělení o CHKO</u>. Nejde jen o podporu cestovního ruchu bez jiného cíle! Vyhnout se suvenýrům, které lze pořídit všude. • navrhnout vhodné texty (slogany) v souladu se sděleními • v případě pohledů vybrat záběry, které respektují cíle KPNV <u>a limity využití území</u> (nelákat na to, co nechceme nebo nemůžeme ukazovat) • zajistit návrhy a výrobu • zajistit distribuci • zajistit finanční prostředky
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa,	Většina uživatelů by si díky suvenýrům měla připomenout:

<p>motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • příběhy, které charakterizují CHKO (a které se objevují v expozici DP, pokud bude realizován) • v čem spočívá jedinečnost CHKO (hlavní sdělení) • že svým chováním (podle pravidel) aktivně přispěli k ochraně území • zážitek z území (a má možnost dát o jedinečnosti území vědět dalším lidem) • pocit, že zakoupením suvenýru podpořili CHKO a region (proto by mělo jít o regionální výrobky) <p>Ideálně má nákup suvenýru podpořit šetrné spotřebitelské chování, příznivé pro životní prostředí a region.</p>
<p>prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)</p>	<p>Různé předměty jako láhev na vodu, sklenička medu, trička, cyklistické dresy, kvalitní plátěné tašky, tužky (dřevěné, recyklované), reflexní bezpečnostní pásy na rukáv (používané cyklisty nebo chodci, kteří musí jít po špatně osvětlených cestách nebo silnici), kamenné těžítka, podložka pod myš, přívěsek na klíče či mobil, žeton do košíku v supermarketu, nEKOnečný sáček, čokoláda či snack tyčinka, pohlednice, vyřezávané zvířátko, podtácek pod sklenici či hrnek, hygienická lopatka apod.</p> <p>vhodné je využít již existujících osvědčených regionálních produktů</p>
<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Pohled: 1000 ks: 2-6000 Kč Med s potiskem 1ks: 200-350 Kč Tričko s potiskem 1ks: 200-500 Kč Cyklistický dres s potiskem 1ks: 400-800 Kč Plátěná taška s potiskem 1ks: 200-400 Kč Dřevěné tužky s potiskem 1ks: 30-50 Kč Reflexní páska s potiskem 1ks: 30-50 Kč Bidony s potiskem 1ks: 150-300 Kč</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<p>Bude průběžně sledována prodejnost suvenýrů a zpětná vazba od návštěvníků a dalších uživatelů (DM, místní subjekty v cestovním ruchu – např. ubytovatelé, informační centra), která bude zohledněna při případných úpravách a aktualizaci obsahu (např. vhodné slogany na suvenýrech)</p>

Karta interpretačního prvku

kód prvku	P1
název prvku	<i>Návštěvnícké programy DP a IS</i>
lokalizace prvku	areál DP Křivoklátska (pokud vznikne), zázemí a související lokality v okolí IS Křivoklátska – Křivoklát (případně dalších IS, pokud vzniknou), území CHKO i blízké okolí CHKO
popis prvku (stručně 1 věta)	Vytvoření základní nabídky návštěvníckých programů pro hlavní cílové skupiny návštěvníků DP a IS
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Návštěvnost DP/ IS je očekávána v hlavních turistických sezónách i mimo ně. Zejména v období mimo hlavní prázdninovou turistickou sezónu lze očekávat, že významnou část návštěvníků DP a IS budou tvořit školní skupiny, už před začátkem prázdnin a pak po jejich skončení také rodiny s malými dětmi. Proto je potřeba připravit atraktivní nabídku programu odpovídající potřebám nejdůležitějších cílových skupin návštěvníků v daných obdobích.</p> <p>Doporučujeme tvůrcům programů, aby přípravu konzultovali s odborníky na interpretaci, pedagogickými pracovníky, pracovníky – lektory středisek ekologické výchovy, muzejními pedagogy či pracovníky již zavedených Domů přírody v ČR</p> <p>POZOR: Interpretační programy nabízené v DP a IS (včetně programů pro školní skupiny) musí být podle požadavků Ministerstva životního prostředí odlišné od klasických výukových programů nabízených středisky ekologické výchovy (!)</p> <p>= ne obecně environmentální, které lze absolvovat kdekoliv jinde v republice, ale „místně zakotvené“, vázané na místo a region.</p>
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen) <i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i>	<p>(Skupina B) Pěší turisté</p> <p>(Skupina D) Dětské skupiny a tábory, cykloturisté</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupinky, rodiny s dětmi, školní výlety</p> <p>Místní návštěvníci, chalupáři a chataři (spíše speciální programy jako přednášky či exkurze)</p>

Karta realizace

kód prvku	P1
název prvku	<i>Návštěvnícké programy DP a IS</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo v aktivitě především pracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkrétní sdělení podle účelu a cíle programu • zvolené sdělení musí vycházet z KPNV a IP DP • sdělení by mělo být zmíněno v expozici DP nebo IS a realizováno ve vhodné lokalitě v areálu DP či IS nebo v blízkém okolí, případně širším území CHKO (případně vhodném území za hranicí CHKO)
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vybrat vhodná základní témata programů i lokality • vybrat vhodného zpracovatele, případně partnera, který má v této oblasti práce s veřejností zkušenosti a bude při přípravě programů spolupracovat • u programů pro školy je nezbytná úzká spolupráce s pedagogy z místních škol, kteří region dobře znají, ale znají také potřeby svých kolegů • zajistit kvalitního realizátora programů, který je povede (personálně vázán k DP a IS)
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<p>Většina návštěvníků, kteří absolvují program, by měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení) či konkrétní zvolené lokality v CHKO a okolí • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • získat pocit, že čas strávený v DP či IS a na navštívené lokalitě je dobře strávený čas (především pedagogové, rodiče, vedoucí) a uvědomit si, že mu tento zážitek poskytla AOPK ČR ve spolupráci s konkrétními partnery
prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)	<ul style="list-style-type: none"> • zpracovaný návštěvnícký program včetně metodiky a pomůcek
odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	<p>Konzultace volby základních témat a sdělení ke zpracování, průběžné konzultace: 3-5 tis. Kč</p> <p>Zpracování programu: 20-50 tis. Kč</p>

	Pomůcky: 2-10 tis. Kč
Monitoring / řízení kvality	<ul style="list-style-type: none"> • V průběhu procesu přípravy programu proběhnou konzultace se zástupci cílové skupiny a před spuštěním bude program otestován na vzorku potenciálních návštěvníků. Bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle. • V dalším období bude sledována zpětná vazba, která bude zohledněna při případné aktualizaci / změně aktivity programu

Karta interpretačního prvku

kód prvku	P2
název prvku	<i>Průvodcovské služby DP a IS, toulavá interpretace</i>
lokalizace prvku	areál DP Křivoklátska a okolí, IS CHKO Křivoklátsko a okolí, území celé CHKO
popis prvku (stručně 1 věta)	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoření nabídky tras s vyškoleným průvodcem pro návštěvníky DP (a IS) • Vyškolení – toulavého interpretátora pro problematické lokality v CHKO
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	<p>Nabídka průvodcovských služeb v rámci vnitřní expozice DP a v okolí DP/ IS a na souvisejících lokalitách může významně zkvalitnit návštěvnický zážitek a přispět k vyšší efektivitě interpretace.</p> <p>Úspěšná nabídka předpokládá proškolené interpretační průvodce schopné zaujmout různé skupiny návštěvníků a přiblížit jim jedinečnost území prostředky a příklady, kterým porozumí.</p> <p>Toulavá interpretace osloví návštěvníky v nejcennějších a návštěvnický zatížených lokalitách, kde není k dispozici jiné interpretační zázemí (DP, IS).</p>
<p>Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)</p> <p><i>Pozn: v závorce je uvedeno příslušné označení cílové skupiny v plánovací části KPNV a interpretačních plánů</i></p>	<p>(Skupina B) Pěší turisté</p> <p>(Skupina D) Dětské skupiny a tábory, cykloturisté</p> <p>(Skupina G) Starší páry a skupinky, rodiny s dětmi, školní výlety</p> <p>Místní návštěvníci, chalupáři a chataři (spíše speciální exkurze)</p>

Karta realizace

kód prvku	P2
název prvku	<i>Průvodcovské služby DP a IS, toulavá interpretace</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	<p>Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo v aktivitě především pracovat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • konkrétní sdělení podle účelu a cíle programu • zvolené sdělení musí vycházet z KPNV / IP DP • sdělení by mělo být zmíněno v expozici DP/ IS a realizováno ve vhodné lokalitě v areálu DP/ IS nebo v blízkém okolí, případně širším území CHKO (případně vhodném území za hranicí CHKO)
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	<p>Je třeba dořešit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zajistit proškolení pracovníků DP a případných dalších zájemců/poskytovatelů průvodcovských služeb na území CHKO a v jeho okolí v technikách práce interpretačního průvodce • zajistit proškolení zájemců o poskytování toulavé interpretace • vybrat vhodná základní témata exkurzí a vhodné lokality
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<p>Většina návštěvníků, kteří absolvují program, by měla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozvědět se, v čem spočívá jedinečnost CHKO (viz hlavní sdělení), či konkrétní zvolené lokality v CHKO a okolí • chtít dodržovat pravidla chování, která jsou nezbytná pro zachování místních hodnot a mít pocit, že pokud dodržují pravidla, aktivně přispívají k ochraně území • získat pocit, že čas strávený v DP či IS, na navštívené lokalitě či s toulavým interpretátorem je dobře strávený čas a uvědomit si, že mu tento zážitek poskytla AOPK ČR ve spolupráci s konkrétními partnery
prostředek interpretace (podrobný popis řešení prvku – co je to, jak velké, z jakých částí se skládá, jak by mělo fungovat)	<ul style="list-style-type: none"> • nabídka exkurzí DP a IS vedených proškolenými interpretačními průvodci zaměřená na různá témata, různé cílové skupiny a různé lokality (měly by odpovídat potřebám a problémům, které se v CHKO aktuálně řeší, např. managementová opatření, kůrovcová kalamita, sucho apod.) • průvodci proškolení k toulavé interpretaci

<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Proškolení průvodců (5denní intenzivní kurz interpretačního průvodce): 45-60 tis. Kč (pro až 15 zájemců)</p> <p>Vytvoření průvodcovaného okruhu, včetně nezbytných konzultací a případných pomůcek: 20-40 tis. Kč</p> <p>Proškolení toulavých interpretátorů (5 denní intenzivní kurs toulavé interpretace): asi 50 000 Kč</p> <p>Zpracování plánu toulavé interpretace (lokality, témata a sdělení, časy): 20 – 40 000 Kč</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • školení povedou odborní školitelé interpretačních průvodců • v dalším období budou dle potřeby probíhat konzultace průvodců se školiteli • namátkově bude probíhat hodnocení práce průvodců formou mystery shoppingu / inkognito hodnotitele

Karta interpretačního prvku

kód prvku	T1
název prvku	<i>Interpretační tiskoviny související s DP, IS a jejich aktivitami</i>
lokalizace prvku	K dispozici v DP a IS a na místech, kde je DP a IS potřebují v oblasti CHKO Křivoklátsko a na území Geoparku Barrandien distribuovat
popis prvku (stručně 1 věta)	Jednoduchý leták k DP Křivoklátska, průvodce expozicí DP, trailly v expozici DP, pracovní listy, přenosný roll up pro přednášky a akce v DP i mimo DP aj.
význam prvku (1 odstavec, proč je důležitý)	Tiskoviny podporující práci s návštěvníky a místní veřejností v DP a IS reflektující Jednotný architektonický koncept pro navrhování návštěvnických středisek AOPK ČR (JAK) a připravené v souladu s KPNV. Místa distribuce tiskovin: DP a IS CHKO dále Správa CHKO Křivoklátsko + TIC a partneři v regionu. V elektronické podobě bude k dispozici na webu DP, IS. Případně také AOPK ČR a Geoparku Barrandien.
Cílová skupina (1 věta – pro koho je prvek určen)	Všechny skupiny návštěvníků, kteří využijí služeb zejména DP a IS CHKO, či jejich weby

Karta realizace

kód prvku	T1
název prvku	<i>Interpretační tiskoviny související s DP, IS a jejich aktivitami</i>
sdělení nebo témata interpretace (bodově, zahrnuje i informační věci, např. mapa, pravidla chování, přehled historie lokality...)	Klíčová sdělení (myšlenky), se kterými by se mělo v aktivitě především pracovat: <ul style="list-style-type: none"> • konkrétní sdělení podle účelu a cíle tiskoviny, musí vycházet z KPNV / IP DP
věci k dořešení (co je potřeba vymyslet a udělat, např. určit přesné umístění panelu, určit přesnou velikost, vyřešit napojení na elektřinu/zdroj energie, vybudovat stojan a nainstalovat panely)	Je třeba dořešit: <ul style="list-style-type: none"> • zajistit finanční prostředky na přípravu a vtištění • navrhnout texty • zajistit fotografie / ilustrace (vč. licencí) • zajistit mapy (vč. licencí) • grafický layout dle grafického manuálu JAK a v souladu s grafikou expozice • vytvořit pdf verzi ke stažení • zajistit tisk • zajistit distribuci materiálu, včetně umístění pdf na weby • zajistit dotisk a další aktualizaci v případě potřeby
cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	Závisí na typu materiálu. Podpůrné materiály, které fungují jako pomůcky pro vzdělávací aktivity či expozici DP: <ul style="list-style-type: none"> • napomoci porozumění sdělení expozice, tématu • zpestřit zážitek v DP či CHKO • orientovat a usměrňovat návštěvníka v DP, CHKO Marketingové materiály: <ul style="list-style-type: none"> • pochopit poslání DP, IS, CHKO Křivoklátsko • zvýšit viditelnost, upozorňovat na aktivity DP, IS
prostředek interpretace (podrobný popis řešení – z čeho se skládá, jak by mělo fungovat)	Leták k DP Křivoklátska, průvodce expozicí DP, traily v expozici DP, pracovní listy, přenosný roll up pro přednášky a akce v DP i mimo DP, další podpůrné materiály pro aktivity s návštěvníky. Provedení celobarevné / černobílé, dle potřeby a povahy materiálu. Leták DP Křivoklátska – celobarevný, formát A3, skládaný Pracovní listy, traily, hledačky – čb, formát A4 Průvodce expozicí – celobarevný, formát A4 skládaný Roll up – přenosný standardní reklamní roll-up z odolného materiálu využívaného na autoplachty, který může mít 1 a více částí (v závislosti na návrhu a obsahu), celobarevný, celoplošný, jednostranný potisk, hliníková konstrukce.

<p>odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)</p>	<p>Leták příprava obsahu: 70 tis. Kč (1. vydání), 20 tis. Kč (aktualizace), grafické zpracování, celobarevný tisk: 5 000 ks: 24-50 tis. Kč, 10 000 ks: 40-80 tis. Kč Roll up příprava obsahu: 7-10 tis. Kč, grafika, tisk: 1 roll-up 7 tis. Kč Traily v DP workshop pro pracovníky DP - příprava konceptu pro trailly v expoziční/ hledačky a 1 vzorového trailu/ hledačky: 20-30 tis. Kč konzultace vzniku dalších hledaček: 10-20 tis. Kč graficky zpracovaný list A4 oboustr.: 2-4 tis. Kč</p>
<p>Monitoring / řízení kvality</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Obsah (text i fotky a mapa) v souladu s KPNV a JAK • Před schválením do tisku bude plnobarevná maketa v měřítku 1:1 otestována na vzorku potenciálních návštěvníků a formou ohniskové skupiny bude zjišťováno, jestli naplňuje stanovené cíle • Vydavatel bude průběžně sledovat reakce návštěvníků a dalších uživatelů (DP, IS, návštěvnické weby), a zohlední je při aktualizaci materiálů

Rámcový harmonogram

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
	INSTITUCIONÁLNÍ OPATŘENÍ						
1	Zajistit dostatečnou kapacitu pracovníka pro práci s veřejností na Správě CHKO Křivoklátsko pro agendu území CHKO, vč. komunikace s DP a IS						Průběžně
2	Kvalitně obsadit pracovní pozice návštěvnického střediska CHKO (DP) / IS CHKO Křivoklátsko a nastavit vzájemnou komunikaci s AOPK ČR		X	X	X	X	Tak, aby se mohli zapojit do příprav a realizace DP (programová náplň) před otevřením DP / podobně IS CHKO
3	Vytvořit koordinační orgán (Radu DP), který bude dohlížet na naplňování poslání DP v CHKO Křivoklátsko				X	X	Dle potřeby, musí zde být zastoupeni AOPK ČR, realizátor DP a provozovatel DP. Musí fungovat už před otevřením DP, v době přípravy prvního plánu činností DP.
4	Zajistit průběžnou koordinaci a komunikaci – setkávání Stálé pracovní skupiny pro podporu naplňování KPNV v CHKO						Průběžně
	ČINNOSTI						
	Koncepční						
1	Zajistit přípravu DP (a minimálně jednoho dalšího IS). <u>Zpracovat na základě IP DP libreto, scénář expozice a doplnit projektovou dokumentaci.</u>	X	X	X			Připravit do dotačních titulů podle jejich vyhlášení
2	Zajistit realizaci DP (a minimálně jednoho dalšího IS)			X	X	X	dle možné podpory, co nejdříve

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
3	Zajistit provoz DP (a minimálně jednoho dalšího IS)					X	v návaznosti na realizaci, průběžně
4	Sledovat vnější prezentaci území formující obraz území a očekávání návštěvníka a systematicky ji ovlivňovat						Průběžně, při přípravě a realizaci DP dobře nastavovat očekávání spojená s funkcí DP (nemá sloužit primárně jako turistický cíl)
5	Vytvořit komunikační kanály a zajistit jejich dlouhodobé fungování v rámci Stálé pracovní skupiny, především funkční přenos informací mezi DP a IS a AOPK ČR a DM, před otevřením DP i Rady DP		X	X	X	X	Průběžně
6	Koordinace kroků a komunikace v rámci jednotlivých institucí, jednotná komunikace o CHKO navenek		X	X	X	X	Průběžně
7	Vytvořit marketingovou strategii pro DP (případně IS), pracovat s vizuální identitou DP stanovenou manuálem (JAK) + maskotem DP			X	X	X	Souběžně s realizací DP a IS
8	Dlouhodobě podporovat návaznost a synergie dalších částí návštěvnické infrastruktury a služeb v území, spolupracovat s partnery						Průběžně
9	U všech částí infrastruktury v okolí DP a IS jasně stanovit, kdo za ni bude zodpovědný, bude monitorovat její stav a bude ji udržovat (včetně značení)		X	X	X	X	U stávající infrastruktury co nejdříve, jinak vždy v době vzniku nové infrastruktury

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
10	Podílet se na monitoringu návštěvnosti CHKO a jeho dopadů na území						Průběžně
11	Spolupracovat na sledování rozvoje nových sportů a aktivit, které mohou negativně ovlivnit návštěvnický zážitek						Průběžně
12	Spolupracovat na aktualizaci pravidel chování pro návštěvníky CHKO						Průběžně
13	Připravit základní upozornění na možná základní zdravotní rizika a nutné vybavení		X	X	X	X	Co nejdříve, průběžně aktualizovat
14	Spolupracovat na přípravě nízkonákladových možností trávení volného času	X	X	X	X	X	Průběžně, zohlednit při přípravě DP a IS
15	Navazovat existující a vznikající trasy na nabídku místních služeb v obcích	X	X	X	X	X	Průběžně, zohlednit při přípravě DP a IS
16	Pravidelně a podle potřeby hodnotit vlastní činnost, pracovat s výsledky hodn.	X	X	X	X	X	Po zahájení provozu, dále průběžně
17	Udržovat dobrou kvalitu poskytovaných služeb v DP a IS, včetně vzdělávání zaměstnanců	X	X	X	X	X	Je nutno začít ještě před otevřením DP, aby bylo dosaženo požadovaného standardu, pak průběžně
	Komunikace						
1	Zajistit setkávání Stálé pracovní skupiny (viz také Institucionální opatření), později aktivní účast provozovatele DP						Průběžně

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
2	Udržovat komunikaci a spolupráci s různými typy organizací působících v území i mimo strukturu stálé pracovní skupiny.						V případě potřeby už při přípravě a realizaci DP a IS, po otevření DP a IS průběžně
3	Komunikovat limity, specifika území i vhodné způsoby jeho využití s příklady v okolí DP návštěvníkům, i subjektům v cestovním ruchu						Může probíhat už před DP, jako součást přípravy. Po otevření DP a IS průběžně.
4	Komunikovat s médii na základě pokynů Rady DP, znalosti místních poměrů, aktuálních a přesných informací, předcházet nedorozuměním					X	V případě potřeby už při přípravě a realizaci DP a IS, po otevření DP a IS průběžně
5	Komunikovat pravidla chování v CHKO a propagovat nabídku vhodných tras a programů DP						Může probíhat už před DP, jako součást přípravy. Po otevření DP a IS průběžně.
6	Komunikovat návštěvníkům území citlivost některých částí CHKO, doporučené vybavení, nakládání s odpady						Může probíhat už před DP, jako součást přípravy. Po otevření DP a IS průběžně.
7	Komunikovat návštěvníkům lokalizaci a kapacitu parkovišť v obcích i mimo obce a dostupné služby a infrastrukturu						Může probíhat už před DP, jako součást přípravy. Po otevření DP a IS průběžně.
8	Informovat o možných rizicích pohybu po území. Zdůrazňovat potřebu respektu mezi skupinami návštěvníků i návštěvníků k místním obyvatelům.						Může probíhat už před DP, jako součást přípravy. Po otevření DP a IS průběžně.

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
9	Komunikovat využívání hromadné dopravy při pohybu na území CHKO jako pozitivní přínos pro ochranu území CHKO a přírody a krajiny.						Může probíhat už před DP, jako součást přípravy. Po otevření DP a IS průběžně.
	Infrastruktura						
1	Vytvořit expozici a doprovodnou infrastrukturu DP a IS tak, aby byly obsahově i po formální stránce v souladu s KPNV a dobrou praxí v interpretaci místního dědictví.	X	X	X	X	X	Vytvořit pro DP a IS, pak průběžně podle potřeby aktualizovat a upravovat
2	Sledovat a upozorňovat vydavatele turistických map či provozovatele on-line map na případné změny tras či označení lokalit, aby neposkytovali zavádějící informace.						Zohlednit při přípravě DP a IS, po otevření DP a IS průběžně
3	Udržovat vlastní návštěvnickou infrastrukturu v dobrém stavu , pravidelně provádět kontrolu značení a orientačních prvků v okolí DP a IS						Průběžně
4	Odstraňovat neaktuální či nefunkční infrastrukturu v areálu DP/ IS a nejbližším okolí						Zohlednit při přípravě DP a IS, po otevření DP a IS průběžně
5	Každou přípravu či aktualizaci infrastruktury, produktu cestovního ruchu či interpretační služby DP a IS plánovat s přihlédnutím k IP území, zásadám dobré interpretace a limitům využití území stanoveným v KPNV						Zohlednit při přípravě DP a IS, po otevření DP a IS průběžně
	Dopravní dostupnost a parkoviště						
1	Vyřešit dostatečnou parkovací kapacitu pro návštěvníky DP , přímo u objektu DP/IS či v jeho blízkosti	X	X	X	X	X	Při přípravě DP a IS, pak průběžně sledovat

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
2	Zajistit na příjezdových komunikacích v dostatečném okruhu naváděcí systém pro DP a IS, podle potřeby ho upravovat a udržovat ho stále funkční			X	X	X	Při přípravě DP - tak, aby byl v době otevření hotov a funkční, pak průběžně sledovat
3	Zajistit vyznačení přístupu k DP a IS, označit DP a IS v souladu s vizuální identitou (danou grafickým manuálem a JAK) pro všechny DP v ČR .			X	X	X	Při přípravě DP - tak, aby byl v době otevření hotov a funkční, pak průběžně sledovat
4	Zajistit a poskytovat návštěvníkům v DP a IS možnost odložit a uschovat kola a zavazadla			X	X	X	Zohlednit při přípravě DP a IS, po otevření DP a IS průběžně
5	Zajistit snadnou orientaci v areálu a budově DP a IS a udržovat orientační systém funkční			X	X	X	Při přípravě DP - tak, aby byl v době otevření hotov a funkční, pak průběžně sledovat
Regionální produkty a suvenýry							
1	Identifikovat vhodné regionální produkty a nabízet je v DP a IS. Získávat průběžnou zpětnou vazbu a reagovat na poptávku.						Identifikovat už při přípravě, připravit na otevření DP a IS, pak průběžně jako součást provozu
2	V případě zájmu destinačního managementu regionální produkty certifikovat, zvážit certifikaci kvalitních služeb a zážitků nabízených DP a IS			X	X	X	Zohlednit při přípravě DP a IS, pak průběžně dle zájmu
Programy							

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
1	Vyškolit personál DP a IS, místní průvodce a „toulavé průvodce“, aby dokázali vhodným způsobem využívat nástroje interpretace místního dědictví						Tak, aby byli připraveni na otevření DP, následně školit průběžně dle potřeby (personál) a zájmu (průvodci)
2	Vytvářet programy pro návštěvníky DP a IS tak, aby naplňovaly účel a cíle KPNV						Zohlednit při přípravě DP a IS, pak průběžně
3	Programy s tzv. toulavým průvodcem – postupně připravit k exponovaným návštěvnickým lokalitám.						Zohlednit při přípravě DP a IS, pak průběžně, doplňovat a aktualizovat dle potřeby a výsledků průzkumů návštěvníků (zájem, témata)
4	Připravovat cíleně programy, které umožní nízkonákladové trávení volného času (např. hledačky apod.) <u>mimo nejcennější části přírody a klidové oblasti.</u>						Zohlednit při přípravě DP a IS, pak průběžně, doplňovat a aktualizovat dle potřeby a výsledků průzkumů návštěvníků (zájem, témata)
5	Zpracovat celoroční nabídku programů pro místní obyvatele, chataře a chalupáře s cílem motivovat je k ohleduplnému chování (přednášky, exkurze)						Zohlednit při přípravě DP a IS, pak průběžně, doplňovat a aktualizovat dle potřeby a výsledků průzkumů návštěvníků (zájem, témata)
6	Před otevřením návštěvnického střediska CHKO Křivoklátsko (DP) připravit /sestavit nabídku programů pro návštěvníky.						Tak, aby byli připraveni na otevření DP, následně školit průběžně dle potřeby (personál) a zájmu (průvodci)
Kód	PROJEKTY						
DP1	Dům přírody Křivoklátska	X	X	X	X	X	Jednat o přípravě a zajištění vhodné lokality co nejdříve a na základě situace rozhodnout o dalším postupu (i s ohledem na případný vznik NP Křivoklátsko), navrhnout případná náhradní řešení co nejdřív (2023)

Číslo	Název opatření / prostředek interpretace	2023	2024	2025	2026	2027	Komentář
IS1	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Křivoklát						Průběžně komunikovat s provozovatelem
IS2	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Skryje						Dle možností, jednat o možnosti zřízení IS CHKO s potenciálními provozovateli
IS3	Informační středisko CHKO Křivoklátsko – Nižbor						Dle možností, jednat o možnosti zřízení IS CHKO s potenciálními provozovateli
K1	Web Domu přírody			X	X	X	Řešit v návaznosti na vývoj situace kolem DP, oficiální web sítě DP již existuje
K2	Web IS CHKO	X	X	X	X	X	Prezentace IS již existuje, průběžně komunikovat s provozovatelem
K3	APLIKACE (VČ. her a digitálních průvodců)	X	X	X	X	X	příprava od 2023, není nutně závislé na realizaci DP, IS, může fungovat i nezávisle
P1	Návštěvnické programy DP				X	X	základní připraveny k otevření DP, pak průběžně dle potřeby
P2	Průvodcovské služby DP a IS, toulavá interpretace		X	X	X	X	Příprava od 2024, základní připraveny na otevření DP a IS, pak průběžně dle potřeby
S1	Pohledy a další suvenýry						Vytipování od 2023, základní pak připraveny na otevření DP a IS, pak průběžně dle potřeby DP / IS
T1	Interpretační tiskoviny související s DP, IS a jejich aktivitami						Příprava od 2023, základní připraveny na otevření DP a IS, pak průběžně dle potřeby

Příloha 1 - Zásady dobré interpretace

Jak se učíme

- **Člověk udrží pozornost jen omezenou dobu: 3 – 30 – 90.** Vezměte si uživatele naučných stezek: téměř všichni u panelu „přibrzdí“ a věnují mu cca 3 vteřiny (!) – přečtou si hlavní titulek, podívají se na fotky. Menší část, kterou panel něčím zaujal, zůstává asi 30 vteřin (!) – přečte si úvodní odstavec, popisky k fotkám. Jen zlomek zůstává cca 1,5 minuty a přečte si vše.
- **Člověk si různé podněty pamatuje různě: 90 – 50 – 30 – 20.** Nejvíce si zapamatuje věci, na které si může sáhnout nebo je prožít (uvádí se, že až 90 %), méně ty, které vidí a slyší (cca 50 %), přečte (asi 30 %) nebo jen slyší (přibližně 20 %).
- **Člověk si nejdříve všimne toho, co se týká přímo jeho osoby** (uslyší své jméno, zaujme ho něco, co souvisí s jeho profesí či zájmy – tedy tím, co zná). Proto je důležité používat slovník, kterým mluví, oslovovat jej a udržovat s ním kontakt.
- **Člověk přijímá informace postupně a má omezenou kapacitu.** Proto je vhodné je podávat po částech, v jasně oddělených blocích, které spolu souvisí. Počet témat by neměl být vyšší než 3-4. Pokud je jich méně, třeba jen 1 téma, vůbec to nevádí, spíš naopak.

8 základních pravidel dobré komunikace

- **Vybírejte a buďte struční.** Zjednodušte, nezahlcujte posluchače zbytečnými detaily nebo nesouvisejícími informacemi. Dejte si ale pozor, aby se nevytratily hlavní souvislosti, bez nichž běžný návštěvník, člověk odjinud nebo s jiným zaměřením, věc nepochopí (!).
- **Ujasněte si, ke komu mluvíte.** Mluvte jeho jazykem a mluvte o tom, co ho zajímá.
- **Mluvte normálně.** Budete-li mluvit a psát jazykem, kterému rozumí žák 7. třídy, máte jistotu, že vám porozumí většina návštěvníků. To není myšleno hanlivě, je to skutečnost. V interpretaci nepřednášíte vědu, ale překládáte ji do srozumitelné řeči.
- **Používejte příběhy a citace.** Lidé si nejčastěji zapamatují příběh. Menší šanci na zapamatování má jedna osamocená myšlenka, nejmenší pak jednotlivé údaje jako jsou názvy, čísla, letopočty.
- **Používejte metafory a přirovnání,** fungují. Vybírejte ale takové, kterým lidé, s nimiž mluvíte, porozumí.
- **Uvažujte o interpretaci jako celku** – propojte všechny detaily, aby se obsah a forma navzájem podporovaly. Vyřezávané dřevěné panely se hodí do expozice o přírodě Šumavy, ne do skláren.
- **Směrovky, upozornění a instrukce musí být jasné.** Není potřeba být originální za každou cenu.
- **Odkoušejte si své nápady** – testujte, testujte, testujte, ale na správných lidech, kteří odpovídají vaší cílové skupině a nejsou to vaši známí – potřebujete objektivní názor.

Základní zásady interpretace

- **Plánujte.** Přípravu každé interpretace, ať už je to naučná stezka, exkurze nebo webová aplikace, se vyplatí dopředu naplánovat. Ušetří vám to spoustu peněz, práce, času, ale i zklamání. Má území, ve kterém vaše interpretace vzniká, interpretační plán? Držte se ho.
- **Nebojte se provokovat** – zájem, akci nebo reakci, diskusi. Interpretace, která nedokáže vzbudit zájem, je od začátku odsouzena k nezdaru.
- **Vytvářejte vztah** – ke zkušenostem či obavám publika. Pokud interpretujete tak, aniž by se to nějak dotklo zkušenosti návštěvníka, není to pro něj důležité a nebude vám věnovat pozornost. Interpretace musí být pro návštěvníka smysluplná. Přemýšlejte o tom, proč by návštěvníka mělo zajímat, co mu chcete sdělit. Jak může to, co se dozví, využít?
- **Odhalujte skryté souvislosti.** Nesdělujte jednoduše fakta, ale využijte je k odkrývání významů obecnější platnosti. Zážitek poznání (Aha!) je cenný pomocník. Pokud se odhalení podaří, je téměř jisté, že si návštěvník tuto informaci zapamatuje.
- **Předpokládejte omezenou znalost, ale nepoučujte.** Musíte najít správný tón, správnou míru podrobnosti nebo obecnosti, která odpovídá vašim návštěvníkům.
- **Tvořte interpretaci, která je příjemná.** Interpretace není povinná. Je součástí trávení volného času, který chce každý z nás prožít co nejlépe. A pokud vytvoříte panel, který přečtou například jen lidé s výborným zrakem, ostatní interpretaci nepřijmou, protože pro ně příjemná nebude.
- **Interpretace musí být dobře organizovaná** a mít jasnou strukturu. Vše musí fungovat hladce. Od návštěvníka nemůžete vyžadovat velké vypětí, odpočívá. Usnadněte mu to – a máte šanci mu sdělit to, co chcete.
- **Dejte interpretaci jasné téma.** Musí být jasné „o čem to je“, a co chcete návštěvníkovi sdělit. Neodbočujte, nezahlcujte, mluvíte k věci.
- **Nebudte jednotvární.** Nuda je velký nepřítel interpretace, protože otupuje pozornost a snižuje zájem něco nového se dozvědět. Pokud ale použijete příliš mnoha zajímavých prvků, jako jsou příběhy, citáty, otázky (např. Víte že...?), také to nebude fungovat. Všeho s mírou.
- **Zapojte.** Je pohodlné být nezúčastněným divákem, ale zpravidla to znamená, že pozorně neposloucháme a jsme přítomni jenom částečně. Tomu pak odpovídá také hloubka zážitku i to, jak dlouho si jej budeme pamatovat. Měli byste předat sdělení způsobem, který si návštěvník zapamatuje – a to se neobejde bez spoluúčasti návštěvníka a jeho zapojení.
- **Vypustili jste ji do světa, musíte se o ni starat.** Vytvořením interpretace vaše práce nekončí. Pravidelně ji kontrolujte a udržujte funkční. Pokud se o ni nemůžete nadále starat, je lepší ji odstranit. Například zchátralá naučná stezka jistě nepřispívá k ochraně místního přírodního a kulturně-historického dědictví, kvůli níž původně vznikla. I v interpretaci platí: méně je více.

Tipy pro tvorbu panelů naučných stezek

tato pravidla platí vždy, ať už připravujete stezku, panel, expozici, prohlídku s průvodcem, nebo aplikaci do chytrého telefonu

- **Nejde to jinak?** Proč potřebujete naučnou stezku? Koho chcete oslovit? Co mu chcete sdělit? Nejdříve si všechno naplánujte. Pokud v území existuje interpretační plán, využijte ho.
- **Budte struční.** Lepší jedna věta, kterou si někdo přečte, než odstavec, který ho odradí. Nedávejte na panel více než 150 slov. Zkracujte, škrtejte a vypíchněte to nejdůležitější. Jak z množství témat, tak informací o daném tématu. Při zkracování vám však nesmí vypadnout souvislosti (!). Bez nich zůstane jen shluk faktů bez hlubšího významu.
- **Budte čitelní.** Používejte velikost písma nejméně 8 mm (30 bodů) a takové typy písma, které se dobře čtou.
- **Budte přehlední.** Panely nejsou kniha, lidé je nečtou, ale „skenují“ – potřebují záchytné body. Text proto rozčleňte poutavými nadpisy a podnadpisy do bloků maximálně o 50 slovech.
- **Máte málo času (3 – 30 – 3).** Máte cca 3 vteřiny na to, abyste zaujali, 30 vteřin, abyste předali hlavní sdělení a 3 minuty, abyste přesvědčili. Tomu musí odpovídat forma a obsah hlavního titulu (3“), úvodního odstavce textu (30“) a celkové množství prezentovaných informací (3’).
- **Věřte Komenskému, ale neučte.** Základní pravidla platí i v interpretaci: postupujte od konkrétního k abstraktnímu, od místního ke světovému, od jedinečného k obecnému. Nezapomeňte ale, že panel určený pro běžného návštěvníka není školní pomůcka.
- **Používejte lidské příběhy.** Lidé se nejvíc zajímají o sebe a o příběhy druhých lidí. Využijte toho, neuděláte chybu. Pokud možno se ale vyhněte slovu „příběh“, je ho dnes všude plno.
- **Ukazujte, zapojte smysly.** Než abyste věci popisovali slovy, raději je ukazujte. Mluvte o nich na místě, kde je možné je vnímat. Čím více smyslů se vám podaří zapojit, tím větší máte šanci, že si návštěvník věc zapamatuje. Kdo přemýšlí nad otázkou nebo řeší úkol, vnímá. Otázky, případně úkoly pro děti, však využívejte uvážlivě, nepřehánějte to.
- **NezACLÁNĚJTE, BUĎTE SVÍ A TESTUJTE.** Buďte velmi opatrní, kam svůj panel postavíte, abyste nepoškodili atmosféru místa. Je mnoho možností, jak může panel vypadat, nebojte se inspirovat jinde. A nezapomeňte nápad otestovat na své cílové skupině (která není složena z vašich známých!). PS: Musí to skutečně být panel? Nejde to i bez něj?
- **Vypustili jste je do světa, musíte se o ně starat.** Vytvořením a instalací panelů vaše práce nekončí. Na návštěvníka působí nejen obsah, ale především to, jak panel vypadá v okamžiku, kdy k němu přijde. Pokud mu nabízíte stezku, bude pro něj důležitý dojem ze stezky jako celku. Panely i celou stezku proto kontrolujte a udržujte. Pokud se o ně nemůžete postarat, raději je odstraňte. Chátrající stezkou na nikoho dobrý dojem neuděláte.
- **I zážitků se člověk přejí.** Dokonce i ty nejzajímavější prvky interpretace jako příběhy, otázky či citáty začnou nudit, pokud se budou opakovat. Pokud je v okolí více podobně zaměřených nebo zpracovaných stezek, začnou nudit. Stal se kdysi jedinečný zážitek dnes už všední záležitostí? Může nudit. Proto se vyplatí plánovat a vědět, proč to vlastně všechno děláte. Dokážete se pak lépe rozhodnout, jestli se vám vaše nemalé úsilí vkládané do tvorby a údržby interpretace vyplatí. Ať se vám vaše práce daří.